

การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
เรื่อง หัตถกรรมทรงนกเขาสวา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ปริญญานิพนธ์

ของ

ศศิธร วิศพันธุ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

กรกฎาคม 2551

การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
เรื่อง หัตถกรรมทรงนกเขาชวา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ปริญญานิพนธ์

ของ

ศศิธร วิศพันธุ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

กรกฎาคม 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
เรื่อง หัตถกรรมทรงนกเขาสวา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

บทคัดย่อ

ของ

ศศิธร วิศพันธุ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

กรกฎาคม 2551

ศศิธร วิศพันธุ์. (2551). การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง หัตถกรรม
ทรงนกเขาชวา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 . ปรินิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ, รองศาสตราจารย์ วรณรัตน์ ตั้งเจริญ, ดร.ลาวัญญ์
ทองมนต์.

การวิจัยในครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
เรื่อง หัตถกรรมทรงนกเขาชวา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจุดมุ่งหมายเฉพาะ ดังนี้

1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
เรื่อง หัตถกรรมทรงนกเขาชวา 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากใช้
สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมทรงนกเขาชวา

ขั้นตอนดำเนินการวิจัยมี 3 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาสาระการ
เรียนรู้ท้องถิ่น และ 3) การทดลองใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง คือ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

ผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความคิดเห็นว่า มีความรู้เกี่ยวกับหัตถกรรมทรงเขาชวา
เพิ่มขึ้น ภาคภูมิใจในภูมิปัญญาของท้องถิ่นตนเอง สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและส่งเสริมเป็น
อาชีพได้

THE DEVELOPMENT OF ESSENCE OF LOCAL LEARNING IN ART KEY
LEARNING AREA ON CAGE HANDICRAFT FOR THE SIXTH LEVEL ELEMENTARY
EDUCATION STUDENTS

AN ABSTRACT
BY
SASITHON WITSAPAN

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Art Education
at Srinakharinwirot University

July 2551

Sasithon Witsapan. (2008). *The development of Essence of Local Learning in Art key learning area on Cage handicraft for The sixth level elementary education students*. Master thesis, M.Ed. (Art Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assist. Prof. Dr. Siriyupa Poonswan, Assoc. Prof. Wannarat Tangcharoen, Dr. Lawan Thongmon.

This study aims to develop the substantive local learning in art for students at a basic level education (grade-6 in particular). The research encompassed three major aspects of work, ie. : (a) to survey the knowledge of the local wisdom on “cage handicraft” and related to the topic, (b) to design a lesson plan for that target group of students in art subjects, (c) to implement a lesson plan and evaluated on the bases of students achievement on students Banna School, Chana District, Songkhla Province by comparison between pre-and posttest scores, and of students' opinions.

The research found that : (a) scores differences of the pre-and posttest were statistically significance (at $p < .05$) showing students improvement in achievement (b) students were satisfied ; they can use in daily life and it would be a future carrier for them.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ของ

ศศิธร วิศพันธุ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2551

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

(รองศาสตราจารย์พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ)

.....กรรมการ

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ วรณรัตน์ ตั้งเจริญ)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

.....กรรมการ

.....กรรมการ

(ดร. ลาวัญย์ ทองมนต์)

(รองศาสตราจารย์ วรณรัตน์ ตั้งเจริญ)

.....กรรมการ

(ดร. ลาวัญย์ ทองมนต์)

.....กรรมการ

(ดร. วสันต์ ทองไทย)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำเร็จลุล่วงด้วยดีเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ รองศาสตราจารย์ วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ และดร.ลาวัญญ์ ทองมนต์ ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ แนวคิดและข้อสังเกตอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์พทุทธิ ศุภเศรษฐศิริ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริยุภา พูลสุวรรณ รองศาสตราจารย์ วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ ดร. ลาวัญญ์ ทองมนต์ และดร. วสันต์ ทองไทย ที่กรุณาให้คำแนะนำในการทำวิจัย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณคณะครูและนักเรียน โรงเรียนบ้านนา ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ขอขอบคุณกลุ่มผู้ผลิตกรงนกและหัวกรงนก ตำบลบ้านนาทุกท่าน ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำงานวิจัยในครั้งนี้

ท้ายที่สุดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ พ่อ แม่ พี่และเพื่อน ๆ ทุกคน ที่คอยให้กำลังใจช่วยเหลือตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและทำงานวิจัย

ศศิธร วิศพันธุ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
สมมติฐานในการวิจัย.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวทางการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น.....	6
แนวทางการจัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม.....	16
การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ.....	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	28
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	28
ขั้นตอนดำเนินการวิจัย.....	28
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	37
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน.....	46
ผลการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น.....	55
ผลการทดลองใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น.....	58

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	66
สรุปผลการวิจัย.....	69
อภิปรายผล.....	69
ข้อเสนอแนะ.....	74
บรรณานุกรม.....	75
ภาคผนวก.....	80
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	202

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ตัวชี้วัดความสำเร็จของการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น.....	14
2 ขั้นตอนในการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น.....	25
3 มาตรฐาน ศ 1.2.....	31
4 หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา.....	34
5 หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา (แก้ไข).....	35
6 คำนวณน้ำหนักจำนวนข้อสอบในแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	39
7 จำนวนและร้อยละของสถานภาพทั่วไปของครู.....	46
8 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของครู.....	47
9 จำนวนและร้อยละของสถานภาพทั่วไปของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	49
10 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	49
11 จำนวนและร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้ปกครองนักเรียน.....	51
12 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน.....	52
13 ความเหมาะสมและความสอดคล้องแผนการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา.....	55
14 ข้อเสนอแนะจากการประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น.....	58
15 จำนวนและร้อยละนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ ไม่ผ่านเกณฑ์ และคะแนนจากการทำแบบฝึกหัด.....	61
16 คะแนนผลงานของนักเรียน.....	62
17 จำนวนและร้อยละนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ ไม่ผ่านเกณฑ์ และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	63
18 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียน.....	64

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
19 ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.	174
20 ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	176

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กระบวนการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น.....	45
2 ไม้ไผ่.....	88
3 หวาย.....	89
4 มีดเหลาและมีดแกะ.....	90
5 มรรค.....	90
6 เลื่อยฉลุและคีม.....	91
7 เอ็น เชือกในลอนและบิด.....	91
8 แม่พิมพ์.....	92
9 ราวชักหรือแป้นชัก.....	92
10 สว่านยนต์.....	93
11 ไม้ทำหัวกรง (ไม้กระถินเทพา).....	94
12 แผ่นพลาสติกสำหรับทำหัวกรงพลาสติก.....	94
13 ไม้ทำแป้น.....	95
14 เครื่องมือสำหรับกลึงไม้.....	95
15 แล็กเกอร์และวานิช.....	96
16 แผ่นทองเหลือง.....	96
17 แบบตะขอแขวน.....	97
18 ค้อน.....	97
19 เครื่องมือแกะ.....	98
20 ตะไบ.....	98
21 คีม.....	99
22 เครื่องมือเชื่อม.....	99
23 สว่านยนต์.....	100
24 เครื่องมือสำหรับเจีย.....	100
25 การผ่าไม้ไผ่.....	101
26 ไม้ไผ่ที่ผ่าสำหรับทำซี่กรงแกะดอก.....	101

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
27 การเหลาซี่ไม้ไผ่ด้วยมีดตอก.....	102
28 การเหลาไม้ไผ่ด้วยแป้นชัก.....	102
29 ซี่ไม้ไผ่ที่เหลาเสร็จแล้ว.....	102
30 ซี่กรงแกะดอก.....	103
31 การนำฟางใส่ในเตาเผา.....	103
32 การนำไม้ไผ่ไปรมควัน.....	104
33 ไม้ไผ่ที่รมควันเสร็จแล้ว.....	104
34 ไม้ไผ่ที่ยังไม่รมควันและไม้ไผ่ที่รมควัน.....	104
35 การขุดหวาย.....	105
36 การกระะยะหวาย.....	105
37 การเจาะหวายด้วยสว่านยนต์.....	106
38 หวายที่เจาะรูเสร็จแล้ว.....	106
39 การนำหวายใส่ซี่กรง.....	106
40 การนำเหล็กวงกลมใส่ตรงกึ่งกลางของกรง.....	107
41 การใส่สลักหวาย.....	107
42 การผูกซี่กรงกับไม้ไผ่.....	108
43 การผูกซี่กรง.....	108
44 ตัวกรงนกที่เสร็จแล้ว.....	109
45 ตัวกรงแกะดอกที่เสร็จแล้ว.....	109
46 ตัวกรงนกขนาดเล็กที่เป็นของที่ระลึกและโคมไฟ.....	109
47 การลบเหลี่ยมมุม.....	110
48 ไม้ทำหัวที่ลบเหลี่ยมเสร็จแล้ว.....	110
49 การกลึงหัวกรงนก.....	111
50 หัวกรงนกที่กลึงเสร็จแล้ว.....	111
51 หัวกรงนกที่ใส่ตะขอแขวนแล้ว.....	112
52 การเจาะรูแป้น.....	112

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
53 การตกแต่งแป้น.....	113
54 แป้นที่ตกแต่งเสร็จแล้ว.....	113
55 การเคลือบเงาด้วยวานิช.....	113
56 หัวกรงนกที่เสร็จสมบูรณ์.....	114
57 แผ่นพลาสติกที่ซ้อนกันมีหลายขนาด.....	114
58 หัวกรงที่นำแผ่นพลาสติกมาประกอบเข้าด้วยกัน.....	115
59 หัวกรงพลาสติกที่กลึงเสร็จแล้ว.....	115
60 หัวกรงพลาสติกที่ตกแต่งแล้วพร้อมใส่ตะขอแขวน.....	116
61 การติดแบบบนแผ่นทองเหลือง.....	117
62 แบบที่ฉลุเป็นรูปแล้ว.....	117
63 ตะขอที่เป็นแกนข้างใน.....	118
64 การเชื่อมตะขอเพื่อเป็นแกนข้างใน.....	118
65 ตะขอที่ฉลุและแกะลวดลายแล้ว.....	118
66 ตะขอที่เสร็จสมบูรณ์.....	119
67 การตัดผ้าตามขนาดของกรงนก.....	120
68 การเย็บผ้าติดกับลูกไม้.....	120
69 ผ้าคลุมกรงนกที่เย็บเสร็จแล้ว.....	120
70 แผ่นพาดานและแผ่นทำयरองมูลนก.....	121
71 ทำयरง.....	121
72 การนำผ้าคลุม คลุมกรงนก.....	122
73 การเจาะรูเพื่อใส่คอนสำหรับนกจับ.....	122
74 การใส่คอน และห้วงแก้ว.....	123
75 ทาวานิชทั่วทำयरงที่ใส่คอน และห้วงแก้วแล้ว.....	123
76 ทำयरงที่ใส่คอนและห้วงใส่แก้ว.....	123
77 กรงนกที่ประกอบเสร็จเรียบร้อยแล้ว.....	124
78 กรงผูก (ทรงโกหยี่).....	126
79 กรงผูกซี่เล็ก (ทรงโกหยี่).....	126

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
80 กรงผูก (กรงเกาะดอก).....	127
81 กรงโขงหวาย.....	127
82 กรงโขงหวายซี่เล็ก.....	128
83 กรงลูก(ประตูช้าง).....	128
84 กรงนกขนาดเล็กเป็นโคมไฟ.....	129
85 กรงนกขนาดเล็กสำหรับเป็นของที่ระลึก.....	129
86 วิทยากรบรรยายความเป็นมา.....	188
87 วิทยากรสาธิตการเตรียมไม้ไฟ.....	188
88 นักเรียนเตรียมไม้ไฟเพื่อทำซี่กรง.....	189
89 วิทยากรสาธิตการเหลาซี่กรง.....	190
90 นักเรียนกำลังฝึกเหลาซี่กรง.....	190
91 นักเรียนกำลังช่วยกันมัดหวาย.....	191
92 นักเรียนกำลังกะระยะหวาย.....	192
93 วิทยากรให้คำแนะนำในการขึ้นกรง.....	193
94 นักเรียนแต่ละกลุ่มกำลังใส่ซี่กรง.....	194
95 วิทยากรแนะนำการผูกกรง.....	195
96 นักเรียนภาคภูมิใจในผลงาน.....	196
97 สัญลักษณ์ของอำเภอจะนะ.....	198
98 ร้านจำหน่ายกรงนก อุปกรณ์กรงนก.....	199
99 ตัวกรงนกที่ผลิตในชุมชนและต่างจังหวัด.....	200
100 โรงเรียนบ้านนา.....	201

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยได้กำหนดไว้ในมาตรา 81 วรรคท้าย ได้กำหนดแนวทางจัดการศึกษาของประเทศไว้ คือ “...รัฐต้องส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ...” (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541: 25) ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแหล่งความรู้สำคัญของสังคมไทย ซึ่งควรมีการสืบทอดและอนุรักษ์ โดยผ่านกระบวนการจัดการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 จึงได้กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ โดยให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2542: 21)

การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษา สามารถเสริมสร้างให้เห็นคุณค่าภูมิปัญญาของท้องถิ่นสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน องค์ความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ของคนในท้องถิ่นที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้มาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน หากนำมาจัดทำเป็นสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยเป็นการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียนในท้องถิ่นนั้น ๆ จะทำให้ผู้เรียนตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ขึ้น การดำเนินการดังกล่าว ครูเป็นตัวจักรสำคัญในการฟื้นฟูและสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการเลือกสรรภูมิปัญญาและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในชุมชน เช่น ผู้รู้หรือปราชญ์ชาวบ้าน ช่างมีอาชีพในชุมชน ผู้เฒ่า ผู้แก่ โดยนำมาสู่การเรียนรู้ในห้องเรียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้

ปัจจุบันศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นที่เกิดขึ้นจากภูมิปัญญาของช่างพื้นบ้าน ที่สร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ใช้สอยและมีคุณค่าทางด้านจิตใจ สะท้อนถึงวิถีชีวิต ค่านิยม ความเชื่อ ประเพณี วัฒนธรรมของกลุ่มชนหรือท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ทำให้ผลงานศิลปหัตถกรรมที่ผลิตขึ้นในแต่ละท้องถิ่นมีเอกลักษณ์เฉพาะที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละภาค ศิลปหัตถกรรมและภูมิปัญญาสะท้อนถึงการมีวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีที่หลากหลาย เนื่องจากชุมชนในแต่ละท้องถิ่นต่างมีเอกลักษณ์เฉพาะของตนเองอย่างชัดเจน แม้สภาพความเป็นอยู่จะเปลี่ยนไปตามยุคสมัยก็ตาม แต่กลุ่มชนดังกล่าวยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของตนได้เป็นอย่างดี ทั้งด้านภาษา ศิลปวัฒนธรรมและการดำเนินวิถีชีวิตที่ถือปฏิบัติตามหลักศาสนา

ในภาคใต้มีวัฒนธรรมการเลี้ยงนกเขาซึ่งเป็นวิถีชีวิตของชาวใต้ โดยส่วนใหญ่เลี้ยงนกเพื่อพึ่งเลี้ยงร้อง เกิดความเพลิดเพลิน นำไปประกวดแข่งขันในงานเทศกาลต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังเลี้ยงนกเพื่อความเป็นสิริมงคลและเพื่อขายอีกด้วย การเลี้ยงนกต้องทำกรงไว้สำหรับนก ทำให้เกิดอาชีพทำกรงนกซึ่งเป็นงานหัตถกรรมที่สามารถเป็นอาชีพหนึ่งที่สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคงให้แก่ครอบครัว มีสเตอร์เดวิด ลิมนายกสมาคมนกเขาของสิงคโปร์ กล่าวว่า กรงนกเขาที่สวยงามก็อยู่ที่ประเทศไทย และธีรพงษ์ ดนสวีย์ ทนายความจากกรุงเทพฯ กล่าวว่า นกเขาของไทยมีชื่อเสียงมาก ยิ่งภาคใต้ด้วยแล้วเรื่องการสร้างรายได้จากนกเขาทั้งการขายนก กรงนก หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทำรายได้ให้กับประเทศอย่างมหาศาล (หนังสือพิมพ์ข่าวใต้. 2549: ออนไลน์)

อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา มีการเลี้ยงนกเขาชวาเป็นจำนวนมาก สามารถทำรายได้ให้กับจังหวัดปีละหลายสิบล้านบาท ในแต่ละปีหัตถกรรมดังกล่าวได้รับความนิยมมาก เห็นได้จากการที่มีชาวต่างประเทศแถบอินโดนีเซียและมาเลเซีย นิยมมาหาซื้อนกเขาชวาจากอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นตลาดกลางที่มีการติดต่อซื้อขายทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยมีการซื้อขายนก กรงนก อาหารนกและอุปกรณ์ในการเลี้ยงนก (จิรพันธุ์ สุขपालะ. 2538: 13; อ้างอิงจาก มัลลิกา คณานุรักษ์) นอกจากนี้อำเภอจะนะยังมีนกเขาที่มีสายพันธุ์ที่ดี ซึ่งเบซูตึง แตมะ อายุ 59 ปี กรรมการการแข่งขันนกเขาชวา มานานกว่า 10 ปี กล่าวว่า นกเขาชวา มีมากที่อินโดนีเซีย แต่ว่านกเขาที่มีสายพันธุ์ดีอยู่ที่ประเทศไทย ที่อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลาจะไปนกกเขาที่อยู่ในต่างประเทศก็นกเขาที่มาจากสายพันธุ์ที่อยู่ในประเทศไทยทั้งนั้น (หนังสือพิมพ์ข่าวใต้. 2549: ออนไลน์) อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา มีประวัติความเป็นมายาวนาน ในชุมชนมีผู้ที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลามอยู่ร่วมกันทำให้เกิดแนววิถีชีวิตที่ยึดถือปฏิบัติ จนเป็นวัฒนธรรมของกลุ่มชน ที่มีทั้งจุดต่างกันและเป็นลักษณะผสมผสานกัน และสิ่งที่สะท้อนออกมาให้เห็นถึงความภาคภูมิใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมก็คือการสร้างสัญลักษณ์ของอำเภอเป็นรูปปั้นนกเขาชวาขนาดใหญ่อยู่ภายในกรงบนหอนาฬิกา บริเวณทางเข้าสู่ตัวอำเภอ ซึ่งตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านนา เป็นที่ประจักษ์แก่สายตาของผู้เดินทางผ่านไปมาจนถึงทุกวันนี้

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าหัตถกรรมกรงนกเขาชวาของอำเภอจะนะเกิดจากการสั่งสมความคิด ความรู้สืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ปัจจุบันยังคงเป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริม สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน จนถึงรุ่นลูกหลาน แต่การสืบทอดมีแนวโน้มจะลดลงไป ดังนั้นจึงควรต้องมีการสืบสานโดยนำมาให้การศึกษาแก่เยาวชนในชุมชนได้ศึกษาหัตถกรรมกรงนกเขาชวา จะส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นนี้ ให้คงอยู่เพื่อคุณค่าของชีวิตและเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนและวิถีการสำคัญวิธีหนึ่งที่สามารถทำให้บรรลุผลได้คือการนำมาจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นสมาชิกของชุมชนคนหนึ่งเห็นความจำเป็นในการอนุรักษ์ สืบทอดงานหัตถกรรมกรงนกเขาชวาผ่านกระบวนการจัดการศึกษา จึงได้พัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา โดยจัดทำ

เป็นรายวิชาในสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ศ.1.2 คือ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล เพื่อจัดการเรียนการสอนให้กับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีความรู้ เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา เป็นการปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความรักในท้องถิ่น เห็นความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่ควรอนุรักษ์และเผยแพร่ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา

ความสำคัญของการวิจัย

1. สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา สำหรับจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พัฒนาขึ้นนี้ โรงเรียนในพื้นที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ สอดคล้องกับบริบทและสภาพชุมชนในพื้นที่
2. การสร้างความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับงานหัตถกรรมกรงนกเขาชวาที่เป็นอาชีพของชุมชน เป็นการปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความรักในท้องถิ่น เห็นความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่ควรอนุรักษ์และเผยแพร่ต่อไป
3. เป็นแนวทางสำหรับโรงเรียนในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 4 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 155 คน และการจัดนักเรียนในแต่ละห้องมีการคละกัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 โรงเรียนบ้านนาอำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหา ได้แก่ สารการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นรายวิชาใหม่ ที่เป็นสารการเรียนรู้เพิ่มเติม มีขอบเขตเนื้อหา ดังนี้ ความเป็นมาและความสำคัญของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา รูปแบบของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา ส่วนประกอบของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือในการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง) ขั้นตอน วิธีการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง) และการประกอบตกแต่งหัตถกรรมกรงนกเขาชวา

ระยะเวลาในการทดลอง

การทดลองใช้หลักสูตรสารการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา เป็นการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ในเดือนพฤศจิกายน 2550 - กุมภาพันธ์ 2551 ระยะเวลา 20 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สารการเรียนรู้ท้องถิ่น หมายถึง สารการเรียนรู้ เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา ซึ่งมีขอบเขตเกี่ยวกับความเป็นมาและความสำคัญของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา รูปแบบของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา ส่วนประกอบของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือในการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง) ขั้นตอน วิธีการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง) และการประกอบตกแต่งหัตถกรรมกรงนกเขาชวา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. การพัฒนาสารการเรียนรู้ท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการจัดทำสารการเรียนรู้ท้องถิ่น มีขั้นตอนการพัฒนา 3 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เป็นการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหัตถกรรมกรงนกเขาชวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนจากผู้เกี่ยวข้อง ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัตถกรรมกรงนกเขาชวาและการจัดทำสารการเรียนรู้ท้องถิ่น 2) การพัฒนาสารการเรียนรู้ท้องถิ่น เป็นการนำสารการเรียนรู้ เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา มาจัดทำเป็นรายวิชาใหม่ ที่เป็นสารการเรียนรู้เพิ่มเติม มีการกำหนดสารการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ และ 3) การทดลองใช้สารการเรียนรู้ท้องถิ่น เป็นการนำสารการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 โรงเรียนบ้านนา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 40 คน

3. สารการเรียนรู้เพิ่มเติม หมายถึง สารการเรียนรู้ที่สถานศึกษาสร้างขึ้นเพิ่มเติมให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้คือ สารการเรียนรู้ เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4. หัตถกรรมกรงนกเขาชวา หมายถึง งานกรงนกเขาชวา ซึ่งเป็นกรงที่ทำด้วยไม้ไผ่เป็นซี่ ๆ ใช้สำหรับขังนกเขาชวาเป็นงานที่ทำขึ้นด้วยมือจากช่างท้องถิ่นในอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สารการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

สมมติฐานในการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้สารการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา หลังการเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี

1. แนวทางการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
2. แนวทางการจัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม
3. การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวทางการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

1.1 ความสำคัญของการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 81 และ 289 ได้ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น บำรุงรักษาศิลปะ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541: 25 – 116) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ให้ความสำคัญในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทยมาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาในมาตรา 7, 8, 9 และ 23 สรุปได้ดังนี้

ในการจัดการศึกษา ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา กระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรมและบูรณาการตามความเหมาะสม ตลอดจนส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2543: ไม่ปรากฏเลขหน้า)

จากการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยนำมากำหนดเป็นหลักการจัดการศึกษาที่สำคัญอย่างหนึ่ง เพื่อให้สถานศึกษาทำหน้าที่จัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงของตนเองในท้องถิ่น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตในสังคม สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นไปจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดสัมฤทธิ์ผลบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง

กรมวิชาการ ในฐานะหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลด้านงานวิชาการในการจัดการศึกษาได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน ให้เป็นการวางแผนร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและผู้รู้ในท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตร วางแผนการจัดการเรียนการสอนและถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้กับนักเรียน โดยผสมผสานระหว่างความรู้สากลกับความรู้ท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชน สามารถพึ่งตนเองได้ ตระหนักและยอมรับสิ่งที่มีคุณค่าที่เกิดประโยชน์แก่ชุมชน มีความรัก ความภาคภูมิใจในท้องถิ่นตนเองอันจะนำมาซึ่งความเข้าใจในบทบาทของตนที่ควรมีต่อชุมชนและทำประโยชน์ให้กับชุมชนต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2541: ไม่ปรากฏเลขหน้า)

จะเห็นได้ว่าการนำองค์ความรู้ท้องถิ่น มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน โดยการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน และสถาบันสังคมอื่นที่เป็นการสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้นักเรียนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตนั้น ขึ้นอยู่กับว่าโรงเรียนจะเลือกใช้วิธีใดจะเหมาะสมกับการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น

1.2 ความหมายของสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

นิยดา น่วมไม้พุ่ม ได้ให้ความหมายของท้องถิ่น สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นและกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นไว้ดังนี้

ท้องถิ่น หมายถึง สภาพแวดล้อม และสังคม วัฒนธรรม ที่ผู้เรียนมีวิถีชีวิตเกี่ยวข้อง คั่นเคยมาตั้งแต่กำเนิด มีขอบเขตครอบคลุมตั้งแต่ หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด กลุ่มจังหวัดและภูมิภาค

สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น หมายถึง รายละเอียดของเนื้อหาองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับท้องถิ่นในด้านต่างๆ เช่น สภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม ประวัติความเป็นมา สภาพเศรษฐกิจ สังคม การดำรงชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา อาชีพ ฯลฯ ตลอดจนสภาพปัญหาและสิ่งที่ควรได้รับการถ่ายทอดพัฒนาในชุมชนและสังคมนั้นๆ ซึ่งสถานศึกษาควรได้กำหนดขึ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้

กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น หมายถึง ขอบข่ายของเนื้อหาสาระของการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องวิเคราะห์ และกำหนดขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกให้สถานศึกษานำไปจัดทำรายละเอียดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ตามสภาพความพร้อมและความต้องการของสถานศึกษา (นิยดา น่วมไม้พุ่ม. 2549; อ้างอิงจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร. 2549: 1-4: ออนไลน์)

สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น หมายถึง สาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับท้องถิ่น ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เรื่อง ทัศนกรรมกรรณกเขาชวา ซึ่งมีขอบเขตเกี่ยวกับความเป็นมาและความสำคัญของทัศนกรรมกรรณกเขาชวา รูปแบบของทัศนกรรมกรรณกเขาชวา ส่วนประกอบของทัศนกรรมกรรณกเขาชวา วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือและขั้นตอนวิธีการทำทัศนกรรมกรรณกเขาชวา (ตัวกรง) การประกอบตกแต่งทัศนกรรมกรรณกเขาชวา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.3 แนวทางการดำเนินงานจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

การกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เพื่อให้สถานศึกษานำไปใช้จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเองทั้งในด้านความสำคัญ ประวัติความเป็นมา สภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ สภาพเศรษฐกิจ สังคม วิถีการดำรงชีวิต ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา ฯลฯ ตลอดจนสภาพปัญหาในชุมชนและสังคมนั้น ๆ อันจะทำให้ นักเรียนเกิดความรัก ความผูกพัน มีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน ยินดีที่จะร่วมสืบสานพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นนั้น มีแนวทางการดำเนินงานสรุปได้ดังนี้

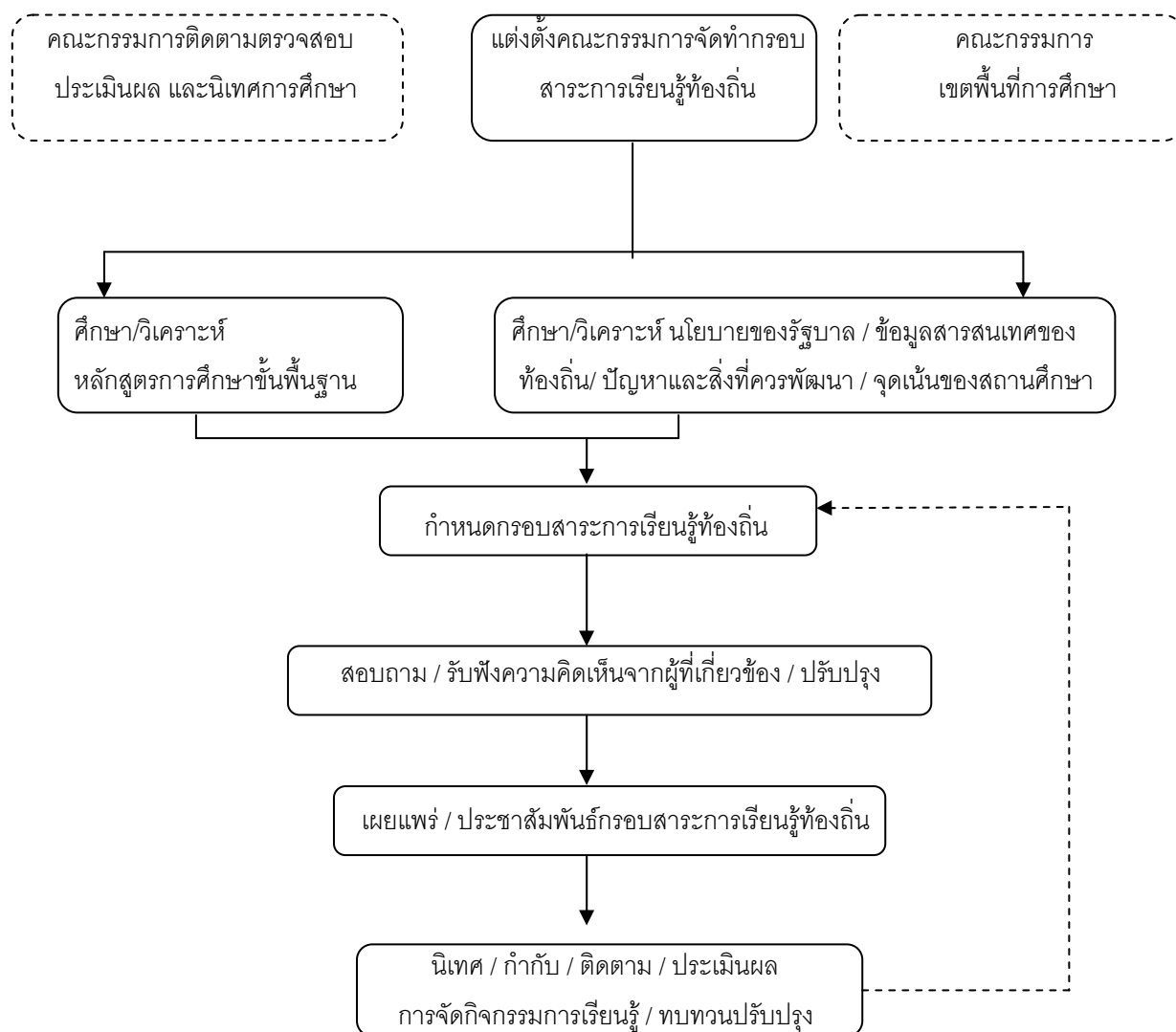
1.3.1 การดำเนินงานของส่วนกลาง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่สำคัญในการจัดทำนโยบาย และจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและได้กำหนดจุดหมายเพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 นี้ ไปใช้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้บรรลุตามจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงาน และจัดทำเอกสารแนวทางการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางอย่างเหมาะสม (โรงเรียนสตรีอ่างทอง. 2550: ออนไลน์)

1.3.2 การดำเนินงานระดับเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีหน้าที่ในการบริหารจัดการศึกษาและพัฒนาสาระของหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและมีหน้าที่ในการพัฒนาทางด้านวิชาการร่วมกับสถานศึกษา โดยมีหน้าที่จัดทำ “กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น” ในระดับเขตพื้นที่ เพื่อให้สถานศึกษานำไปจัดทำรายละเอียดของสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับท้องถิ่นให้เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา ซึ่งแนวทางการดำเนินงานในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ศิริพงษ์ ปุณประเสริฐ ได้สรุปแนวทางการดำเนินงาน (ศิริพงษ์ ปุณประเสริฐ. 2550: ออนไลน์) ดังแสดงในแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิแนวทางการดำเนินงานระดับเขตพื้นที่การศึกษา

จากแผนภูมิข้างต้น สามารถสรุปแนวทางดำเนินงานในระดับเขตพื้นที่การศึกษาได้ดังนี้

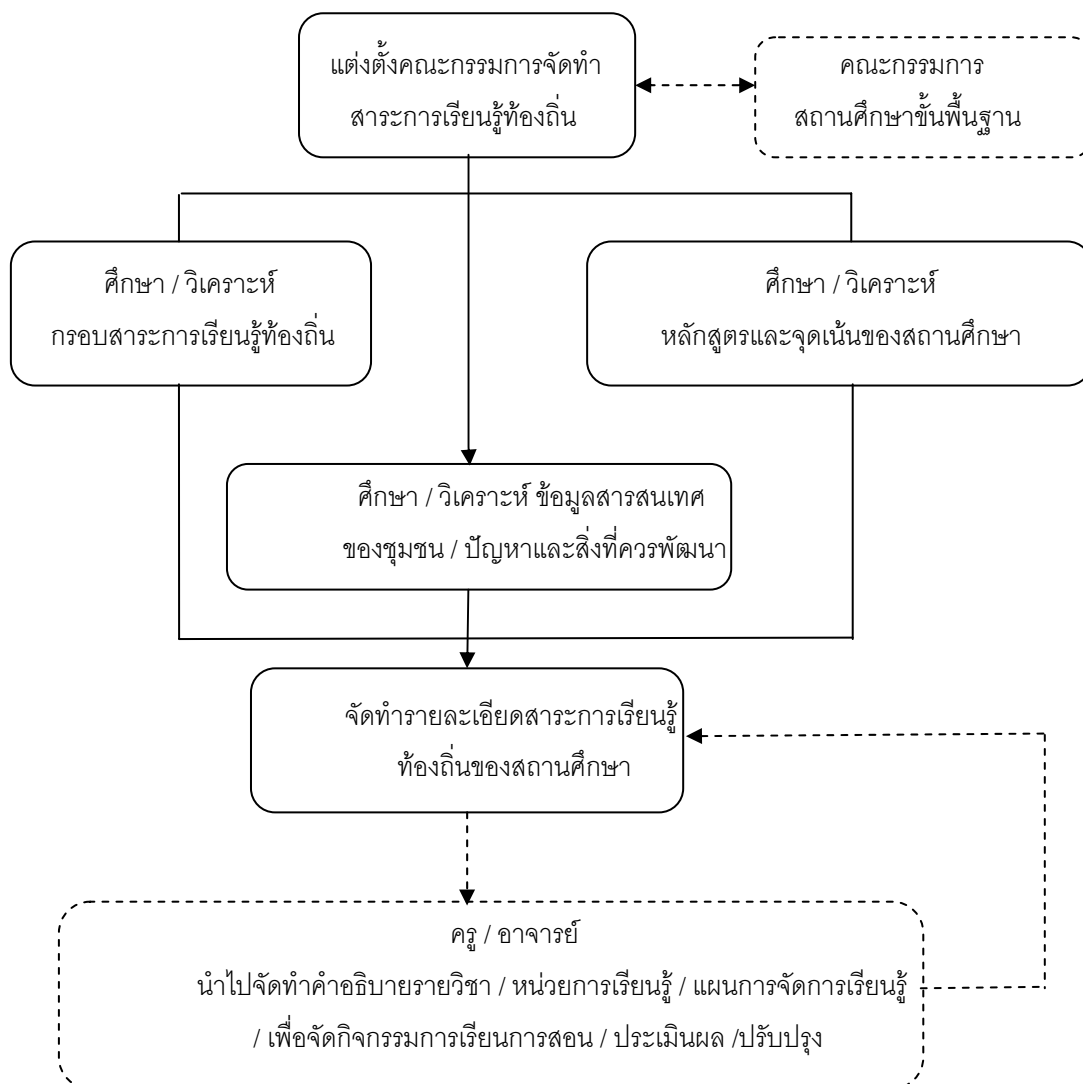
1. ควรดำเนินงานในรูปคณะกรรมการ ซึ่งควรประกอบด้วยนักวิชาการ ครู ผู้บริหารการศึกษา ผู้นำทางศาสนา ผู้นำชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้และประสบการณ์หลากหลายสาขา เพื่อจะได้ร่วมกันกำหนดกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นให้เหมาะสมเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนในเขตพื้นที่และสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริง
2. ศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ครอบคลุมทั้งมาตรฐานการเรียนรู้ การศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น มาตรฐานการเรียนรู้ชั้นปีและสาระการเรียนรู้ชั้นปีของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อจะได้ทราบถึงขอบเขตของการกำหนดกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
3. ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของท้องถิ่นให้ครอบคลุมทั้งนโยบายของรัฐบาล วิสัยทัศน์ กลุ่มจังหวัด จังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ความสำคัญ ประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น สภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ สภาพเศรษฐกิจ สังคม วิถีการดำรงชีวิต ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพปัญหาและเหตุการณ์สำคัญในชุมชนและสังคมนั้น ๆ รวมทั้งศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจุดเน้นหรือข้อมูลประเด็นที่สถานศึกษาในเขตพื้นที่ให้ความสำคัญรวมทั้งข้อมูลแนวโน้มการพัฒนาของท้องถิ่น แล้วนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
4. กำหนดกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นให้เหมาะสม ควรมีความยืดหยุ่นให้สถานศึกษาสามารถนำไปกำหนดรายละเอียดของสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับท้องถิ่นได้ง่ายและสอดคล้องกับจุดเน้นของสถานศึกษา โดยอาจจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือจำแนกตามสาระการเรียนรู้ก็ได้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลาง ประสานงานและรวบรวมรายละเอียดของข้อมูลความรู้ตามกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น รวมทั้งพิจารณาจัดทำสื่อการเรียนรู้และจัดทำข้อมูลแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้สถานศึกษาในเขตพื้นที่พิจารณาเลือกใช้ประโยชน์
5. สอบถามและรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ก่อนที่จะนำไปปรับปรุงและให้สถานศึกษานำไปจัดทำรายละเอียดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาต่อไป
6. เผยแพร่และประชาสัมพันธ์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งในเขตพื้นที่ได้ทราบและนำไปเป็นกรอบจัดทำรายละเอียดของเนื้อหาการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม
7. นิเทศกำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับท้องถิ่นของสถานศึกษารวมทั้งติดตามประเมินผลคุณภาพของผู้เรียนว่าเป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้และกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นหรือไม่และนำผลการประเมินมาใช้วางแผนปรับปรุงกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น และพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป (โรงเรียนสตรีอ่างทอง. 2550: ออนไลน์)

กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของเขตพื้นที่การศึกษานี้ ควรจะได้มีการทบทวนและปรับปรุงพัฒนาทุกระยะ 3 – 5 ปี หรือตามระยะเวลาที่คณะกรรมการฯ เห็นสมควรเพื่อให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมและสภาพการณ์ของสังคม วัฒนธรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

1.3.3 การดำเนินงานระดับสถานศึกษา

สถานศึกษา เป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติการที่จะต้องนำกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้จัดทำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเอง เกิดความรัก ความผูกพันและมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่น สถานศึกษาจึงต้องนำกรอบสาระการเรียนรู้ ท้องถิ่นมาจัดทำรายละเอียดของสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับท้องถิ่นให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและสภาพของชุมชนนั้น ๆ ซึ่ง ศิริพงษ์ ปุณฺนประเสริฐ ได้สรุปแนวทางการดำเนินงานระดับสถานศึกษา (ศิริพงษ์ ปุณฺนประเสริฐ. 2550: ออนไลน์) ดังแสดงในแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิแนวทางการดำเนินงานระดับสถานศึกษา

จากแผนภูมิข้างต้น สามารถสรุปแนวทางดำเนินงานในระดับสถานศึกษา ได้ดังนี้

1. ควรดำเนินงานในรูปคณะกรรมการระดับสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยครู ผู้บริหาร ผู้นำทางศาสนา ผู้นำชุมชนและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์หลากหลาย เพื่อจะได้ร่วมกันพิจารณาจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและสภาพของชุมชนตามกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดไว้
2. วิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดไว้ เพื่อจะได้ทราบถึงขอบเขตในการกำหนดรายละเอียดของของสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับท้องถิ่นของสถานศึกษา
3. วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อจะได้ทราบถึงจุดเน้นหรือประเด็นที่สถานศึกษาให้ความสำคัญและแนวทางการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นว่าควรจะอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ใด ชั้นปีใด เป็นรายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชาที่ต้องการเรียนเพิ่มเติมและควรมีเนื้อหาอย่างน้อยอย่างไร
4. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาให้สมบูรณ์ขึ้น
5. จัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษา เมื่อสถานศึกษาทราบว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้ใด ชั้นปีใดบ้างที่จะต้องจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นและจะจัดทำเป็นรายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชาเพิ่มเติม จากนั้นจึงร่วมกันพิจารณากำหนดสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับท้องถิ่นอย่างเหมาะสมให้สอดคล้องกับบริบทและจุดเน้นของสถานศึกษาและสภาพของชุมชน ซึ่งอาจจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และจัดทำเป็นช่วงชั้นหรือเป็นชั้นปีก็ได้

การนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นไปจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนนั้น สามารถดำเนินการได้หลายลักษณะ เช่น จัดทำรายวิชาเพิ่มเติมที่เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานหรือสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม อาจจะพัฒนารายวิชาที่มีอยู่เดิมหรือจัดเป็นรายวิชาใหม่ ปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมเสริมหรือบูรณาการในรายวิชาต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนอาจเชิญผู้รู้ในท้องถิ่น หรือพานักเรียนออกไปเรียนรู้สภาพจริงในท้องถิ่น ก็จะทำให้การเรียนรู้มีความหมายต่อนักเรียนมากยิ่งขึ้น (โรงเรียนสตรีอ่างทอง. 2550: ออนไลน์)

จากแนวทางการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจัดทำเป็นรายวิชาใหม่ที่เป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม

การดำเนินการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นจะประสบความสำเร็จหรือไม่ สิ่งที่จะบอกได้คือ ตัวชี้วัดความสำเร็จของการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ดังที่ ศิริพงษ์ ปุณฺณประเสริฐ ได้สรุปเกี่ยวกับตัวชี้วัดความสำเร็จของการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น (ศิริพงษ์ ปุณฺณประเสริฐ. 2550: ออนไลน์) ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ตัวชี้วัดความสำเร็จของการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

ระดับ : หน่วยงาน/บุคคล	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	มีเอกสาร กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ของเขตพื้นที่การศึกษาที่เหมาะสม สอดรับกับนโยบายของรัฐบาล ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครอบคลุมสารสนเทศสำคัญของท้องถิ่น / จุดเน้นของสถานศึกษาเป็นไปตามความต้องการของชุมชนและมีความยืดหยุ่นที่สถานศึกษาสามารถนำไปจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นได้
สถานศึกษา	มีเอกสาร สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของเขตพื้นที่การศึกษาและจุดเน้นของสถานศึกษา / ชุมชน ซึ่งครูผู้สอนสามารถนำไปวางแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักเรียนได้
ครูผู้สอน	มีแผนการจัดการเรียนรู้ มีสื่อประกอบการสอน และมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
นักเรียน	มีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะการปฏิบัติในประเด็นสำคัญเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนดไว้

1.4 มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเองนั้น สถานศึกษาจะต้องศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของท้องถิ่นและจะต้องศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามที่หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ เพื่อจะได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับระดับชั้นและกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามโครงสร้างของหลักสูตรที่สถานศึกษากำหนด

จากการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาระดับพื้นฐานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 พบว่าในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีมาตรฐานการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำคัญ ซึ่ง ไพบุลย์ แจ่มพงษ์ ได้กล่าวถึงมาตรฐานการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

ภาษาไทย

สาระที่ 4 : หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 : เข้าใจธรรมชาติของภาษา และหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

มาตรฐาน ท 4.2 : สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาชีพ สังคม และชีวิตประจำวัน

วิทยาศาสตร์

สาระที่ 2 : ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม

มาตรฐาน ว 2.1 : เข้าใจสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับสิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ในระบบนิเวศ มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

มาตรฐาน ว 2.2 : เข้าใจความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติในระดับท้องถิ่น ประเทศ และโลก นำความรู้ไปใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สาระที่ 2 : หน้าที่ของพลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 : ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี ตามกฎหมาย ประเพณี และวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

สาระที่ 4 : ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.3 : เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 : ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.2 : เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึก อนุรักษ์ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ศิลปะ

สาระที่ 1 : ทศนศิลป์

มาตรฐาน ศ 1.2 : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น

สาระที่ 2 : ดนตรี

มาตรฐาน ศ 2.2 : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรี ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น

สาระที่ 3 : นาฏศิลป์

มาตรฐาน ศ 3.2 : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น

การงานอาชีพ และเทคโนโลยี

สาระที่ 3 : การออกแบบ และเทคโนโลยี

มาตรฐาน ง 3.1 : เข้าใจธรรมชาติ และกระบวนการของเทคโนโลยี ใช้ความรู้ ภูมิปัญญา จินตนาการ และความคิดอย่างมีระบบในการออกแบบสร้างสิ่งของเครื่องใช้ วิธีการเชิงกลยุทธ์ตามกระบวนการเทคโนโลยี สามารถตัดสินใจเลือกใช้เทคโนโลยีในทางสร้างสรรค์ต่อชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อม โลกของงาน และอาชีพ

ภาษาต่างประเทศ

สาระที่ 2 : ภาษา และวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต 2.1 : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

มาตรฐาน ต 2.2 : เข้าใจความเหมือน และความแตกต่างระหว่างภาษา และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษา และวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างมีวิจารณญาณ (ไพบูลย์ แจ่มพงษ์. 2549 : 61 - 64)

สถานศึกษาโดยเฉพาะครู อาจารย์ ที่ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับท้องถิ่นจึงต้องวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นให้ชัดเจน รวมทั้งต้องศึกษาวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ ก่อนที่จะนำมาจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับเรื่องราวของท้องถิ่นมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้

2. แนวทางการจัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม หมายถึง สาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาสร้างขึ้นให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล สถานศึกษาสามารถจัดทำได้ใน 2 มิติ ดังนี้

มิติที่ 1 จัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ โครงการ กิจกรรมการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ หรือสื่อการเรียนรู้ โดยจัดบูรณาการใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่คาดหวัง รายปี / รายภาค นอกจากนี้ยังสามารถจัดบูรณาการในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้ด้วย

มิติที่ 2 จัดเป็นรายวิชา ได้แก่ รายวิชาใหม่ รายวิชาที่น่าสนใจ รายวิชาที่มีความยากระดับสูงขึ้นไป รายวิชาเลือกเฉพาะทาง รายวิชาที่มีความเข้มข้น

สถานศึกษาควรคำนึงถึงความถนัด ความสนใจ ความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล ของนักเรียนเป็นฐานในการจัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม ทั้งนี้สมควรได้มีการสำรวจข้อมูลจากนักเรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย รวมทั้งพิจารณาข้อมูลประกอบการตัดสินใจ ดังนี้ วิสัยทัศน์ของ สถานศึกษา ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ปัญหาความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน วัสดุ อุปกรณ์และอาคารสถานที่ ฯลฯ

ในการจัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม มีกระบวนการ ขั้นตอนวิธีการคล้ายกับการจัดทำสาระการเรียนรู้พื้นฐาน คือ พิจารณาข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง สำรวจข้อมูลสารสนเทศ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา กำหนดโครงสร้างและเวลา เลือกลักษณะรูปแบบการจัด

สำหรับรูปแบบการจัดสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมควรให้เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียนอย่างแท้จริง ซึ่งมีวิธีการจัดทำในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้

1. พิจารณาหน่วยการเรียนรู้
2. กำหนดหน่วยการเรียนรู้
3. บูรณาการใน 8 กลุ่ม / กิจกรรม
4. วัดและประเมินผล

โครงการ

1. พิจารณาสาระการเรียนรู้
2. จัดการเรียนรู้
3. กำหนดเป็นโครงการ
4. วัดและประเมินผล

กิจกรรมการเรียนรู้

1. พิจารณาสาระการเรียนรู้
2. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้
3. จัดกิจกรรมโดยบูรณาการ
4. วัดและประเมินผล

แหล่งการเรียนรู้

1. พิจารณาสาระการเรียนรู้
2. จัดแหล่งการเรียนรู้
3. ศึกษา เรียนรู้
4. วัดและประเมินผล

รายวิชาใหม่

1. รายวิชาที่น่าสนใจ
2. มีความยากในระดับสูง
3. เลือกเฉพาะทาง
4. รายวิชาที่มีความเข้มข้น

สื่อการเรียนรู้

1. พิจารณาสาระการเรียนรู้
2. จัดทำ และพัฒนาสื่อเรียนรู้
3. ศึกษาเรียนรู้
4. วัดและประเมินผล

รายวิชาที่น่าสนใจ

1. กำหนดสาระการเรียนรู้ที่น่าสนใจ
2. กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้
3. กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
4. จัดทำคำอธิบายรายวิชา
5. จัดทำหน่วยการเรียนรู้
6. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
7. จัดกิจกรรมการเรียนรู้
8. วัดและประเมินผล

รายวิชาที่มีความยากในระดับสูง

1. วิเคราะห์มาตรฐานช่วงชั้น
2. กำหนดสาระการเรียนรู้ที่ยากขึ้น
3. กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้
4. กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
5. จัดทำคำอธิบายรายวิชา

6. จัดทำหน่วย / แผนการจัดการเรียนรู้
7. จัดกิจกรรมการเรียนรู้
8. วัดและประเมินผล

รายวิชาเลือกเฉพาะทาง

1. พิจารณาความถนัด ความสามารถผู้เรียน
2. กำหนดสาระการเรียนรู้ ตามความถนัด ความสามารถ
3. กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้
4. กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
5. จัดทำคำอธิบายรายวิชา
6. จัดทำหน่วย / แผนการจัดการเรียนรู้
7. จัดกิจกรรมการเรียนรู้
8. วัดและประเมินผล

รายวิชาที่มีความเข้มข้น

1. วิเคราะห์มาตรฐานช่วงชั้น
2. กำหนดสาระการเรียนรู้ที่เข้มข้น
3. มีความนุ่มลึก สลับซับซ้อน
4. มีความเฉพาะ เจาะจง เจาะลึก
5. วิเคราะห์มาตรฐานช่วงชั้น
6. กำหนดสาระการเรียนรู้ที่เข้มข้น
7. จัดทำคำอธิบายรายวิชา
8. จัดทำหน่วย / แผนการจัดการเรียนรู้
9. จัดกิจกรรมการเรียนรู้
10. วัดและประเมินผล (สมนึก ชาติทอง. 2548: 197 - 202)

สถานศึกษาสามารถจัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมได้อย่างหลากหลาย ทั้งนี้สถานศึกษาควรได้มีการสำรวจข้อมูลจากนักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อเป็นฐานในการจัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมต่อไป

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม หมายถึง สาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาสร้างขึ้นเพิ่มเติมให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ คือ สาระการเรียนรู้ เรื่อง ทัศนกรรมกรรณนกเขาชวา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จากแนวทางการจัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมดังกล่าว ผู้วิจัยได้พัฒนาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจัดทำเป็นรายวิชาใหม่ ที่เป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม มีขั้นตอนการจัดทำสรุปได้ดังนี้

1. กำหนดสาระการเรียนรู้
2. กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้
3. กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
4. จัดทำคำอธิบายรายวิชา
5. จัดทำหน่วยการเรียนรู้
6. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
7. นำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้
8. วัดและประเมินผล

3. การจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่มีบุคลิกมีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม สามารถพัฒนาตนเองและร่วมมือกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ จึงต้องมีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งประกอบด้วยกลุ่มสาระที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน กรมวิชาการ ได้กล่าวถึงความสำคัญและวิสัยทัศน์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สรุปได้ดังนี้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มุ่งเน้นส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการ ชื่นชมความงาม สนุกสนาน มีความมีคุณค่า ซึ่งมีผลการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม ตลอดจนนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง และแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ การเรียนรู้ศิลปะ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ การคิดที่เป็นเหตุเป็นผลถึงวิธีการทางศิลปะ ความเป็นมาของรูปแบบ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและรากฐานทางวัฒนธรรม ค่านิยมกายภาพ ความสนใจส่วนตัว ฝึกการเรียนรู้ การสังเกตที่ละเอียดอ่อนอันนำไปสู่ความรัก เห็นคุณค่าและเกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ และสิ่งรอบตัว ส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักถึงบทบาทของศิลปกรรมในสังคม ช่วยให้มีมุมมองและโลกทัศน์กว้างไกล สะท้อนให้เห็นมุมมองของชีวิต เสริมสร้างให้ชีวิตมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ช่วยให้มีจิตใจที่งดงาม สมานฉันท์ สุขภาพกายและสุขภาพจิตมีความสมดุล เป็นรากฐานของการพัฒนาชีวิตที่สมบูรณ์ เป็นการยกระดับคุณค่าชีวิตของมนุษยชาติโดยส่วนตัวและส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของสังคมโดยรวม (กรมวิชาการ. 2546 : 1 - 2)

เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะแล้ว ผู้เรียนจะต้องมีคุณลักษณะสรุปได้ดังนี้

ผู้เรียนจะมีสภาพจิตใจที่งดงาม มีระเบียบวินัย มีการรับรู้อย่างพินิจพิเคราะห์ เห็นคุณค่า ความสำคัญของศิลปะ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ตลอดจนศิลปวัฒนธรรมอันเป็นมรดกทางภูมิปัญญาของ คนในชาติ สามารถค้นพบศักยภาพของตนเอง มีจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นพัฒนา ตนเองได้และแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ มีสมาธิในการทำงาน รับผิดชอบ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข (โรงเรียนพรหมานุสรณ์. 2550: ออนไลน์; อ้างอิงจาก หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544)

ชมรมกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กล่าวถึงคุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6) สรุปได้ดังนี้

1. สร้างและนำเสนอผลงานศิลปะจากจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ให้เกิดผลตามความต้องการของตนเองและอธิบายให้ผู้อื่นรับรู้โดยใช้ศัพท์เบื้องต้นเกี่ยวกับศิลปะได้
2. รับรู้ทางศิลปะ ซึ่งสามารถช่วยในการวิเคราะห์งานศิลปะและอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจในความสวยงามและความไพเราะของศิลปะได้
3. ระบุงานศิลปะที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมในท้องถิ่นและอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้
4. นำความรู้ทางศิลปะสาขาต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการเรียนรู้กลุ่มสาระอื่น
5. สนใจสร้างงานศิลปะ มีความสุขกับการทำงาน มั่นใจในการแสดงออกยอมรับ

ความสามารถของผู้อื่น

6. ตระหนัก ชื่นชมในคุณค่าของศิลปะ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม มรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยและสากล (ชมรมกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ม.ป.ป.: 6)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีสาระการเรียนรู้ 3 สาระคือ ทักษะศิลป์ ดนตรีและนาฏศิลป์ มีมาตรฐานการเรียนรู้ในสาระทักษะศิลป์ ดังนี้

1. สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
2. เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล (กรมวิชาการ. 2546: 6)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมีการจัดการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ ยุทธศาสตร์การเรียนรู้และการวัดผล และประเมินผล สรุปได้ดังนี้

การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มุ่งส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนเป็นผู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า หาความรู้อย่างเพียงพอ และเกิดการเรียนรู้ อย่างหลากหลาย ทั้งใน และนอกห้องเรียน มุ่งส่งเสริมให้สามารถคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ แก้ปัญหาและทำสิ่งที่แตกต่างให้ดีขึ้น ในการจัดการเรียนรู้ศิลปะต้องการการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ผู้เรียนต้องเรียนรู้ให้ครบถ้วนด้วย สมอง กาย ใจและด้วยตัวเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาความฉลาดทางสติปัญญาและอารมณ์ให้เห็นคุณค่าของตนเอง เพื่อการแสดงออกอย่างอิสระ เพิ่มการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติได้จริง เพิ่มโครงงานตามศักยภาพเพื่อให้ผู้เรียน มีความสุข มีเสรีภาพในการเรียน และแสวงหาความรู้ได้ตามความต้องการ ยุทธศาสตร์การเรียนรู้กลุ่มศิลปะ เน้นการเรียนรู้แบบพัฒนาความสามารถในกระบวนการคิดของผู้เรียน การเรียนรู้แบบการสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้แบบการประเมินตนเอง การเรียนรู้แบบเรียนรู้ด้วยการแก้ปัญหา และการเรียนรู้แบบเชื่อมโยงบูรณาการความรู้สหสาขา ในการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนศิลปะตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้สอนจะต้องวัดผล และประเมินผลให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินการเรียนรู้ของตนได้และใช้วิธีประเมินจากสภาพจริง ด้วยวิธีการประเมินที่หลากหลาย มีการบันทึกผลการประเมินอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้เรียนศิลปะอย่างต่อเนื่อง (โรงเรียนพรหมานุสรณ์. 2549; ออนไลน์; อ้างอิงจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544; ขมรมกรรมกรการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ม.ป.ป.:

38 - 40)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมุ่งเน้นการส่งเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการสุนทรียภาพ สามารถคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ แก้ปัญหาและทำสิ่งที่แตกต่างให้ดีขึ้น กิจกรรมศิลปะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนโดยตรงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคมเป็นรากฐานของการพัฒนาชีวิตที่สมบูรณ์

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น สรุปได้ดังนี้

เอี่ยมเดือน ถิ่นปัญญา ได้ศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องหมอลำกลอน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร และ 4) การประชาสัมพันธ์และประชาสัมพันธ์หลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้ 1) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับความต้องการและแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตร 3) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตร 4) เกณฑ์

พิจารณาโครงร่างหลักสูตร 5) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดนิทรรศการหลักสูตร และ 6) การสอบถามสนทนากลุ่มย่อย ผลการวิจัยพบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรมีความต้องการพัฒนาหลักสูตรจัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติม ภาพรวมของหลักสูตรมีความเหมาะสมสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด การจัดนิทรรศการนำเสนอหลักสูตรมีความเหมาะสมดี หลักสูตรหมอลำกลอนมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน (เอี่ยมเดือน ถิ่นปัญญา. 2548)

สิริกานต์ เทียงพิมล ได้ศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สิ่งประดิษฐ์จากแป้งสาลี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาค้นคว้า และสำรวจข้อมูลพื้นฐาน 2) ยกร่างหลักสูตร 3) ทดลองใช้หลักสูตร และ 4) ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) แบบวัดเจตคติต่อวิชางานประดิษฐ์ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และหลังใช้หลักสูตรท้องถิ่นแล้วนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชางานประดิษฐ์โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 (สิริกานต์ เทียงพิมล. 2546)

เสริมศรี วิทวัสขัตติกุล ได้ศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ เรื่อง การอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร 5 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร 4) การนำหลักสูตรไปทดลองใช้ และ 5) การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้ 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) แบบทดสอบวัดเจตคติที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพดีมาก หลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และเหมาะสมกับผู้เรียน ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (เสริมศรี วิทวัสขัตติกุล. 2547)

ทองพันธ์ นาสมบัติ ได้ศึกษาวิจัยเพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน อาชีพ และเทคโนโลยี สาระที่ 1 การดำรงชีวิต และครอบครัว (งานประดิษฐ์) เรื่อง การสานกระติบข้าว จากต้นกก 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการปฏิบัติงานและคุณลักษณะในการทำงานของนักเรียน และ 3) ศึกษาความคิดเห็นผู้ปกครอง ครูผู้สอนและนักเรียนเกี่ยวกับผลที่เกิดจากหลักสูตร มีขั้นตอนพัฒนาหลักสูตร 5 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง 2) ดำเนินการจัดทำหลักสูตรกลุ่ม สาระการงานอาชีพ และเทคโนโลยี 3) ดำเนินการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การสานกระติบข้าวจาก ต้นกก 4) ดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้ และ 5) ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้และหลักสูตร

ท้องถิ่นเรื่อง การสานกระติบข้าวจากต้นกก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้ 1) แบบสอบถาม 2) หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ และเทคโนโลยี 3) แผนการจัดการเรียนรู้ 4) แบบบันทึกคุณลักษณะในการทำงาน 5) แบบบันทึกทักษะในการปฏิบัติงาน และ 6) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความต้องการให้นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง การสานกระติบข้าวจากต้นกกมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนในเรื่องวัสดุ อุปกรณ์และงบประมาณ นักเรียนเกิดความรัก ความภาคภูมิใจ เห็นความสำคัญ และมีความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นมากขึ้น สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และอาชีพเสริมได้ นักเรียนที่เรียนตามหลักสูตร มีคะแนนแบบฝึกหัด คะแนนคุณลักษณะการทำงาน คะแนนทักษะการปฏิบัติงานและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ 88/80 (ทองพันธ์ นาสมบัติ. 2546)

พระมหานันท แสงชาติ ได้ศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและสร้างแผนการสอนที่มีประสิทธิภาพ สำหรับกลุ่มการเรียนรู้ และพื้นฐานอาชีพ เรื่อง ดอกไม้จันทร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร 9 ขั้นตอน คือ 1) สำรวจสภาพความต้องการพื้นฐานของชุมชน 2) ศึกษาหลักสูตรท้องถิ่น และหลักสูตรประถมศึกษากลุ่มการเรียนรู้ และพื้นฐานอาชีพ 3) ศึกษา เทคนิค วิธีการ ขั้นตอนการทำดอกไม้จันทร์ 4) สร้างเครื่องมือในการทดลอง 5) นำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือ 6) ปรับปรุงแก้ไขแล้วจัดทำเครื่องมือฉบับร่าง 7) ปรับปรุงแก้ไข 8) ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง และ 9) ปรับปรุงแก้ไขจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้ 1) หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ดอกไม้จันทร์ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ 3) แบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5) แบบประเมินหลักสูตรท้องถิ่น และ 6) แบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ดอกไม้จันทร์ มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ความต้องการของท้องถิ่นและแผนการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน และสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (พระมหานันท แสงชาติ. 2544)

ยุภาพร สารขันธุ์ ได้ศึกษาวิจัยเพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การย้อมสีผ้าไหมแพรวาด้วยวัสดุธรรมชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้ และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 2) เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการปฏิบัติงานของนักเรียน 3) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และ 4) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับผลที่เกิดจากการใช้หลักสูตร มีขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้ววางแผนการจัดทำ หรือยกร่างหลักสูตร 2) ขั้วการจัดทำเอกสารหลักสูตร 3) ขั้วการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร 4) ขั้วนำหลักสูตรไปทดลองใช้ และ 5) ขั้วประเมินผลหลังนำหลักสูตรไปใช้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้ 1) หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การย้อมสีผ้าไหมแพรวาด้วยวัสดุธรรมชาติ 2) แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร 3) แผนการจัดการเรียนรู้ วิชางานบ้าน เรื่อง การย้อมสีผ้าไหมแพรวาด้วยวัสดุธรรมชาติ 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5) แบบประเมิน

ความสามารถด้านการปฏิบัติงาน และ 6) แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพสูง ผลการพัฒนาความสามารถด้านการปฏิบัติงาน นักเรียนผ่านเกณฑ์ในระดับดี นักเรียนร้อยละ 82.66 มีคะแนนสูงกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม ผลที่เกิดจากการใช้หลักสูตร พบว่า ควรเปิดโอกาสให้โรงเรียนนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรและต้องการให้โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในกลุ่มสาระอื่น ๆ (ยุภาพร สารพันธ์. 2548)

จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนในการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ขั้นตอนในการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

ขั้นตอนในการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น					
เชื่อมเดือน ถิ่นปัญญา	สิริกานต์ เพ็ญพิมล	เสริมศรี วิทวัสชุตกุล	ทองพันธ์ นาสมบัติ	พระมหานันต์ แสงชาติ	ยุภาพร สารพันธ์
1. การศึกษา และวิเคราะห์ ข้อมูลพื้นฐาน	1. ศึกษาและ สำรวจข้อมูล พื้นฐาน	1. การศึกษา ข้อมูลพื้นฐาน	1. ศึกษาข้อมูล ที่เกี่ยวข้อง	1. สำรวจ ความต้องการ พื้นฐาน	1. วางแผนการ จัดทำหรือยก ร่างหลักสูตร
2. การพัฒนา หลักสูตร	2. ยกร่าง หลักสูตร	2. การพัฒนา หลักสูตร	2. ดำเนินการ จัดทำหลักสูตร	2. ศึกษาหลัก- สูตรท้องถิ่น	2. จัดทำเอก- สารหลักสูตร
3. การตรวจ- สอบคุณภาพ ของหลักสูตร	3. ทดลองใช้ หลักสูตร	3. การตรวจ- สอบคุณภาพ หลักสูตร	3. ดำเนินการ จัดทำหลักสูตร	3. ศึกษาหลัก- สูตรท้องถิ่น และหลักสูตร	3. ตรวจสอบ คุณภาพของ หลักสูตร
4. การประชา- พิจารณาและ ประชาสัมพันธ์ หลักสูตร	4. ปรับปรุง แก้ไขหลักสูตร	4. การนำ หลักสูตรไป ทดลองใช้	4. ดำเนินการ ตามแผนการ จัดการเรียนรู้	4. ประถมศึกษา การทำให้ ดกไม่จันทน์	4. ทดลองใช้ หลักสูตร
		5. การปรับ- ปรุงแก้ไข หลักสูตร	5. ประเมิน แผนการจัด- การเรียนรู้และ หลักสูตร	5. สร้าง เครื่องมือใน การทดลอง	5. ประเมินผล หลังนำ หลักสูตรไปใช้

ตาราง 2 (ต่อ)

ขั้นตอนในการพัฒนาระการเรียนรู้ท้องถิ่น					
เชื่อมเดือน ถิ่นปัญญา	สิริกานต์ เที่ยงพิมล	เสริมศรี วิทวัสชุตกุล	ทองพันธ์ นาสมบัติ	พระมหานันต์ แสงชาติ	ยุภาพร สารพันธ์
				5. ประเมิน ความเหมาะสมของ เครื่องมือ 6. ปรับปรุง แก้ไข จัดทำ เครื่องมือฉบับ ร่าง 7. ปรับปรุง แก้ไข 8. ทดลองใช้ หลักสูตร 9. ปรับปรุง แก้ไข	

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการพัฒนาระการเรียนรู้ท้องถิ่นในการวิจัยครั้งนี้ มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเป็นการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหัตถกรรมกรงนกเขามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนจากผู้เกี่ยวข้อง ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัตถกรรมกรงนกเขาและการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

ขั้นที่ 2 การพัฒนาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เป็นการนำสาระการเรียนรู้ เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขามาจัดทำเป็นรายวิชาใหม่ ที่เป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม มีการกำหนดสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 3 การทดลองใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เป็นการนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ทัศนกรรม
กรรณกเขาชวา ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 โรงเรียนบ้านนา อำเภอ
จะนะ จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 40 คน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนา อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 4 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 155 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการทดลองใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง ทัศนกรรมกรงนกเขาชวา คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 โรงเรียนบ้านนา อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา จำนวน 40 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม ดังนี้ โรงเรียนบ้านนา มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งหมด 4 ห้องเรียน จำนวน 155 คน แต่ละห้องมีนักเรียนกลุ่มเก่ง ปานกลางและอ่อนคนละกัน ได้ห้อง 6/4 ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนบ้านนาโดยการเลือกแบบเจาะจง เพราะว่าโรงเรียนบ้านนา เป็นโรงเรียนที่อยู่ในตัวอำเภोजะนะ ซึ่งตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านนา มีการทำทัศนกรรมกรงนกเขาชวากันมาก และยังเป็นแหล่งที่สำคัญในการเลี้ยงนก ซื้อขายนก กรงนก อันมีชื่อเสียง ถือเป็นตลาดกลางแหล่งสำคัญ และเป็นโรงเรียนแกนนำในโครงการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง นกเขาชวาเสียง และโครงการจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง บ้านนกเขา

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง ทัศนกรรมกรงนกเขาชวา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นตอนการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น และเพื่อศึกษาความรู้ เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา เพื่อกำหนดสาระการเรียนรู้ให้เหมาะสมสอดคล้องกับนักเรียน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหัตถกรรมกรงนกเขาชวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน กลุ่มเป้าหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ครู จำนวน 20 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 40 คน

1.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีประเด็นที่ศึกษาดังนี้ คือ แนวทางการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น แนวทางการจัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะและความรู้เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา จากเอกสารต่าง ๆ และจากการสอบถามสัมภาษณ์จากผู้รู้ในท้องถิ่น

1.3 ในเรื่องของสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น นำความรู้เกี่ยวกับเรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา มาวิเคราะห์เรียบเรียง ตามประเด็นดังนี้

- 1.3.1 ความเป็นมาและความสำคัญของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา
- 1.3.2 รูปแบบของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา
- 1.3.3 ส่วนประกอบของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา
- 1.3.4 วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา
- 1.3.5 ขั้นตอนการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง)
- 1.3.6 การประกอบตกแต่งหัตถกรรมกรงนกเขาชวา

1.4 นำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหัตถกรรมกรงนกเขาชวา ตรวจสอบเพื่อพิจารณาความถูกต้องของสาระการเรียนรู้ เวลาเรียนและความเหมาะสมสอดคล้องกับนักเรียน ผู้เชี่ยวชาญ มีดังนี้

1. นายสมทัศน์ ะสีตานนท์	เลขาธิการมรณนกเขาชวา อำเภอจะนะ
ประสบการณ์ 20 ปี
2. นายอิสมาแอล เหยียบบวบ	ประธานกลุ่มกลุ่มผู้ผลิตกรงนกและ
หัวกรงนก ตำบลบ้านนา อำเภอจะนะ
ประสบการณ์ 20 ปี
3. นางหวันมิตะ หมิงมะ	สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตกรงนกและ
หัวกรงนก ตำบลบ้านนา อำเภอจะนะ
ประสบการณ์ 15 ปี

4. นายสุเบต ปิ่นรัตน์แก้ว	ผู้เชี่ยวชาญด้านการทำหัวกรงนก
ประสบการณ์ 10 ปี
5. นายห่อมลี สะอะ	ผู้เชี่ยวชาญด้านการทำตะขอแขวนกรงนก
ประสบการณ์ 25 ปี
6. นายวิทยา ชอบงาม	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประกอบตกแต่ง
กรงนกเขาชวา ประสบการณ์ 15 ปี

1.5 ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในส่วนของการเรียนรู้และเวลาเรียน

1.6 นำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา เสนอต่อที่ประชุมโรงเรียนบ้านนา ซึ่งประกอบด้วย นายสมชัย อ่อนแก้ว ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนา นางนงนุช คงจันทร์ หัวหน้าฝ่ายวิชาการและนางสาวเล็กดา ณ พัทลุง ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เพื่อร่วมกันพิจารณาทบทวนความเหมาะสมสอดคล้องกับนักเรียนและเวลาเรียน

ขั้นที่ 2 การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

การนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นไปจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยจัดทำเป็นรายวิชาใหม่ ที่เป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

2.1 กำหนดสาระการเรียนรู้ เมื่อนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของสาระการเรียนรู้ เวลาเรียนและความเหมาะสมสอดคล้องกับนักเรียนแล้ว ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะให้เพิ่มเติมสาระการเรียนรู้เรื่อง การกำหนดราคาของหัตถกรรมกรงนกเขาชวาแต่ละแบบ เพื่อดึงดูดความสนใจ และให้ข้อเสนอแนะเรื่องส่วนประกอบของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา ในส่วนที่นักเรียนปฏิบัติไม่ได้ เช่น การทำหัวกรงนกและตะขอแขวนกรงนก ก็ควรให้นักเรียนได้เรียนรู้ว่ามีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือและขั้นตอน วิธีการทำอย่างไร ผู้วิจัยจึงเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้สาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. ความเป็นมาและความสำคัญของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา
2. รูปแบบของหัตถกรรมกรงนกเขาชวาและราคาแต่ละรูปแบบ
3. ส่วนประกอบของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา
4. วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือในการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง)
5. ขั้นตอน วิธีการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง)
6. การประกอบตกแต่งหัตถกรรมกรงนกเขาชวา

2.2 กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ร่วมกับ นางสาวเล็กดา ณ พัทลุง ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะโรงเรียนบ้านนาเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา ซึ่งมีรายละเอียดของมาตรฐานการเรียนรู้ ดังนี้

เข้าใจความเป็นมาและความสำคัญของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา เห็นคุณค่าของ ภูมิปัญญาการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา สืบทอดการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวาที่ควรอนุรักษ์ และเผยแพร่ต่อไป

2.3 กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ผู้วิจัยได้กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ร่วมกับ นางสาวเล็กดา ณ พัทลุง ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะโรงเรียนบ้านนา โดยการวิเคราะห์ จาก มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) มาตรฐาน ศ.1.2 ดังแสดง ในตาราง 3

ตาราง 3 มาตรฐาน ศ 1.2 : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

มาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ป.4-6		ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และสาระการเรียนรู้รายปี					
		ชั้น ป. 4		ชั้น ป. 5		ชั้น ป. 6	
มาตรฐาน การเรียนรู้ ช่วงชั้น	สาระการ เรียนรู้ ช่วงชั้น	ผลการ เรียนรู้ที่ คาดหวัง	สาระการ เรียนรู้	ผลการ เรียนรู้ที่ คาดหวัง	สาระการ เรียนรู้	ผลการ เรียนรู้ที่ คาดหวัง	สาระการ เรียนรู้
1. รู้ความ เป็นมาและ ความสำคัญ ของศิลปะ ในท้องถิ่น และศิลปะ ไทย	- ความ เป็นมาของ ศิลปะ ท้องถิ่น - ลักษณะ และรูปแบบของ ศิลปะใน ท้องถิ่นและ ศิลปะ ไทย	1. รู้จัก ประเภท และแหล่ง ผลงาน ทัศนศิลป์ที่ มีในท้องถิ่น	- ความ เป็นมาของ ศิลปะใน ท้องถิ่น	1. รู้ประวัติ ของผู้สร้าง งานศิลปะ และผลงาน ทาง ทัศนศิลป์ ในท้องถิ่น	- ความรู้ เกี่ยวกับ ผู้สร้างงาน ศิลปะและ ผลงานทาง ทัศนศิลป์ ในท้องถิ่น	1. รู้ความ เป็นมาและ ความสำคัญ ของ หัตถกรรม กรงนกเขา ชวา	- ความ เป็นมาและ ความสำคัญ ของงาน หัตถกรรม กรงนกเขา ชวา

ตาราง 3 (ต่อ)

มาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ป.4-6		ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และสาระการเรียนรู้รายปี					
		ชั้น ป.4		ชั้น ป.5		ชั้น ป.6	
มาตรฐาน การเรียนรู้ ช่วงชั้น	สาระการ เรียนรู้ ช่วงชั้น	ผลการ เรียนรู้ที่ คาดหวัง	สาระการ เรียนรู้	ผลการ เรียนรู้ที่ คาดหวัง	สาระการ เรียนรู้	ผลการ เรียนรู้ที่ คาดหวัง	สาระการ เรียนรู้
2. ฟังพอใจ และยอมรับ ในภูมิปัญญา- ของการ สร้างงาน ทัศนศิลป์ สืบทอดการ ทำงาน ศิลปะที่ เกี่ยวข้องกับ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ไทยและ สากล	- คุณค่า ของงาน ทัศนศิลป์ ที่เกี่ยวข้อง กับ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ไทยและ สากล - การสืบ ทอดการ ทำงาน ศิลปะที่ เกี่ยวข้องกับ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ไทยและ สากล	2. สนใจ รักและเข้า ร่วม กิจกรรม มรดกทาง ศิลปะ กับวัฒน- ธรรม ประเพณี ในท้องถิ่น	- การสืบ ทอดงาน ทัศนศิลป์ ที่เกี่ยว ข้องกับ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิ- ปัญญา ท้องถิ่น ภูมิ- ปัญญา ไทย	2. รัก ชื่น ชม ฟังพอ ใจและ ยอมรับใน ความงาม ความ ประณีต ความละ เอียดอ่อน ของศิลปะ ที่เกี่ยวข้อง กับวัฒน- ธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา ท้องถิ่น	- ความงาม ของงาน ศิลปะที่ เกี่ยวข้องกับ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา ท้องถิ่น	2. รู้จัก รูปแบบ รูปแบบ ส่วนประกอบ และการ ประกอบตก แต่งงาน หัตถกรรม ทรงนกเขา ชวา 3. รู้ขั้นตอน วิธีการทำ หัตถกรรม ทรงนกเขา ชวา (ตัวทรง) และทำ หัตถกรรม ทรงนกเขา ชวา (ตัวทรง) ได้	- รูปแบบ ส่วนประกอบ และการ ประกอบตก แต่งงาน หัตถกรรม ทรงนกเขา ชวา - การทำ หัตถกรรม ทรงนกเขา ชวา (ตัวทรง)

จากการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) ได้ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มีรายละเอียด ดังนี้

1. รู้ความเป็นมาและความสำคัญของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา
2. รู้จักรูปแบบ ส่วนประกอบและการประกอบตกแต่งหัตถกรรมกรงนกเขาชวา
3. รู้ขั้นตอนวิธีการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง) และทำหัตถกรรมกรง

นกเขาชวา (ตัวกรง) ได้

2.4 จัดทำคำอธิบายรายวิชา ผู้วิจัยได้นำผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ และเวลาเรียนที่กำหนดมาเขียนเป็นคำอธิบายรายวิชา มีรายละเอียด ดังนี้

คำอธิบายรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รายวิชา หัตถกรรมกรงนกเขาชวา
จำนวน 20 ชั่วโมง

การศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา รูปแบบ ความนิยมในการใช้หัตถกรรมกรงนกเขาชวาแบบต่าง ๆ ส่วนประกอบและการประกอบตกแต่งหัตถกรรมกรงนกเขาชวา วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือและขั้นตอนวิธีการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง) ตลอดจนการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง)

เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เป็นการปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความรักในท้องถิ่น เห็นความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่ควรอนุรักษ์และเผยแพร่ต่อไป

2.5 จัดทำหน่วยการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้นำสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้มาจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ โดยการนำสาระการเรียนรู้มาวิเคราะห์แยกเป็นหัวข้อเรื่อง แล้วนำหัวข้อเรื่อง 1 ข้อ มาเขียนเป็นหน่วยการเรียนรู้ ตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ และกำหนดเวลาของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ตามความเหมาะสม มีรายละเอียด ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา

หน่วยการเรียนรู้ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1	ร่วมรู้สึบเสาะ - ความเป็นมาและความสำคัญของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา	1
2	รูปแบบหัตถกรรมกรงนกเขาชวา - รูปแบบของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา - ความนิยมในการใช้หัตถกรรมกรงนกเขาชวา - รูปแบบต่าง ๆ - ราคาของหัตถกรรมกรงนกเขาชวาแต่ละรูปแบบ	3
3	ส่วนประกอบของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา - ส่วนประกอบของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา - หัวกรงนก - ตะขอแขวนกรงนก	4
4	เลือกเหมาะสำหรับใช้ - วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องในการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง)	1
5	การทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง) - การเตรียมวัสดุ - การขึ้นกรง - การผูกกรง	8
6	การประกอบตกแต่งหัตถกรรมกรงนกเขาชวา - ส่วนประกอบ - ขั้นตอนการประกอบตกแต่งหัตถกรรมกรงนกเขาชวา	3
	รวม	20

2.6 นำหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 6 หน่วย เวลา 20 ชั่วโมง เสนอต่อฝ่ายบริหาร วิชาการโรงเรียนบ้านนา ซึ่งประกอบด้วย นางนงนุช คงจันทร์ นางสุดสวาท นวลนภดล และนางทรงสมร สุธรรมวรวิทย์ พิจารณาความเหมาะสมของสาระการเรียนรู้และเวลาเรียน เพื่อนำไปจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไป

2.7 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขเวลาเรียน ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 รูปแบบหัตถกรรม กรงนกเขาสวา เป็น 2 ชั่วโมง และหน่วยการเรียนรู้ที่ 6 การประกอบตกแต่งหัตถกรรมกรงนกเขาสวา เป็น 4 ชั่วโมง มีรายละเอียด ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาสวา (แก้ไข)

หน่วยการเรียนรู้ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1	ร่วมรู้สึบเสาะ - ความเป็นมาและความสำคัญของหัตถกรรม กรงนกเขาสวา	1
2	รูปแบบหัตถกรรมกรงนกเขาสวา - รูปแบบของหัตถกรรมกรงนกเขาสวา - ความนิยมในการใช้หัตถกรรมกรงนกเขาสวา รูปแบบต่าง ๆ - ราคาของหัตถกรรมกรงนกเขาสวาแต่ละ รูปแบบ	2
3	ส่วนประกอบของหัตถกรรมกรงนกเขาสวา - ส่วนประกอบของหัตถกรรมกรงนกเขาสวา - หัวกรงนก - ตะขอแขวนกรงนก	4
4	เลือกเหมาะสำหรับใช้ - วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องในการทำหัตถกรรม กรงนกเขาสวา (ตัวกรง)	1

ตาราง 5 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
5	การทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง) - การเตรียมวัสดุ - การขึ้นกรง - การผูกกรง	8
6	การประกอบตกแต่งหัตถกรรมกรงนกเขาชวา - ส่วนประกอบ - ขั้นตอนการประกอบตกแต่งหัตถกรรมกรงนกเขาชวา	4
	รวม	20

2.8 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากคำอธิบายรายวิชา และนำหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้มาพิจารณาจัดทำรายละเอียดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการวัดและประเมินผล สื่อและแหล่งการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน เวลา 20 ชั่วโมง

2.9 ผู้วิจัยได้นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน คือ นางนงนุช คงจันทร์ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนบ้านนา นางสาวเล็กดา ณ พัทลุง ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนบ้านนา และนายธัญญา บินโหรน ศึกษานิเทศก์ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 เพื่อประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา

2.10 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวาตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ในส่วนของมาตรฐานการเรียนรู้ ปรับการใช้คำให้เป็นเอกภาพ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เขียนให้มีความกระชับ ครอบคลุม คำอธิบายรายวิชา ปรับการเรียบเรียงประโยคและแผนการจัดการเรียนรู้ เพิ่มจุดประสงค์การเรียนรู้ ปรับกระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการวัดและประเมินผลก่อนนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 3 การทดลองใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

ขั้นตอนนี้เป็นการดำเนินการทดลองใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น โดยนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวาไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงทดลอง ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยให้บุคคลในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความรู้แก่นักเรียนส่งเสริมกิจกรรมกลุ่ม ยึดความสำคัญของการนำความรู้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ทำการทดสอบก่อนเรียน (pretest) กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แล้วบันทึกผลการสอบไว้เป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียน

3.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 โรงเรียนบ้านนา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 40 คน โดยผู้วิจัยดำเนินการสอนร่วมกับวิทยากรในท้องถิ่น โดยดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.3 เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำการทดสอบหลังเรียน (posttest) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 โรงเรียนบ้านนา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 40 คน โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดียวกันกับที่ใช้ในการทดสอบก่อนเรียนและศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนหลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหัตถกรรมกรงนกเขาชวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สำหรับครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน
2. แผนการจัดการเรียนรู้
3. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. แบบประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
5. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหัตถกรรมกรงนกเขาชวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สำหรับครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน ผู้วิจัยดำเนินการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม

1.2 กำหนดกรอบคำถามของแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อมูล 2 ตอน คือ

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหัตถกรรมทรงนกเขาสวมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

1.3 สร้างแบบสอบถามในแต่ละตอน ซึ่งมีประเด็นดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพและความรู้เกี่ยวกับหัตถกรรมทรงนกเขาสวม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหัตถกรรมทรงนกเขาสวมใช้ในการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย ความต่อนำหัตถกรรมทรงนกเขาสวมใช้ในการจัดการเรียนการสอน ความต้องการสนับสนุนหรือให้ความร่วมมือในการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ผู้สอนและสถานที่จัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

1.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่อประธานและคณะกรรมการควบคุมปริญญา-นิพนธ์เพื่อพิจารณาความครอบคลุมของข้อความคำถามและภาษาที่ใช้ แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

1.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน คือนางนงนุช คงจันทร์ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนบ้านนา นางสาววาท นวลนภดล ครูผู้สอนภาษาไทยดีเด่น และฝ่ายวิชาการ โรงเรียนบ้านนา และนายธัญญา บินโหรน ศิษยานุเทศ์ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของข้อความคำถามและภาษาที่ใช้

1.6 นำแบบสอบถามที่นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะในส่วนของภาษาที่ใช้ จนได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ แล้วจึงนำไปใช้ในการวิจัย

2. แผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างดังนี้

2.1 วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาและนำหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้มาพิจารณาจัดทำรายละเอียดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการวัดและประเมินผล สื่อและแหล่งการเรียนรู้

2.2 นำแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน เวลา 20 ชั่วโมง ที่สร้างขึ้นเสนอต่อประธาน และกรรมการควบคุมปริญญา-นิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ในส่วนของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้แก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน คือนางนงนุช คงจันทร์ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนบ้านนา นางสาวเล็กดา ณ พัทลุง ครูผู้สอนสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนบ้านนา และนายธัญญา บินโหรน ศิษยานุเทศ์ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สงขลา เขต 3 เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องของรายละเอียดในแผนการจัดการเรียนรู้

2.4 ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในส่วนของผู้ประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล จนได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ จำนวน 6 แผน เวลา 20 ชั่วโมง แล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยดำเนินการสร้างดังนี้

3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบสอบ จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบ

3.2 ศึกษาและวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ ขอบเขตสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ แล้วกำหนดค่าน้ำหนักจำนวนข้อทดสอบในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ร่วมกับนางสาวเล็กดา ณ พัทลุง ครูผู้สอนสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนา เพื่อกำหนดจำนวนข้อสอบในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

3.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มีวิธีตรวจให้คะแนนแบบถูกให้ 1 คะแนน ผิดให้ 0 คะแนน จำนวน 30 ข้อ ตามโครงสร้างตารางวิเคราะห์จำนวนข้อสอบ ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 ค่าน้ำหนักจำนวนข้อสอบในแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง	น้ำหนัก จำนวนข้อสอบ	จำนวน ข้อสอบ ที่สร้างขึ้น
1	ร่วมรู้สึบเสาะ - ความเป็นมาและความสำคัญของ หัตถกรรมกรงนกเขาชวา	2	3
2	รูปแบบหัตถกรรมกรงนกเขาชวา - รูปแบบของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา - ความนิยมในการใช้หัตถกรรมกรง นกเขาชวาแบบต่าง ๆ - ราคาของหัตถกรรมกรงนกเขาชวาแต่ ละรูปแบบ	4	6

ตาราง 6 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง	น้ำหนัก จำนวนข้อสอบ	จำนวน ข้อสอบ ที่สร้างขึ้น
3	ส่วนประกอบของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา - ส่วนประกอบของหัตถกรรมกรง นกเขาชวา - หัวกรงนก - ตะขอแขวนกรงนก	6	8
4	เลือกเหมาะสำหรับใช้ - วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องในการทำ หัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง)	3	5
5	การทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง) - การเตรียมวัสดุ - การขึ้นกรง - การผูกกรง	2	4
6	การประกอบตกแต่งหัตถกรรมกรงนกเขาชวา - ส่วนประกอบ - ขั้นตอนการประกอบตกแต่ง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา	3	4
	รวม	20	30

3.4 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้น เสนอต่อประธานและกรรมการ
ควบคุมปริญญานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.5 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน
คือ นางนงนุช คงจันทร์ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนบ้านนา นางสุดสวาท นวลนภดล ครูผู้สอน
ภาษาไทยดีเด่นและฝ่ายวิชาการ โรงเรียนบ้านนา และนายธัญญา บินโหรน ศึกษานิเทศก์ 8 สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้
(IOC) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญลงคะแนน

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

กำหนดระดับความคิดเห็นไว้ดังนี้

-1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อสอบไม่ได้วัดความรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อนั้น
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดความรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อนั้น
+1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อสอบได้วัดความรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อนั้น

(ทองพันธ์ นาสมบัติ. 2546 : 62; อ้างอิงจาก บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์)

ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญในข้อใดมีค่ามากกว่า หรือเท่ากับ 0.67 ถือว่ามีความสอดคล้องสามารถนำไปใช้ได้ แต่ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ในข้อใดมีค่าน้อยกว่า 0.67 ถือว่าไม่มีความสอดคล้อง ผู้วิจัยจะดำเนินการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้

3.6 จากผลการพิจารณาความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.67 ขึ้นไป จำนวน 29 ข้อ ผู้วิจัยจึงคัดเลือกข้อสอบ จำนวน 29 ข้อ จึงได้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.7 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 29 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน เพื่อหาความยากง่ายของข้อทดสอบ ค่าอำนาจจำแนกของข้อทดสอบและคัดเลือกข้อทดสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนก 0.20 ขึ้นไป มาพิจารณาร่วมกับค่าน้ำหนักจำนวนข้อในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ได้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.64

4. แบบประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น มีขั้นตอนดำเนินการสร้างดังนี้

4.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมิน จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมิน และศึกษาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้น

4.2 กำหนดกรอบในการสร้างแบบประเมิน ซึ่งประกอบด้วย 2 ตอน คือ ความเหมาะสมและความสอดคล้องของสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นและความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

4.3 สร้างแบบประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มีความเหมาะสมมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด ในแต่ละตอนมีประเด็นดังนี้

ตอนที่ 1 ความเหมาะสมและความสอดคล้องของสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น จำนวน 12 ข้อ ในประเด็นดังนี้ คือ มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการวัดและประเมินผล สื่อและแหล่งการเรียนรู้

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในประเด็นดังนี้ คือ มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการวัดและประเมินผล สื่อและแหล่งการเรียนรู้

4.4 การวิเคราะห์ค่าคะแนนจากการประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น โดยการคำนวณ คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีระดับความเหมาะสมและการแปลความหมายของคะแนน ดังนี้

คะแนน 5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
คะแนน 3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
คะแนน 1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย คะแนนความเหมาะสมและความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

4.5 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้น เสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4.6 นำแบบประเมินที่แก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน คือ นางนงนุช คงจันทร์ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนบ้านนา นางสุดสวาท นวลนภดล ครูผู้สอนภาษาไทยดีเด่นและฝ่าย

วิชาการ โรงเรียนบ้านนาและนายัญญา บินโหรน ศึกษานิเทศก์ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 เพื่อตรวจพิจารณาความเหมาะสมของประเด็นการประเมิน

4.7 นำแบบประเมินที่เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ในส่วนของภาษาที่ใช้ จนได้แบบประเมินที่สมบูรณ์ แล้วจึงนำไปใช้ในการวิจัย

5. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา มีขั้นตอนดำเนินการสร้างดังนี้

5.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม

5.2 กำหนดกรอบในการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา

5.3 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา จำนวน 4 ข้อ

5.4 นำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา เสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมปริญญาพันธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

5.5 นำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวาที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน คือ นางนงนุช คงจันทร์ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนบ้านนา นางสุดสวาท นวลนภดล ครูผู้สอนภาษาไทยดีเด่นและฝ่ายวิชาการ โรงเรียนบ้านนา และนายัญญา บินโหรน ศึกษานิเทศก์ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 เพื่อตรวจพิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถามและภาษาที่ใช้

5.6 ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวาตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในส่วนของภาษาที่ใช้ จนได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ แล้วจึงนำไปใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โดยมีรายละเอียดดังนี้

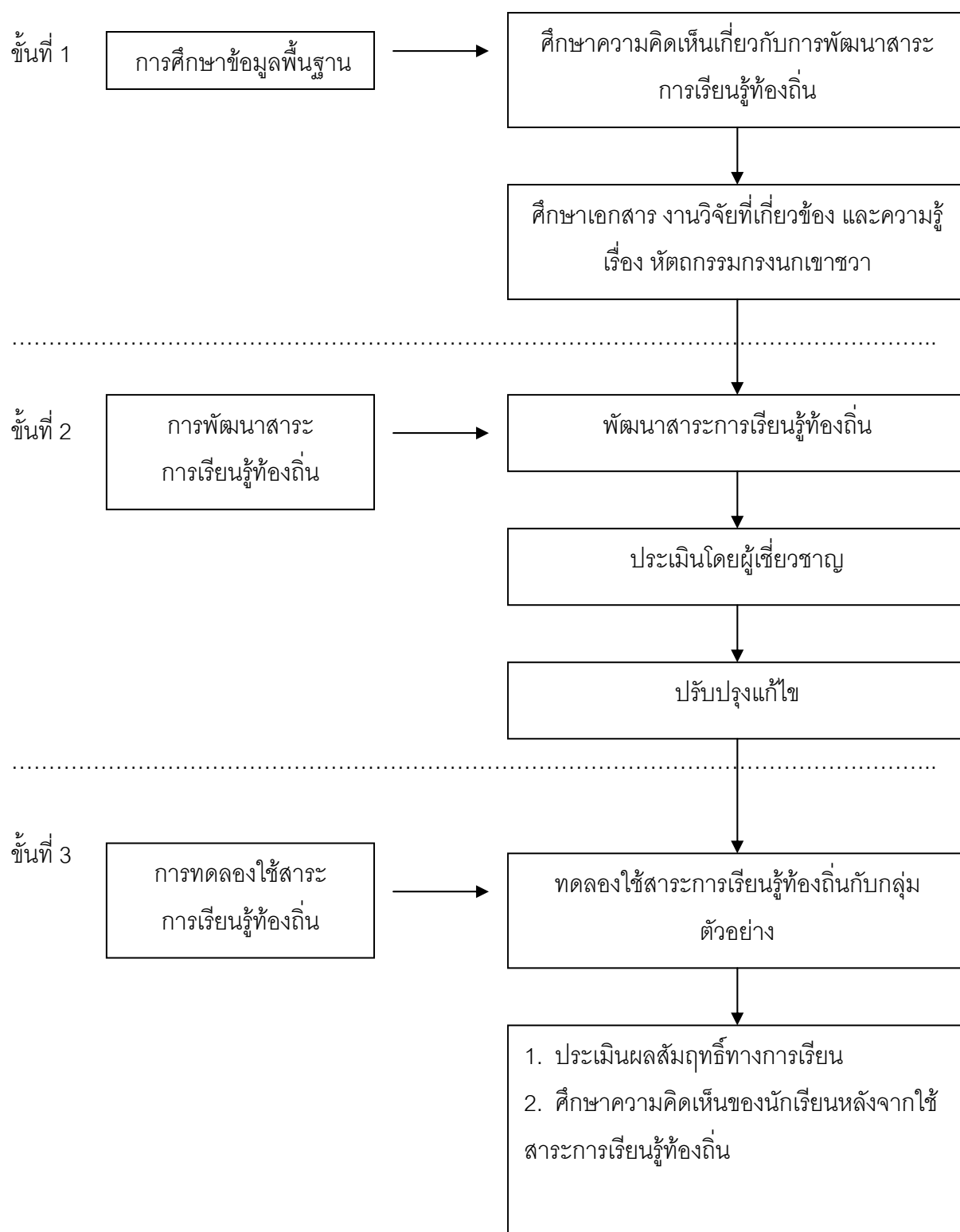
1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ก่อนจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เป็นการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหัตถกรรมกรงนกเขาชวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กลุ่มเป้าหมาย คือ ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์กรงนกเขาชวา จากเอกสารต่าง ๆ และเก็บรวบรวมภาคสนามโดยวิธีการสัมภาษณ์ สังเกต ถ่ายภาพ บันทึกเสียงและจดบันทึก
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล จากการประเมินสภาวะการเรียนรู้ท้องถิ่นก่อนนำไปใช้ โดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในระหว่างการทดลองใช้สภาวะการเรียนรู้ท้องถิ่น เก็บรวบรวมข้อมูล ในขณะที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน
5. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากใช้สภาวะการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง เหตุการณ์กรงนกเขาชวา โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำเหตุการณ์กรงนกเขาชวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้ค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินสภาวะการเรียนรู้ท้องถิ่นก่อนนำไปใช้ โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ t-test แบบ dependent และค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ภาพประกอบ 1 กระบวนการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
2. ผลการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
3. ผลการทดลองใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ผลการศึกษาคำความคิดเห็นการนำหัตถกรรมกรงนกเขาชวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

1.1.1 ผลการศึกษาคำความคิดเห็นของครู ในการสอบถามความคิดเห็นผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหัตถกรรมกรงนกเขาชวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้ ดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของสถานภาพทั่วไปของครู ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุและวุฒิการศึกษา

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	7	35.00
1.2 หญิง	13	65.00
รวม	20	100.00
2. อายุ		
2.1 31 – 40 ปี	8	40.00
2.2 41 – 50 ปี	11	55.00

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2.3 51 – 60 ปี	1	5.00
รวม	20	100.00
3. วุฒิการศึกษา		
3.1 ปริญญาตรี	20	100.00
รวม	20	100.00

จากตาราง 7 ครูที่ตอบแบบสอบถาม เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 65.00 เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 35.00 มีอายุใกล้เคียงกัน คือ ระหว่าง 41 – 50 ปี , 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 55.00 และ 40.00 ตามลำดับ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 100.00

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับการนำหัตถกรรมกรงนกเขาชวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การนำหัตถกรรมกรงนกเขาชวาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน		
1.1 ต้องการ	20	100.00
รวม	20	100.00
2. การสนับสนุนหรือให้ความร่วมมือในการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น		
2.1 ต้องการ	20	100.00
รวม	20	100.00

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. การให้ความสนับสนุนหรือให้ความร่วมมือในการจัดทำสาระการ เรียนรู้ท้องถิ่น ในด้านใด		
3.1 ที่ปรึกษา	12	60.00
3.2 วัสดุ อุปกรณ์และสื่อการสอน	8	40.00
รวม	20	100.00
4. ผู้ที่เหมาะสมในการสอน เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา		
4.1 ครูและผู้มีประสบการณ์ในท้องถิ่น	20	100.00
รวม	20	100.00
5. สถานที่ ที่เหมาะสมในการสอน เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา		
5.1 โรงเรียน	20	100.00
รวม	20	100.00

จากตาราง 8 ครูต้องการให้นำหัตถกรรมกรงนกเขาชวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ต้องการสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 100.00 จะให้ความร่วมมือในการเป็นที่ปรึกษา คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมา ให้ความร่วมมือด้านวัสดุ อุปกรณ์ และสื่อการสอน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ด้านผู้สอนเรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา ผู้ปกครองร้อยละ 100.00 มีความเห็นว่าครู และผู้มีประสบการณ์ในท้องถิ่นมีความเหมาะสมที่สุดและโรงเรียนเป็นสถานที่ ที่เหมาะสมในการสอน เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100.00

1.1.2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในการสอบถามความคิดเห็นผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหัตถกรรมกรงนกเขาชวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้ ดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของสถานภาพทั่วไปของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งประกอบด้วย เพศและความรู้เกี่ยวกับหัตถกรรมกรงนกเขาชวา

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	18	45.00
1.2 หญิง	22	55.00
รวม	40	100.00
2. ความรู้เกี่ยวกับหัตถกรรมกรงนกเขาชวา		
1.1 ไม่มีความรู้เลย	35	87.50
1.2 มีความรู้เล็กน้อย	5	12.50
รวม	40	100.00

จากตาราง 9 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ตอบแบบสอบถาม เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.00 เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 45.00 ไม่มีความรู้เกี่ยวกับหัตถกรรมกรงนกเขาชวาเลย คิดเป็นร้อยละ 87.50 และร้อยละ 12.50 มีความรู้เล็กน้อย

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับการนำ หัตถกรรมกรงนกเขาชวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การนำหัตถกรรมกรงนกเขาชวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน		
1.1 ต้องการ	40	100.00
รวม	40	100.00
2. ผู้ที่เหมาะสมในการสอน เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา		
2.1 ผู้มีประสบการณ์ในท้องถิ่น	14	35.00
2.2 ครู และผู้มีประสบการณ์ในท้องถิ่น	26	65.00
รวม	40	100.00

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. สถานที่ ที่เหมาะสมในการสอน เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา		
3.1 โรงเรียน	40	100.00
รวม	40	100.00
4. ลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา		
4.1 การบรรยายโดยผู้เชี่ยวชาญ	28	70.00
4.2 การปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม	5	12.50
4.3 การสาธิต	5	12.50
4.4 การทดลองปฏิบัติ		
รวม	40	100.00
5. วิธีการทดสอบความรู้ เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา		
5.1 ทดสอบความรู้	8	20.00
5.2 ทดสอบโดยการปฏิบัติ	7	17.50
5.3 ทดสอบความรู้ และการปฏิบัติ	25	62.50
รวม	40	100.00

จากตาราง 10 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต้องการให้นำหัตถกรรมกรงนกเขาชวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ด้านผู้สอนเรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา นักเรียนร้อยละ 65.00 มีความเห็นว่าครูและผู้มีประสบการณ์ในท้องถิ่นมีความเหมาะสมที่สุด รองลงมา คือ ผู้มีประสบการณ์ในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 35.00 และโรงเรียนเป็นสถานที่ ที่เหมาะสมในการสอนเรื่องหัตถกรรมกรงนกเขาชวามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนต้องการปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมา คือ การสาธิต และการทดลองปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 12.50 การบรรยายโดยผู้เชี่ยวชาญ คิดเป็นร้อยละ 5 ส่วนวิธีการทดสอบความรู้ นักเรียนร้อยละ 62.50 ต้องการทดสอบทั้งความรู้และการปฏิบัติ รองลงมาคือ ทดสอบความรู้และทดสอบโดยการปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 20.00 และ 17.50 ตามลำดับ

1.1.3 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในการสอบถามความคิดเห็นผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำเหตุการณ์กรงนกเขาชวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้ ดังแสดงในตาราง 11

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละของสถานภาพทั่วไปผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ และความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์กรงนกเขาชวา

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	8	20.00
1.2 หญิง	32	80.00
รวม	40	100.00
2. อายุ		
2.1 31 – 40 ปี	8	20.00
2.2 41 – 50 ปี	30	75.00
2.3 51 – 60 ปี	2	5.00
รวม	40	100.00
3. อาชีพ		
3.1 ทำสวน	22	55.00
3.2 ค้าขาย	6	15.00
3.3 รับจ้าง	6	15.00
3.4 รับราชการ	2	5.00
3.5 ทำเหตุการณ์กรงนกเขาชวา	4	10.00
รวม	40	100.00
4. ความรู้เรื่องเหตุการณ์กรงนกเขาชวา		
4.1 ไม่มีความรู้เลย	29	72.50
4.2 มีความรู้น้อย	7	17.50
4.3 มีความรู้มาก	4	10.00
รวม	40	100.00

จากตาราง 11 ผู้ปกครองนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 80.00 เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 20.00 มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.00 มีอาชีพทำสวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.00 รองลงมา คือ ค้าขาย และรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 15.00 ส่วนความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรมกรรณกเขาชวา ร้อยละ 72.50 ไม่มีความรู้เลย รองลงมา คือ มีความรู้น้อย คิดเป็นร้อยละ 17.50 และมีความรู้มาก คิดเป็นร้อยละ 10.00 ตามลำดับ

ตาราง 12 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน เกี่ยวกับการนำหลักสูตรมกรรณกเขาชวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การนำหลักสูตรมกรรณกเขาชวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนโรงเรียน		
1.1 ต้องการ	40	100.00
รวม	40	100.00
2. การสนับสนุนหรือให้ความร่วมมือในการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น		
2.1 ต้องการ	40	100.00
รวม	40	100.00
3. การให้ความสนับสนุนหรือให้ความร่วมมือในการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ในด้านใด		
3.1 งบประมาณ	10	25.00
3.2 เป็นผู้สอน	4	10.00
3.3 วัสดุอุปกรณ์	20	50.00
3.4 อุปกรณ์ และเครื่องมือ	6	15.00
รวม	40	100.00
4. ผู้ที่เหมาะสมในการสอน เรื่อง หลักสูตรมกรรณกเขาชวา		
4.1 ผู้มีประสบการณ์ในท้องถิ่น	5	12.50
4.2 ครูและผู้มีประสบการณ์ในท้องถิ่น	35	87.50
รวม	40	100.00

ตาราง 12 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. สถานที่ ที่เหมาะสมในการสอน เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา		
5.1 โรงเรียน	40	100.00
รวม	40	100.00

จากตาราง 12 ผู้ปกครองนักเรียนต้องการให้นำหัตถกรรมกรงนกเขาชวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ต้องการสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 100.00 จะให้ความร่วมมือในด้านวัตถุดิบ คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาด้านงบประมาณ คิดเป็นร้อยละ 25.00 ด้านอุปกรณ์และเครื่องมือและผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 15.00 และ 10.00 ตามลำดับ ด้านผู้สอน เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา ร้อยละ 87.50 มีความเห็นว่าครูและผู้มีประสบการณ์ในท้องถิ่นมีความเหมาะสมที่สุด รองลงมาคือ ผู้มีประสบการณ์ในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 12.50 และโรงเรียนเป็นสถานที่ ที่เหมาะสมในการสอน เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100.00

1.2 ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้พัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา โดยกำหนดขั้นตอนในการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น 3 ขั้นตอน ดังนี้ คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เป็นการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหัตถกรรมกรงนกเขาชวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัตถกรรมกรงนกเขาชวาและการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น 2) การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เป็นการนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา มาจัดทำเป็นรายวิชาใหม่ ที่เป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม มีการกำหนดสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ และ 3) การทดลองใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เป็นการนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวาที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 โรงเรียนบ้านนา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 40 คน

1.3 ผลการศึกษาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา

ผู้วิจัยได้รวบรวมสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา จากเอกสารต่าง ๆ และจากการสอบถาม สัมภาษณ์ผู้รู้ในท้องถิ่น จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 คน ตรวจสอบเพื่อพิจารณาความถูกต้องของสาระการเรียนรู้ เวลาเรียนและความเหมาะสมสอดคล้องกับนักเรียน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา มีความถูกต้องแล้ว แต่ควรเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้เรื่อง การกำหนดราคาและให้ข้อเสนอแนะเรื่อง ส่วนประกอบของหัตถกรรมกรงนกเขาชวาในส่วนที่นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติจริงได้ เช่น การทำหัวกรงนกและตะขอแขวนกรงนก ก็ควรให้นักเรียนได้เรียนรู้ว่ามีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือและมีขั้นตอนวิธีการทำอย่างไร

สำหรับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวาที่มีความเหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ควรประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

- 1.3.1 ความเป็นมาและความสำคัญของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา
- 1.3.2 รูปแบบของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา และราคา
- 1.3.3 ส่วนประกอบของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา
- 1.3.4 วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง)
- 1.3.5 ขั้นตอนวิธีการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง)
- 1.3.6 การประกอบตกแต่งหัตถกรรมกรงนกเขาชวา

สำหรับเวลาเรียน ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าควรใช้เวลาเรียนประมาณ 15-20 ชั่วโมง ในแต่ละหัวข้อนั้น ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะเรื่องเวลาเรียน สรุปได้ว่า เรื่อง ความเป็นมา และความสำคัญของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา ควรใช้เวลาเรียน 1 ชั่วโมง เรื่อง รูปแบบของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา และราคา ประมาณ 2 ชั่วโมง เรื่อง ส่วนประกอบของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา ประมาณ 3 ชั่วโมง เรื่อง วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง) ประมาณ 1 ชั่วโมง เรื่อง ขั้นตอนวิธีการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง) ควรจะใช้เวลาประมาณ 8 ชั่วโมง เพราะว่ามีหลายขั้นตอน เช่น การเตรียมวัสดุ มีการเหลาซี่กรงและการเจาะหวาย ขั้นตอนการขึ้นกรงและผูกกรง ส่วนเรื่องการประกอบตกแต่งหัตถกรรมกรงนกเขาชวา ควรใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง ทั้งนี้เวลาเรียนสามารถที่จะปรับเพื่อให้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอนได้ และการนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนนั้น ควรจัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติมขึ้นมา

2. ผลการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

2.1 ผลการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา

ผู้วิจัยได้พัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจัดทำเป็นรายวิชาใหม่ ที่เป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีการกำหนดสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน เวลา 20 ชั่วโมง

2.2 ผลการประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

ผู้วิจัยได้นำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขา ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 13

ตาราง 13 ความเหมาะสมและความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขา

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1.	ความเหมาะสมของมาตรฐานการเรียนรู้	3.68	1.15	มาก
2.	ความเหมาะสมของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	4.33	0.58	มาก
3.	ความเหมาะสมของคำอธิบายรายวิชา	3.68	1.16	มาก
4.	ความเหมาะสมของสาระการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้	4.68	0.58	มากที่สุด
5.	ความสอดคล้องของมาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชาและการจัดหน่วยการเรียนรู้	4.68	0.58	มากที่สุด

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
6.	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัด การเรียนรู้ กระบวนการวัดและประเมินผล สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ของหน่วย การเรียนรู้ที่ 1	4.33	0.58	มาก
7.	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการวัดและประเมินผล สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ของหน่วย การเรียนรู้ที่ 2	4.00	1.00	มาก
8.	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการวัดและประเมินผล สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ของหน่วย การเรียนรู้ที่ 3	3.68	1.16	มาก
9.	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการวัดและประเมินผล	4.00	1.00	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
	สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ของหน่วย การเรียนรู้ที่ 4			
10.	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการวัดและประเมินผล สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ของหน่วย การเรียนรู้ที่ 5	4.33	0.58	มาก
11.	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการวัดและประเมินผล สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ของหน่วย การเรียนรู้ที่ 6	3.68	1.16	มาก
12.	ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ ในการเรียนการสอน	4.00	1.00	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.09	0.88	มาก

จากตาราง 13 การประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ สารการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผลปรากฏว่ามีความเหมาะสมและความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก

นอกจากนี้ ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะในส่วนของมาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชาและแผนการจัดการเรียนรู้ สรุปผลดังแสดงในตาราง 14

ตาราง 14 ข้อเสนอแนะจากการประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

ประเด็นการประเมิน	ข้อเสนอแนะ
มาตรฐานการเรียนรู้	- ควรปรับการใช้คำให้เป็นเอกภาพ และเขียนในเชิงนามธรรม
ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	- ไม่ควรมีหลายข้อ ควรเขียนให้มีความกระชับ ชัดเจน
คำอธิบายรายวิชา	- ควรปรับการเรียบเรียงประโยคใหม่ ไม่ควรใช้คำว่า "และ" มากเกินไป
แผนการจัดการเรียนรู้	- จุดประสงค์การเรียนรู้ ควรประกอบด้วยด้านความรู้ ทักษะกระบวนการและคุณธรรม จริยธรรมและ ค่านิยม ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้หลากหลาย ควรบอกวิธีการวัดผล เครื่องมือและ เกณฑ์การวัดให้ชัดเจน

2.3 ผลการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

ผลการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาขาว ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ได้ผลดังนี้

2.3.1 มาตรฐานการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ปรับการใช้คำให้เป็นเอกภาพ มีความหมายชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจง่ายขึ้น

2.3.2 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ผู้วิจัยได้ปรับให้เหลือแค่ 3 ข้อ โดยเขียนให้มีความกระชับ ชัดเจน และครอบคลุม

2.3.3 คำอธิบายรายวิชา ผู้วิจัยได้ปรับการเรียบเรียงประโยคใหม่ หลีกเลี่ยงการใช้คำว่า "และ"

2.3.4 แผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้เพิ่มจุดประสงค์การเรียนรู้ ปรับกิจกรรมการเรียนการสอนและปรับกระบวนการวัดและประเมินผลให้ชัดเจนขึ้น

3. ผลการทดลองใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

ผู้วิจัยได้นำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาขาว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 6 แผน เวลา 20 ชั่วโมง ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 โรงเรียนบ้านนา อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 40 คน ได้ผลดังนี้

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา เป็นการเรียนภาคทฤษฎีก่อน แล้วจึงเรียนภาคปฏิบัติ เพื่อให้นักเรียนได้มีความรู้สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติจริง และในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ นักเรียนได้ทำแบบฝึกหัดเพื่อตรวจสอบความเข้าใจ ซึ่งในการนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นไปใช้ มีรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

3.1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง ความเป็นมาและความสำคัญของ หัตถกรรมกรงนกเขาชวา และอาชีพที่เกิดจากการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา

สาระการเรียนรู้เรื่อง ความเป็นมาและความสำคัญของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา และอาชีพที่เกิดจากการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา ผู้วิจัยได้ทำการสอนด้วยตนเอง ในชั้นนำนักเรียนให้ ความสนใจเป็นอย่างดี เป็นการสนทนาถึงอาชีพในท้องถิ่น ในชั้นสอนนักเรียนให้ ความร่วมมือโดย ออกมาเล่าถึงประสบการณ์เกี่ยวกับการทำงานในการช่วยเหลือผู้ปกครอง และร่วมกันทำงานกลุ่มที่ ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจ ในชั้นนำเสนอผลงานกลุ่ม นักเรียนได้นำเสนอผลงานกลุ่มในลักษณะที่ คล้ายคลึงกัน ในชั้นสรุปนักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดได้ผ่านเกณฑ์ ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน 1 ชั่วโมง

3.1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง รูปแบบของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา ความนิยมในการใช้และราคาหัตถกรรมกรงนกเขาชวารูปแบบต่าง ๆ

สาระการเรียนรู้เรื่อง รูปแบบของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา ความนิยมในการใช้และ ราคาหัตถกรรมกรงนกเขาชวารูปแบบต่าง ๆ ผู้วิจัยได้ทำการสอนด้วยตนเอง ในชั้นนำนักเรียนให้ ความสนใจ เป็นการสนทนาถึงหัตถกรรมกรงนกเขาชวาที่นักเรียนเคยพบเห็นในท้องถิ่น ในชั้นสอนนักเรียนให้ ความสนใจเป็นอย่างดี นักเรียนได้ศึกษาและช่วยกันสังเกตหัตถกรรมกรงนกเขาชวาแต่ละรูปแบบว่า แตกต่างกันอย่างไร ในชั้นนำเสนอผลงานกลุ่ม นักเรียนได้นำเสนอผลงานกลุ่มในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน และนักเรียนบางกลุ่มเสนอนำเสนอผลงานที่มีความละเอียดชัดเจน ในชั้นสรุปนักเรียนส่วนใหญ่สามารถ ทำแบบฝึกหัดได้ผ่านเกณฑ์ ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2 ชั่วโมง

3.1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง ส่วนประกอบของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา การทำหัวกรงนกและการทำตะขอแขวนกรงนก

สาระการเรียนรู้เรื่อง ส่วนประกอบของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา การทำหัวกรงนกและ การทำตะขอแขวนกรงนก ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนจะได้ไปศึกษาส่วนประกอบของ หัตถกรรมกรงนกเขาชวา การทำหัวกรงนก และตะขอแขวนกรงนกในชุมชน แต่ทางโรงเรียนไม่อนุญาต ให้นำนักเรียนออกไป เพราะเป็นห่วงเรื่องความปลอดภัยของนักเรียน จากผลกระทบของเหตุการณ์ความ ไม่สงบทาง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงไม่สะดวกที่จะนำนักเรียนออกไป ผู้วิจัยจึงปรับกิจกรรมการ

เรียนการสอน ในขั้นนำได้สนทนากับส่วนประกอบของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา นักเรียนให้ความร่วมมือโดยการตอบคำถามและเล่าถึงประสบการณ์ที่เคยพบเห็น ในชั้นสอนนักเรียนได้ศึกษาส่วนประกอบของหัตถกรรมกรงนกเขาชวาจากซีดีและจากใบความรู้ในห้องเรียน นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจเป็นอย่างดีและร่วมกันทำงานที่ได้รับมอบหมาย ในขั้นนำเสนอผลงานกลุ่ม นักเรียนได้นำเสนอผลงานกลุ่มในลักษณะที่คล้ายคลึงกันและนักเรียนบางกลุ่มนำเสนอผลงานที่มีความละเอียดชัดเจน ในขั้นสรุปนักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดได้ผ่านเกณฑ์ ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2 ชั่วโมง

3.1.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือ ในการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง)

สาระการเรียนรู้เรื่อง วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือ ในการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง) ผู้วิจัยได้ทำการสอนด้วยตนเอง ในขั้นนำนักเรียนให้ความสนใจ โดยครูนำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง) มาให้นักเรียนดู แล้วร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือ ในการทำ ในชั้นสอนนักเรียนให้ความสนใจและให้ความร่วมมือ นักเรียนได้ดูตัวอย่างวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือ นักเรียนร่วมกันทำงานกลุ่ม ในขั้นนำเสนอผลงานกลุ่ม นักเรียนได้นำเสนอผลงานกลุ่มในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ในขั้นสรุปนักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดได้ผ่านเกณฑ์ ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 1 ชั่วโมง

3.1.5 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง การทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง)

สาระการเรียนรู้เรื่อง การทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง) ผู้วิจัยได้เชิญผู้รู้ในท้องถิ่นมาให้ความรู้ สาธิตการใช้เครื่องมือและขั้นตอน วิธีการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง) ตั้งแต่การเตรียมวัสดุ จนสำเร็จเป็นตัวกรงนก ในขั้นนำครูชี้แจงให้นักเรียนทราบว่าผู้รู้ในท้องถิ่นจะมาให้ความรู้ และสาธิตการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง) นักเรียนให้ความสนใจเป็นอย่างดี ในชั้นสอนนักเรียนให้ความสนใจเป็นอย่างดีในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การทดลองใช้เครื่องมือ การเตรียมวัสดุ จนสำเร็จเป็นตัวกรงนก นักเรียนมีความสนุกสนาน ชักถามผู้รู้ในท้องถิ่นในส่วนที่ไม่เข้าใจและช่วยกันปฏิบัติงานกลุ่ม ในขั้นนำเสนอผลงานกลุ่มนักเรียนให้ความสนใจ เพราะได้ตี ชม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันแต่ละกลุ่ม และนักเรียนภาคภูมิใจในผลงานกลุ่ม ในขั้นสรุปครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับสิ่งที่ได้จากการปฏิบัติงาน เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนน้อยกว่าที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากนักเรียนตั้งใจปฏิบัติงาน ช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม และผู้รู้ในท้องถิ่นให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้ทั่วถึง ในขั้นตอนการเลาซี่กรงนกใช้เวลา 3 ชั่วโมง เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่ต้องใช้ความระมัดระวังอย่างมาก เพราะนักเรียนยังไม่มีประสบการณ์ ขั้นตอนการมัดหวายและเจาะหวาย ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

ส่วนขั้นตอนการขึ้นกรง และผูกกรง ใช้เวลา 3 ชั่วโมง สรุปแล้วขั้นตอนการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง) ใช้เวลาทั้งหมด 7 ชั่วโมง

3.1.6 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง วัสดุ อุปกรณ์และขั้นตอนในการ ประกอบตกแต่งหัตถกรรมกรงนกเขาชวา

สาระการเรียนรู้เรื่อง วัสดุ อุปกรณ์และขั้นตอนในการประกอบตกแต่งหัตถกรรมกรงนกเขาชวา ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนจะได้ไปศึกษาการประกอบตกแต่งหัตถกรรมกรงนกเขาชวาในชุมชน แต่ทางโรงเรียนไม่อนุญาตให้นำนักเรียนออกไป เพราะเป็นห่วงเรื่องความปลอดภัยของนักเรียน จากผลกระทบของเหตุการณ์ความไม่สงบทาง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงไม่สะดวกที่จะนำนักเรียนออกไป ผู้วิจัยจึงปรับกิจกรรมการเรียนการสอน ในขั้นนำได้สนทนากับการประกอบตกแต่งหัตถกรรมกรงนกเขาชวา นักเรียนให้ความร่วมมือโดยการตอบคำถาม ในขั้นสอนนักเรียนได้ศึกษาการประกอบตกแต่งหัตถกรรมกรงนกเขาชวาจากซีดีและจากใบความรู้ในห้องเรียน นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจเป็นอย่างดีและร่วมกันทำงานที่ได้รับมอบหมาย ในขั้นนำเสนอผลงานกลุ่ม นักเรียนได้นำเสนอผลงานกลุ่มในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ในขั้นสรุปนักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดได้ผ่านเกณฑ์ ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2 ชั่วโมง

ผลการประเมินผลจากแบบฝึกหัดในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

หลังจากสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแผนการจัดการเรียนรู้ การประเมินผลนักเรียนจากการทำแบบฝึกหัดในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 15

ตาราง 15 จำนวนและร้อยละนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ ไม่ผ่านเกณฑ์ และคะแนนจากการทำแบบฝึกหัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 คน ที่เรียนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา

หน่วยการเรียนรู้	นักเรียนผ่านเกณฑ์		นักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์		คะแนนแบบฝึกหัด	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	เฉลี่ย	เฉลี่ย ร้อยละ
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 (10 คะแนน)	40	100.00	0	0.00	8.68	86.80
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 (10 คะแนน)	37	92.50	3	7.50	8.18	81.80
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 (10 คะแนน)	40	100.00	0	0.00	7.50	75.00
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 (10 คะแนน)	40	100.00	0	0.00	8.83	88.30
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 (10 คะแนน)	40	100.00	0	0.00	8.75	87.50

หมายเหตุ คะแนนที่ถือว่าผ่านเกณฑ์ คือ นักเรียนต้องทำคะแนนได้ร้อยละ 70 คะแนนของคะแนนเต็ม

จากตาราง 15 การทำแบบฝึกหัดแต่ละครั้งมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ทุกหน่วยการเรียนรู้ยกเว้น หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 นักเรียนผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 92.50 สำหรับร้อยละของคะแนนเฉลี่ย แบบฝึกหัด ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 นักเรียนทำคะแนนเฉลี่ยได้สูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.30 รองลงมา คือ หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 87.50 และน้อยที่สุดในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 75.00

ผลการประเมินผลจากผลงาน

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา นักเรียนได้ปฏิบัติงานกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน โดยการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง) ปรากฏผล ดังแสดงในตาราง 16

ตาราง 16 คะแนนผลงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 คน ที่เรียนสาระการเรียนรู้ ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา

กลุ่มที่	คะแนนผลงาน (50 คะแนน)	
	คะแนนที่ได้	เฉลี่ยร้อยละ
1	43	86.00
2	42	84.00
3	42	84.00
4	41	82.00
5	43	86.00
6	40	80.00
7	41	82.00
8	40	80.00

หมายเหตุ คะแนนที่ถือว่าผ่านเกณฑ์ คือ นักเรียนต้องทำคะแนนได้ร้อยละ 70 คะแนนของคะแนนเต็ม

จากตาราง 16 คะแนนผลงานของนักเรียนแต่ละกลุ่มผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งมีค่าใกล้เคียงกัน โดยคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 86.00 รองลงมาคือ ร้อยละ 84.00, 82.00 และ 80.00 ตามลำดับ

ผลการประเมินผลจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 จำนวน 40 คน และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ทัศนกรรมกรรณกเขาชวา ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 17 และตาราง 18

ตาราง 17 จำนวนและร้อยละนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ ไม่ผ่านเกณฑ์และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 คน ที่เรียนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ทัศนกรรมกรรณกเขาชวา

จำนวนนักเรียน (คน)	นักเรียนผ่านเกณฑ์		นักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์		คะแนนผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน (20 คะแนน)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	เฉลี่ย	เฉลี่ย ร้อยละ
40	37	92.50	3	7.50	15.18	75.88

หมายเหตุ คะแนนที่ถือว่าผ่านเกณฑ์ คือ นักเรียนต้องทำคะแนนได้ร้อยละ 70 คะแนนของคะแนนเต็ม

จากตาราง 17 คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งหมดผ่านเกณฑ์ที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 75.88 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลพบว่า มีนักเรียนที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 7.50

ตาราง 18 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา

การประเมิน	ผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์				
	N	$\bar{x}$	S.D.	t-test	p
ผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน (20 คะแนน)	40	8.38	2.47	44.97*	0.00
ผลสัมฤทธิ์หลังเรียน (20 คะแนน)	40	15.18	1.15		

*P<0.05

จากตาราง 18 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลจากการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจาก ใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา

จากการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 จำนวน 40 คน หลังจากที่ได้เรียนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา นักเรียนให้ความคิดเห็นสามารถสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับหัตถกรรมกรงนกเขาชวาเพิ่มขึ้น “...ได้รู้ที่มาที่ไปของกรงนกเขาชวา...” “...ได้รู้ว่าหัตถกรรมกรงนกเขาชวามีประโยชน์อย่างไร...” “...ได้รู้วิธีการทำและอุปกรณ์การทำ...” “...เพราะได้ทำการศึกษาหาความรู้กับวิทยากรชาวบ้านในท้องถิ่นอย่างละเอียด” “...ได้ทำด้วยตนเอง...” สังเกตได้จากการที่นักเรียนสามารถทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวาได้และสามารถปรับปรุงผลงานให้สวยงามเป็นที่น่าพอใจและนักเรียนสามารถทำคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนได้สูงกว่าก่อนเรียน

2. นักเรียนมีความรู้สึกภาคภูมิใจในภูมิปัญญาของท้องถิ่นตนเอง จากการที่นักเรียนได้เรียนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา นักเรียนมีความรู้สึกภาคภูมิใจ “... เพราะกรงนกเขาชวาเป็นสิ่งที่โดดเด่นและเป็นของขึ้นชื่อของอำเภอจะนะ...จึงเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว” “...สร้างอาชีพ สร้างรายได้...” “...และทำชื่อเสียงให้กับท้องถิ่น”

3. ภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมเป็นอาชีพได้ “...ทำให้เกิดรายได้ช่วยครอบครัว...” เพราะอาชีพที่เกิดจากการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวามีหลากหลายอาชีพ เช่น ทำผ้าคลุมกรงนก ตะขอแขวนกรงนก หาไม้ไผ่ หาหวาย เป็นต้น ทำเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพเสริมได้ “...เวลารว่างจากงานอื่นจะได้มาทำกรงนกเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว” “...เป็นงานที่รายได้มาก รายจ่ายน้อยและถ้าใครมีฝีมือก็จะได้ราคาดี”

4. นักเรียนต้องการให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องอื่น ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอีก เพราะต้องการมีความรู้ในเรื่องอื่น ๆ บ้าง “...ได้รู้จักภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ไม่รู้จัก” “...จะได้นำไปประกอบอาชีพเสริมและอาชีพหลักได้” “...จะได้มีรายได้หลาย ๆ อย่าง แล้วทำจากวัสดุใกล้ ๆ ตัว...” ซึ่งการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นในเรื่องอื่น ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความรักในท้องถิ่น เห็นความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่น ที่ควรอนุรักษ์ เป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน นักเรียนจะได้เรียนในเรื่องที่ใกล้ตัวใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีการดำเนินการวิจัยและพัฒนา สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น สรุปได้ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจุดมุ่งหมายเฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา

2. ความสำคัญของการวิจัย

1. สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา สำหรับจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พัฒนาขึ้นนี้ โรงเรียนในพื้นที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ สอดคล้องกับบริบทและสภาพชุมชนในพื้นที่
2. การสร้างความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับงานหัตถกรรมกรงนกเขาชวาที่เป็นอาชีพของชุมชน เป็นการปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความรักในท้องถิ่น เห็นความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่ควรอนุรักษ์และเผยแพร่ต่อไป
3. เป็นแนวทางสำหรับโรงเรียนในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นต่อไป

3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 โรงเรียนบ้านนาอำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

4. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เป็นการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหัตถกรรมกรงนกเขามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัตถกรรมกรงนกเขาวาและการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น แล้วนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องหัตถกรรมกรงนกเขาวาให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องของสาระการเรียนรู้ เวลาเรียน และความเหมาะสมสอดคล้องกับนักเรียน ปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนอต่อที่ประชุมโรงเรียนบ้านนาเพื่อร่วมกันพิจารณาทบทวนความเหมาะสมสอดคล้องกับนักเรียนและเวลาเรียน

ขั้นที่ 2 การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เป็นการนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องหัตถกรรมกรงนกเขาวา มาจัดทำเป็นรายวิชาใหม่ ที่เป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีการกำหนดสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน เวลา 20 ชั่วโมง แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาวา แล้วปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

ขั้นที่ 3 การทดลองใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เป็นการนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องหัตถกรรมกรงนกเขาวาที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 โรงเรียนบ้านนาอำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 40 คน ดำเนินการทดลองโดยทดสอบก่อนเรียน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้และเมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำการทดสอบหลังเรียนและศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนจากการใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาวา

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหัตถกรรมกรงนกเขาวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สำหรับครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน
2. แผนการจัดการเรียนรู้
3. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. แบบประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
5. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาวา

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ก่อนจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเป็นการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหัตถกรรมทรงนกเขาสมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กลุ่มเป้าหมาย คือ ครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหัตถกรรมทรงนกเขาสมา จากเอกสารต่าง ๆ และเก็บรวบรวมภาคสนามโดยวิธีการสัมภาษณ์ สังเกต ถ่ายภาพ บันทึกเสียงและจดบันทึก
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล จากการประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นก่อนนำไปใช้ โดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในระหว่างการทดลองใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เก็บรวบรวมข้อมูลในขณะที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน
5. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมทรงนกเขาสมา โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

7. การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหัตถกรรมทรงนกเขาสมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้ค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นก่อนนำไปใช้ โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียน โดยใช้สถิติ t-test แบบ dependent และค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

8. สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นรายวิชาใหม่ ที่เป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีการกำหนดสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ มีแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน เวลาเรียน 20 ชั่วโมง และจากการประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการทดลองใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา มีผลเกิดขึ้นกับผู้เรียน ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 ผลจากการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากใช้ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา นักเรียนให้ความคิดเห็นว่ามีความรู้เกี่ยวกับ หัตถกรรมกรงนกเขาชวาเพิ่มขึ้น รู้สึกภาคภูมิใจในภูมิปัญญาของท้องถิ่นตนเอง สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและส่งเสริมเป็นอาชีพได้และต้องการให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องอื่น ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอีก

9. อภิปรายผล

การวิจัยเพื่อพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นโดยกำหนดขั้นตอนในการพัฒนา 3 ขั้นตอน คือ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น และการทดลองใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น การดำเนินการในแต่ละขั้นตอนมีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาลักษณะกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 พบว่า สาระและมาตรฐานการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น แล้วพบว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2542: 21) ดังนั้นการนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาจัดทำเป็นสาระการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จึงเป็นหน้าที่สำคัญของครูผู้สอนในแต่ละ

ท้องถิ่น ต้องเลือกสรรภูมิปัญญาและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในชุมชน ตลอดจนจัดทำรายละเอียดสาระการเรียนรู้และแนวทางการจัดการเรียนการสอน จากการสอบถามครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน ร้อยละ 100.00 ต้องการให้มีการนำหัตถกรรมกรงนกเขามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยครูต้องการให้ความร่วมมือด้านที่ปรึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.00 และผู้ปกครองนักเรียนต้องการให้ความร่วมมือด้านวัตถุดิบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือ ด้านงบประมาณ คิดเป็นร้อยละ 25.00 เพราะการทำหัตถกรรมกรงนกเขามา เป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริมสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนมาช้านาน ดังที่ วิทยา ชอบงาม ผู้ประกอบอาชีพการประกอบตกแต่งหัตถกรรมกรงนกเขามา ในอำเภอจะนะ กล่าวว่า กรงนกลูกเดียวสามารถสร้างอาชีพได้หลากหลายอาชีพ เช่น หาหวาย หาไม้ไผ่ เหล่านี้กรง ทำตัวกรงนก หัวกรงนก ตะขอแขวนกรงนก เย็บผ้าคลุมกรงนกและประกอบตกแต่งกรงนก เป็นต้น (วิทยา ชอบงาม, 2549: สัมภาษณ์) ทั้งนี้ทางโรงเรียนบ้านนาแก้วมีวิสัยทัศน์ในการใช้แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและเป็นโรงเรียนแกนนำในโครงการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง นกเขาสงาและโครงการจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง บ้านนกเขา จึงต้องการนำหัตถกรรมกรงนกเขามาจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ส่วนเรื่องสถานที่และผู้สอน ทั้งครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนให้ความเห็นตรงกันว่า ควรใช้โรงเรียนและให้ครูและผู้รู้ในท้องถิ่นร่วมกันในการจัดการเรียนการสอน เพราะโรงเรียนมีสถานที่กว้างขวางและสะดวกในการจัดการเรียนการสอน ส่วนผู้สอนถ้าใช้เฉพาะผู้รู้ในท้องถิ่นอาจไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนเข้าใจทั้งหมด ถ้าใช้เฉพาะครูอาจทำให้ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ในส่วนที่เป็นการปฏิบัติได้ดีเท่าที่ควร จึงจำเป็นต้องใช้ทั้งผู้รู้ในท้องถิ่นและครูร่วมกันในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานก่อนการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ในส่วนของการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหัตถกรรมกรงนกเขามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน จากผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยการใช้แบบสอบถาม ซึ่งในการสร้างแบบสอบถาม ควรกำหนดประเด็นคำถาม และภาษาที่ใช้ให้เหมาะสมกับระดับของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น นักเรียน ควรกำหนดประเด็นคำถามและภาษาที่เข้าใจง่ายเหมาะสมกับนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความต้องการของนักเรียนมากที่สุด

ขั้นที่ 2 การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขามา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้จัดทำเป็นรายวิชาใหม่ ที่เป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จำนวน 6 แผน เวลา 20 ชั่วโมง เมื่อนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องส่วนใหญ่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นความเหมาะสมของสาระการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้และความสอดคล้องของมาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชาและการจัดหน่วยการเรียนรู้ มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด ทั้งนี้เพราะสาระการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ครบถ้วน

เหมาะสมและสอดคล้องกับนักเรียน ชุมชน วัฒนธรรมประเพณีและวิถีการดำเนินชีวิตที่แท้จริงในท้องถิ่น ดังที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ ได้ให้ความเห็นถึงสาระการเรียนรู้ที่ควรบรรจุไว้ในหลักสูตรว่า ควรเป็นสาระการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของชีวิตและชุมชนนั้น (สิริกานต์ เทียงพิมล. 2546: 69; อ้างอิงจาก วิชัย วงษ์ใหญ่) ส่วนความสอดคล้องของมาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชา และการจัดหน่วยการเรียนรู้ ที่มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด เนื่องจากผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องและเมื่อพบข้อบกพร่องหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในส่วนใดก็นำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

ขั้นที่ 3 การทดลองใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น การทดลองใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ทัศนกรรมกรงนกเขาชวา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 โรงเรียนบ้านนา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 40 คน ปรากฏผลดังนี้

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะเรียนภาคทฤษฎีก่อน หลังจากนั้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง สาระการเรียนรู้ที่มีความละเอียดต้องอาศัยความชำนาญ ผู้วิจัยได้เชิญผู้รู้ในท้องถิ่นมาให้ความรู้ สาทิตวิธีการปฏิบัติและคอยให้คำแนะนำ ส่งผลให้นักเรียนได้รับความรู้และสามารถปฏิบัติจริงในขั้นตอนการทำทัศนกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง) แต่ละขั้นตอนได้ นักเรียนตั้งใจปฏิบัติงาน ช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม ส่งผลให้เวลาที่ใช้ในการปฏิบัติน้อยกว่าที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจากผลการวิจัยของกรมวิชาการเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ผลที่เกิดจากการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนทำให้นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข มีความพอใจในผลงาน เห็นคุณค่าในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ความสนใจในท้องถิ่นมากขึ้น และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปช่วยเหลือครอบครัวและชุมชนได้ (ยุภาพร สารพันธ์. 2548: 106; อ้างอิงจาก กรมวิชาการ. 2540) ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ส่วนประกอบของทัศนกรรมกรงนกเขาชวา และหน่วยการเรียนรู้ที่ 6 การประกอบตกแต่งทัศนกรรมกรงนกเขาชวา ผู้วิจัยปรับกิจกรรมการเรียนการสอน เนื่องจากทางโรงเรียนไม่อนุญาตให้นำนักเรียนออกไปศึกษาแหล่งผลิตในชุมชน เพราะเป็นห่วงเรื่องความปลอดภัยของนักเรียน จากผลกระทบของเหตุการณ์ความไม่สงบทาง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลดลง

เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด คะแนนเฉลี่ยร้อยละของแบบฝึกหัดแต่ละครั้งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดทุกหน่วยการเรียนรู้ ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 นักเรียนทำคะแนนเฉลี่ยได้สูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.25 และในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 นักเรียนทำคะแนนเฉลี่ยได้น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.00 ทั้งนี้เนื่องจากเป็นสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับส่วนประกอบต่าง ๆ ของทัศนกรรมกรงนกเขาชวา ซึ่งการทำหัวกรงนกและตะขอแขวนกรงนก มีความ

จำเป็นที่นักเรียนจะต้องไปศึกษาแหล่งผลิตในชุมชน ได้เห็นจากการปฏิบัติจริงเพราะจะทำให้นักเรียนเข้าใจเป็นอย่างดี แต่เนื่องจากทางโรงเรียนไม่อนุญาตให้นำนักเรียนออกไป เพราะห่วงเรื่องความปลอดภัย ผู้วิจัยจึงปรับกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการให้นักเรียนได้ศึกษาส่วนประกอบต่าง ๆ การทำหัวกรงนกและตะขอแขวนกรงนกจากซีดีและให้ใบความรู้เพิ่มเติมในห้องเรียน อาจส่งผลให้นักเรียนได้รับความรู้ที่ไม่ลึกซึ้ง เข้าใจไม่แจ่มแจ้งเหมือนกับการไปศึกษาแหล่งผลิต ซึ่งนักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตัวเองในสถานการณ์จริง ได้ทดลองปฏิบัติทำให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจแจ่มแจ้ง ดังที่ อุดม เขยก็วงศ์ กล่าวว่า การเรียนรู้ที่ดีจะเกิดการปฏิบัติจริง ด้วยการสัมผัสและสัมผัสโดยนักเรียนเองคือ นักเรียนควรได้มีโอกาสสัมผัสของจริง สถานการณ์จำลอง การได้ทดลองทำ การได้ร่วมในกระบวนการกลุ่ม ทำให้นักเรียนรู้วิธีการอยู่ร่วมกันในสังคม พัฒนาตนเองเต็มศักยภาพ โดยครูเป็นผู้จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมให้ (อุดม เขยก็วงศ์. 2545: 38-39) ดังนั้นการได้เรียนรู้จากสภาพจริงในท้องถิ่นก็จะทำให้การเรียนรู้มีความหมายต่อนักเรียนมากยิ่งขึ้น

ส่วนการประเมินผลจากผลงานหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง) มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละของผลงานในแต่ละกลุ่มสูงกว่าเกณฑ์ค่อนข้างมากและมีค่าใกล้เคียงกัน โดยคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 86.00 ซึ่งผู้วิจัยได้เชิญผู้รู้ในท้องถิ่นมาให้ความรู้ สาธิตวิธีการปฏิบัติและคอยให้คำแนะนำ เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจวิธีการปฏิบัติ จึงส่งผลให้นักเรียนได้รับความรู้ และสามารถปฏิบัติจริงในขั้นตอนการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง) แต่ละขั้นตอนได้ การที่นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติในเรื่องใกล้ตัว ทำให้มีทักษะปฏิบัติอยู่ในระดับดี นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันในการช่วยเหลืองานในครอบครัวได้ และจากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นักเรียนที่ผ่านการเรียนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา นักเรียนทำคะแนนเฉลี่ยได้ร้อยละ 75.88 นักเรียนร้อยละ 92.50 ของนักเรียนทั้งหมด มีคะแนนผ่านเกณฑ์ และนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 7.50 เท่านั้น แต่เมื่อเปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียน พบว่า นักเรียนทำคะแนนทดสอบหลังเรียนได้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจเป็นเพราะว่านักเรียนได้เรียนรู้สิ่งที่อยู่ใกล้ตัว เพราะว่าการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา เป็นอาชีพที่มีอยู่ในชุมชนมาช้านาน นักเรียนได้พบเห็นอยู่เป็นประจำและในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนได้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและการปฏิบัติจริง เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ ทองพันธ์ นาสมบัติ ที่ทดลองใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การสานกระติบข้าวจากต้นกก นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยร้อยละ 81.03 สาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เพราะว่าการสานกระติบข้าวจากต้นกกเป็นงานหัตถกรรมที่มีอยู่ในชุมชน (ทองพันธ์ นาสมบัติ. 2546: 79) ซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวนักเรียนเช่นเดียวกัน ดังที่ชาติศรี สำราญ ได้กล่าวว่า บทเรียนแห่งความจริงมักจะสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน นั่นคือในวิถีชีวิตของชุมชนมีหลักสูตรซ่อนอยู่ และในหลักสูตรนั้นก็มียุติชีวิตซ่อนอยู่ วิถีชีวิตใครก็คือหลักสูตรชีวิตของ

คน ๆ นั้น และในแต่ละวิถีชีวิตย่อมมีการกระทำ การกระทำนั้นก็คือทักษะ (ชาตรี สำราญ. 2545: 8) ดังนั้นครูต้องสอนความจริงจากความเป็นจริงของชีวิตจริง ทักษะต่าง ๆ ที่ครูนำมาสอนต้องเป็นทักษะที่นักเรียนจะต้องนำไปใช้ในชีวิตแห่งความเป็นจริงได้

จากการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากที่ได้เรียนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา นักเรียนให้ความคิดเห็นว่ามีความรู้เกี่ยวกับหัตถกรรมกรงนกเขาชวาเพิ่มขึ้น รู้สึกภาคภูมิใจในภูมิปัญญาของท้องถิ่นตนเอง สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมเป็นอาชีพได้และต้องการให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นในเรื่องอื่น ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอีกเพราะต้องการมีความรู้เพิ่มขึ้น จะได้ฝึกทักษะเพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพต่อไป การที่นักเรียนได้เรียนรู้ในเรื่องใกล้ตัว สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน เป็นการปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความรักในท้องถิ่น เห็นคุณค่า ความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่ควรอนุรักษ์ และการที่นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นนั้น สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันในการช่วยเหลือครอบครัวและประกอบอาชีพได้ เพราะนักเรียนได้ฝึกทักษะความรู้ด้านวิชาชีพ เป็นการสร้างช่างฝีมือรุ่นใหม่ให้กับชุมชนด้วย เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ ศิริเพ็ญ มากบุญและกาสัก เต๊ะชันหมาก เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อสืบสานอาชีพของชุมชน พบว่า นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาและขั้นตอนของอาชีพต่าง ๆ อย่างดีเยี่ยม มีความสำนึก ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของอาชีพต่าง ๆ ในชุมชนอย่างยิ่ง (ศิริเพ็ญ มากบุญ. 2547: 7) และผลการวิจัยของ ธัญวิษณุ ไตรรัตน์ ที่พัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง พืชสมุนไพรในชุมชน พบว่า นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพรอยู่ในระดับมาก นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เกิดความรัก ห่วงแหนและเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน (ธัญวิษณุ ไตรรัตน์. 2544: บทคัดย่อ)

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการพัฒนาระบบการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา เป็นการปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความรักในท้องถิ่น เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่ควรอนุรักษ์และเผยแพร่ต่อไป มีระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอน 20 ชั่วโมง ซึ่งการที่จะให้นักเรียนเกิดความรัก ความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาในท้องถิ่นอย่างลึกซึ้ง จนนำไปสู่การอนุรักษ์และสืบทอดนั้น อาจจะต้องใช้ระยะเวลาที่มากกว่านี้ เพราะฉะนั้นเมื่อสิ้นสุดการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ครูผู้สอน ผู้ปกครอง หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้เยาวชนในชุมชนได้ศึกษาเรียนรู้ เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวาอย่างต่อเนื่อง โดยครูในโรงเรียนในพื้นที่สามารถนำไปจัดการเรียนการสอน ในรายวิชาที่เป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เพื่อให้ นักเรียนได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจหรืออาจนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการและการบูรณาการในลักษณะของการทำ

โครงการ เพื่อให้นักเรียนเกิดความรัก ความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าของหัตถกรรมทรงนกเขาชวา ซึ่งจะนำไปสู่การอนุรักษ์ สืบทอดให้ยังคงอยู่เป็นอาชีพและเอกลักษณ์ของชุมชนต่อไป

10. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นไปใช้

1. ครูผู้สอนสามารถนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมทรงนกเขาชวา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปประยุกต์ใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้ โดยปรับกิจกรรมการเรียนการสอน จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และเลือกใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ และเวลาเรียนอาจมีการปรับขยายให้มากขึ้นได้ โดยอยู่ในดุลพินิจของผู้นำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นไปใช้
2. โรงเรียนสามารถนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมทรงนกเขาชวา ไปเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสถานศึกษา ที่เป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เพื่อให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจหรืออาจนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการและการบูรณาการในลักษณะของการทำโครงการ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นในกลุ่มสาระอื่น ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียน ชุมชน ให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และสร้างรายได้ให้กับครอบครัว
2. ควรมีการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และผู้เรียนในระดับช่วงชั้นอื่น ๆ
3. ควรมีการติดตามผลการใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น หลังจากที่ได้สิ้นสุดการวิจัย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กะริมีะ เจ้เต็ง. (2549, 15 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย ศศิธร วิศพันธุ์ ที่บ้านเลขที่ 3/2 หมู่ที่ 8 ตำบลป่าชิง อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา.
- ทรงนกเขา. (2542). ใน *สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคใต้ เล่ม 8*. หน้า 3588. กรุงเทพฯ: สยามเพรสแมแนจเม้นท์.
- กรมวิชาการ. (2546). *การจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ*. กรุงเทพฯ: ร.ส.พ.
- คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ. (2543). *ศิลปหัตถกรรมและงานช่าง การทำกรงนก*. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร. สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2549, จาก http://kaekae.pn.psu.ac.th/psupn/file/pn_7_manufacture001.php
- จิรพันธุ์ สุขปาละ. (2538). *การเลี้ยงนกเขาชวา และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง : ศึกษาจากอำเภอจะนะจังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ไทยคดีศึกษา). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.
- เจะน๊ะ ดอเลาะ. (2549, 14 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย ศศิธร วิศพันธุ์ ที่บ้านเลขที่ 17 หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านนา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา.
- เจะยาวาเห หมิงมะ. (2549, 14 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย ศศิธร วิศพันธุ์ ที่บ้านเลขที่ 81 หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านนา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา.
- ชมรมกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ชกฐ.). (ม.ป.ป.). *แนวทางการจัดทำสาระการเรียนรู้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มศิลปะ*. กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์.
- ชาติรี สำราญ. (2545). *จากหลักสูตรแกนกลางสู่...หลักสูตรสถานศึกษา (เล่ม 1)*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- ซาปีเยาะ อนันทบริพงษ์. (2549, 15 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย ศศิธร วิศพันธุ์ ที่บ้านเลขที่ 49 หมู่ที่ 9 ตำบลสะกอม อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา.
- ตีเสาะ หวาลี. (2549, 15 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย ศศิธร วิศพันธุ์ ที่บ้านเลขที่ 3 หมู่ที่ 8 ตำบลป่าชิง อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา.
- ทองพันธ์ นาสมบัติ. (2546). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (งานประดิษฐ์) เรื่อง การสานกระติบข้าวจากต้นกก : กรณีศึกษาโรงเรียนสำราญ-ประชาศรี จังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตร และการสอน). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

- ธัญวิษณุ ไตรรัตน์. (2544). การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มการงาน และพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แขนงงานเลือก เรื่อง พืชสมุนไพรในชุมชนสระคูณ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- นียดา น่วมไม้พุ่ม. (2549). คู่มือแนวการจัดการเรียนรู้สาระท้องถิ่นโดยใช้บทเพลงประกอบการสอนวิชาภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. สืบค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2550, จาก <http://www.niyada.net/page.doc>.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2547). “ช่างทำกรงนก” ภูมิปัญญาหลังกำแพงป้อมมหากาฬ. สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2549, จาก <http://www.siam.handicrafts.com/webboard/question.asp?QID=369>.
- พยูร โมสิกรัตน์. (2539, มกราคม). กรงนกยอดนิยมของคนใต้. ศิลปวัฒนธรรม. 17(3): 184-185.
- พระมหาอนันต์ แสงชาติ. (2544). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องดอกไม้จันทร์ กลุ่มการงาน และพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ไพบูลย์ แจ่มพงษ์. (2549, เมษายน-มิถุนายน). เกษตรดีหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น. วิชาการ. 9(2): 61-64.
- ยุภาพร สารจันทร์. (2548). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การย้อมสีผ้าไหมแพรวาด้วยวัสดุธรรมชาติ กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กรณีศึกษา : โรงเรียนเนินยางประชาสามัคคี จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตร และการสอน). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- เยาะ อนันตบริพงษ์. (2549, 15 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย ศศิธร วิศพันธุ์ ที่บ้านเลขที่ 49 หมู่ที่ 9 ตำบลสะกอม อำเภोजะนัง จังหวัดสงขลา.
- โรงเรียนพรหมานุสรณ์. (2550). คุณภาพของผู้เรียน. สืบค้นเมื่อ 23 มกราคม 2550, จาก [http://www.promma.ac.th/art_education/art/education/education 3.htm](http://www.promma.ac.th/art_education/art/education/education%203.htm).
- (2550). กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ. สืบค้นเมื่อ 23 มกราคม 2550, จาก [http://www.promma.ac.th/art_education/art/education/education 3.htm](http://www.promma.ac.th/art_education/art/education/education%203.htm).
- โรงเรียนสตรีอ่างทอง. (2550). แนวทางการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น. สืบค้นเมื่อ 8 มีนาคม 2550, จาก www.sa.ac.th/reform/2localcurriculum/02.pdf.
- วิบูล ลิ้มสุวรรณ. (2539, ธันวาคม). หัตถกรรมพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง. อ.ส.ท. 37(5): 22.

- วิญญู บุญยงค์. (2545, กุมภาพันธ์-มีนาคม). *ทรงนกเขาจะบังติกอหัตศิลป์หนึ่งในห้ายอดฝีมือ*.
วัฒนธรรมไทย. 39(3): 23-26.
- วิทยา ชอบงาม. (2549, 14 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย ศศิธร วิศพันธุ์ ที่บ้านเลขที่ 7,9 หมู่ที่ 2
ตำบลบ้านนา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา.
- ศิริพงษ์ ปุณประเสริฐ. (2550). *สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น : ทำได้อย่างไร*. สืบค้นเมื่อ 5 มีนาคม
2550, จาก <http://nited.udonthani2.com/acdcolum/siri.doc>.
- ศิริเพ็ญ มากบุญ. (2547). *การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อสืบสานอาชีพของชุมชน สำหรับ
นักเรียนประถมศึกษา กรณีชุมชนวัดมะค่า สภาวัฒนธรรมตำบลหัวลำโพง อำเภอท่าม่วง จังหวัด
ลพบุรี*. วารสารวิชาการเทพสตรี. 1(1): 7.
- สะอະรี สะอະ. (2549, 14 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย ศศิธร วิศพันธุ์ ที่บ้านเลขที่ 41 หมู่ที่ 5
ตำบลบ้านนา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา.
- สิริอภิกะ โย๊ะหะ. (2549, 15 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย ศศิธร วิศพันธุ์ ที่บ้านเลขที่ 3/2 หมู่
ที่ 8 ตำบลป่าชิง อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา.
- สิริกานต์ เทียงพิมล. (2546). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สิ่งประดิษฐ์จากแป้งงู สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตร และการสอน).
ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3. (2548). *รายงานผลโครงการพัฒนาศักยภาพเรียนรู้สู่
ความเป็นนานาชาติ ปีงบประมาณ 2548*. สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2540*. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541). *แนวทางการส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการ
จัดการศึกษา*. สำนักงานฯ.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2543). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : ฝ่ายข่าว และวารสาร ศูนย์ประชาสัมพันธ์ สำนักงานฯ.
- สมนึก ธาตุทอง. (2548). *เทคนิคการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา*. นครปฐม: เพชรเกษมการ
พิมพ์.
- สุเบต ปิ่นรัตน์แก้ว. (2549, 14 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย ศศิธร วิศพันธุ์ ที่บ้านเลขที่ 97 หมู่ที่ 2
ตำบลบ้านนา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา.

สุริยา หมานสอ. (2549, 14 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย ศศิธร วิศพันธุ์ ที่บ้านเลขที่ 7,9 หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านนา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา.

เสริมศรี วิทวัสขุติกุล. (2547). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง การอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตร และการสอน). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.

หวันเต๊ะ สะอะ. (2549, 14 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย ศศิธร วิศพันธุ์ ที่บ้านเลขที่ 41 หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านนา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา.

หวันนาโ๊ะ สอหิม. (2549, 14 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย ศศิธร วิศพันธุ์ ที่บ้านเลขที่ 77 หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านนา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา.

หวันมิตะ หมิงหมะ. (2549, 14 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย ศศิธร วิศพันธุ์ ที่บ้านเลขที่ 81 หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านนา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา.

หรัอมลี สะอะ. (2549, 14 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย ศศิธร วิศพันธุ์ ที่บ้านเลขที่ 41 หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านนา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา.

หนังสือพิมพ์ข่าวใต้. (2549). *นกเขา...สร้างมิตรภาพ*. สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2549, จาก <http://www.chaotainews.com/modules.php?name=News&file=article&sid=1>

อิสมาแอล เหยียบบวช. (2549, 14 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย ศศิธร วิศพันธุ์ ที่บ้านเลขที่ 220/10 ถนน บำรุงเมือง หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านนา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา.

อุดม เขยกิจวงศ์. (2545). *หลักสูตรท้องถิ่น : ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ 1991 จำกัด.

อุไรรัตน์ หมิงหมะ. (2549, 14 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย ศศิธร วิศพันธุ์ ที่บ้านเลขที่ 81 หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านนา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา.

เอี่ยมเดือน ถิ่นปัญญา. (2548). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง หมอลำกลอน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนม่วงหวานพัฒนศึกษา จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตร และการสอน). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย ขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ความรู้เรื่องเหตุการณ์กรงนกเขาขาว

ความรู้เรื่องหัตถกรรมกรงนกเขาสาว

1. ประวัติความเป็นมา

งานหัตถกรรมพื้นบ้านภาคใต้มีมากมายหลายชนิด บางชนิดอาจทำขึ้นเพียงเพื่อใช้สอยในชีวิตประจำวันเท่านั้น แต่บางชนิดอาจทำขึ้นอย่างประณีตบรรจง มีความงามและคุณค่าทางศิลปะด้วยการเลือกใช้วัตถุดิบ การสร้างรูปแบบของหัตถกรรมพื้นบ้านสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิต ขนบประเพณี ความเชื่อของแต่ละท้องถิ่น

ซึ่ง วิบูลย์ ลี้สุวรรณ ได้กล่าวถึงหัตถกรรมของภาคใต้ สรุปได้ว่า หัตถกรรมที่ทำกันมากอีกอย่างหนึ่งคือ กรงนก มีทั้งกรงนกเขาสาว กรงนกนางเขนดง และกรงนกอื่น ๆ การทำกรงนกในบริเวณภาคใต้ตอนล่างจะมีรูปแบบต่าง ๆ กันตามประเภทของนก และความพอใจของผู้ทำ กรงนกบางท้องถิ่นอาจทำเป็นรูปสี่เหลี่ยม มีลวดลายสวยงาม บางที่ใช้ไม้ฉลุลายเป็นลวดลาย และระบายสีตกแต่งประกอบด้วย นอกจากนี้ยังมีกรงนกเขาสาวทรงกลม ส่วนบนโค้งมนอย่างกรงนกเขาในภาคกลาง แต่มีขนาดเล็กกว่า และมักทำอย่างประณีตสวยงาม เหตุที่บริเวณภาคใต้ตอนล่างมีการทำกรงนกกันมาก มีทั้งที่ทำขายเป็นอาชีพ และผู้เลี้ยงทำเอง เพื่อให้สวยงามถูกใจ เพราะชาวบ้านนิยมเลี้ยงนกที่มีเสียงร้องหรือขันไพเราะไว้ดูเล่น และประกวดประชันกัน นกที่นิยมเลี้ยงกันมาก ได้แก่ นกเขา นกเขาสาว นกนางเขนดง (วิบูลย์ ลี้สุวรรณ . 2539: 22)

ส่วน วิญญู บุญยงค์ ได้กล่าวถึงการทำกรงนกของภาคใต้ สรุปได้ว่า สาเหตุที่บริเวณภาคใต้มีการทำกรงนกกันมาก เพราะชาวภาคใต้นิยมเลี้ยงนกมานานแล้ว และสืบทอดมาสู่รุ่นลูกหลาน เรียกว่าเป็นวัฒนธรรมพื้นบ้าน จนกลายเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตอย่างไม่อาจแยกกันได้ ความนิยมเลี้ยงนกเขาของชาวภาคใต้ เห็นได้ชัดเจนจากการชักกรงนกขึ้นสู่ยอดเสาแขวนเรียงเป็นแถวตามชุมชนทั่วไป และอาจกล่าวได้ว่าความนิยมในการเลี้ยงนกประเภทนี้มีอยู่ในกลุ่มคนทั้งชาวไทยพุทธ และชาวไทยมุสลิม จนกลายเป็นสัญลักษณ์เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคนไทยที่มีความแตกต่างด้านศาสนาและความเชื่อ (วิญญู บุญยงค์ . 2545: 23 -24)

นอกจากนี้ พยุง โมสิกรัตน์ กล่าวถึงความนิยมในการเลี้ยงนกของชาวภาคใต้ ว่า

คนใต้หลายจังหวัดนิยมเลี้ยงนกไว้ดูเล่น หรือไว้ฟังเสียง หรือเพื่อความเป็นสิริมงคล บางรายก็เลี้ยงไว้ประกวดประชัน และก็ขาย เมื่อมีความนิยมชมชอบเลี้ยงนก ก็ต้องทำกรงนกไว้ขัง ไม่ทำแต่พอใช้สอยเท่านั้น แต่ทำเอาสวยงาม ขวนดูไปด้วยกันทั้งนกทั้งกรง ดังนั้นเวลาเราไปเดินเล่นชมเมือง ไม่ว่าจะเป็นที่นครฯ พัทลุง สงขลา ปัตตานี ฯลฯ เราจะเห็นกรงนกสวยๆ แขวนไว้ตามเชิงชายกันสดาหน้าร้านค้า และตามเสาไฟฟ้า แต่ละแห่งมีมากกว่าหนึ่งกรง ยิ่งถ้าเป็นร้านค้าแฟะจะมีมากเป็นพิเศษ และนกที่ชาวใต้ชอบเลี้ยง มีนกเขาสาว นกหงส์หยก และนกกรงหัวจุก (พยุง โมสิกรัตน์ . 2539: 184-185)

การทำกรงนก สืบเนื่องมาจากความนิยมเลี้ยงนก เช่น นกเขาชวา นกกรงหัวจุก (นกปรอดหัวโขน) ฯลฯ ไว้ฟังเสียงขัน และนำมาประชันกัน มีผลทำให้เกิดความต้องการได้กรงนกดี รูปทรงสวยงามมาให้หนักตัวเก่ง ได้อาศัยเป็นความภาคภูมิใจ เสมือนหนึ่งเฟอร์นิเจอร์ประดับบ้านด้วย

2. รูปแบบหัตถกรรมกรงนกเขาชวา

การทำกรงนกในบริเวณภาคใต้ตอนล่างจะมีรูปแบบต่าง ๆ กันตามประเภทของนก และความพอใจของผู้ทำ กรงนกบางท้องถิ่นอาจทำเป็นรูปสี่เหลี่ยม มีลวดลายสวยงาม บางที่ใช้ไม้ฉลุเป็นลวดลาย และระบายสีตกแต่งประกอบด้วย

คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ ได้กล่าวถึงรูปแบบ และส่วนประกอบของกรงนกเขาชวา ว่า

กรงนกเขาชวา นิยมทรงรูปกลมมน ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ประมาณ 14 นิ้ว สูงประมาณ 16 - 18 นิ้ว มีส่วนประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน ได้แก่

1. โครงกรง นิยมใช้หวายเป็นโครง ทั้งส่วนบน ส่วนกลาง และส่วนล่างของกรง เจาะรูได้สัดส่วนรับกันทุกเส้น เพื่อสอดร้อยซี่กรง
2. ซี่กรง นิยมใช้ไม้เนื้อแข็ง จำพวกชิงชัน มะค่าโมง สาวดำ ซึ่งมีลายในตัวมาเหลาเป็นซี่ๆ ปัจจุบันนิยมใช้ไม้ไผ่เพราะหาง่าย ซี่กรงที่ประณีตมาก ๆ จะนิยม “ยกดอก” และลายดอก หรือ ลวดลายต่าง ๆ ไว้ด้วย
3. หัวกรง เป็นส่วนที่อยู่บนสุดของกรง นิยมใช้ไม้เนื้อแข็งมากลึงเป็นรูปทรงโค้งเว้า ปลายสุดใส่ตะขอแขวนทำด้วยโลหะ ใช้สำหรับหัวหรือแขวนกรงนก หัวกรงนกเป็นอีกส่วนหนึ่งที่นิยมแกะลวดลายหรือจัดรูปทรงให้สวยงามแปลกตา บางรายใช้โลหะเป็นวัสดุ (คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ. 2543: ออนไลน์)

ส่วน พญูร โมสิกรัตน์ ได้กล่าวถึงรูปแบบของกรงนกเขาชวาของภาคใต้ ว่า

กรงนกของทางใต้นั้น มีการตกแต่งด้วยลายแกะ ลายฉลุ และขอเกี่ยวที่หล่อโลหะ ทำรูปต่าง ๆ บางแบบคล้ายศิลปะของอินโดนีเซีย ถ้าเป็นกรงทรงโดมเอวคอด จะแกะลวดลายประดับซี่กรงเป็นรูปดอกไม้ รูปครุฑ รูปเอราวัณ ลายกระหนก และลายอื่น ๆ ซี่กรงขนาดเล็กวางซ้อนข้างถึง ระยะความห่างช่วงบนเลยคิ้วที่คาดเอวจะห่างกว่าตอนล่างได้คิ้ว หัวจุกเป็นไม้ หรือไม้กับงาปลิงควั่นอย่างประณีต ปลายยอดกลึงเป็นรูปปี่ และมีปลอกโลหะที่เป็นโคนของขอเกี่ยวสวมอยู่ ขอเป็นโลหะ ซึ่งนิยมใช้เหล็ก หรือทองเหลือง กรงทรงนี้นอกจากแกะรูป และลายประดับซี่กรงแล้ว ยังมีฝาคูลุ่มตรงส่วนบน และห้อยชายลงมาสี่มุม มีแก้วสีห้อยประดับ และถ่วงผ้าไว้ทั้งสี่มุม (พญูร โมสิกรัตน์ . 2539: 185)

และสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคใต้ ได้กล่าวถึง กรงนกเขา ที่นิยมกันในภาคใต้ ไว้ดังนี้

กรงนกเขาทางภาคใต้ที่นิยมมี 3 แบบ คือ

1. กรงราคาถูก ๆ สำหรับใช้เลี้ยงลูกนกเท่านั้น รูปแบบกรงไม่ใช่แบบของภาคใต้ เป็นของภาคกลางส่งมาขาย
2. กรงธรรมดา ใช้ใส่นกเขาที่โตขนาดอายุประมาณ 5 เดือน
3. กรงแกะดอก ใช้ใส่นกเขาราคาแพง หรือเป็นนกเสียงดีที่เคยชนะการประกวดมาแล้ว หรืออาจใส่นกเขาธรรมดา ที่เจ้าของต้องการอวดกรงแกะดอกก็ได้ กรงแกะดอกเหมือนกรงธรรมดาทั่ว ๆ ไป ทั้งขนาด และรูปร่าง ต่างกันตรงที่กรงแกะดอกจะสวยงามมากกว่ากรงธรรมดาทั่ว ๆ ไป เพราะกรงแกะดอกจะเหล้าที่กรงโดยแกะเป็นรูปดอกไม้ชนิดต่าง ๆ ไว้ด้วย แทนที่จะเป็นซี่ตรง ๆ ธรรมดา ราคากรงแกะดอกจะแพงกว่ากรงธรรมดาทั่วไปประมาณ 4-5 เท่า ซึ่งราคากรงก็จะขึ้นอยู่กับฝีมือช่างทำกรงแต่ละคน ประณีตมากก็แพงมากเป็นธรรมดา คำว่าแกะดอกเป็นคำเรียกทางภาคใต้ ส่วนภาคกลางจะเรียกว่ากรงยกดอก (กรงนกเขา. 2542: 3588)

นอกจากนี้ จิรพันธุ์ สุขปาละ ได้กล่าวถึงกรงนกเขาชาวในอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ว่าสามารถจำแนกออกได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. กรงโหล หรือกรงธรรมดา
2. กรงมาตรฐาน
3. กรงแกะดอก

กรงโหล หรือกรงธรรมดา และกรงมาตรฐาน ทำขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการเบื้องต้น คือสามารถกักขังนกไว้ไม่ให้หลุดหนีไป สามารถป้องกันอันตรายที่จะเกิดกับนกได้ ส่วนกรงแกะดอก สร้างขึ้นในลักษณะที่เหนือไปจากความจำเป็นเบื้องต้น ทั้งนี้สิ่งที่จำแนกให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างกรงธรรมดา กรงมาตรฐาน กับกรงแกะดอก ที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือความงาม อันเกิดจากรูปแบบ และกรรมวิธีที่แตกต่างกัน ผลผลิตที่เกิดขึ้นจึงเป็นตัวบ่งบอกถึงรสนิยมในความงามของผู้ที่เป็นเจ้าของ คุณค่าหรือราคาของนกที่อยู่ในกรง และที่สำคัญคือ เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึง ความคิด และความสามารถทางด้านสุนทรียะของผู้ที่ทำการได้อย่างชัดเจน (จิรพันธุ์ สุขปาละ. 2538: 112)

จากการกล่าวถึงรูปแบบของกรงนกเขาชาวข้างต้น สรุปได้ว่า กรงนกเขาชาวนิยมรูปกลมมน มีส่วนประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ โครงกรง ซี่กรงและหัวกรง สามารถแบ่งออกเป็น 3 แบบ คือ กรงธรรมดา กรงมาตรฐานและกรงแกะดอก กรงธรรมดา กรงมาตรฐานทำขึ้นเพื่อสนองความต้องการเบื้องต้น คือ ขังนกไม่ให้หลุดหนีไปได้ ส่วนกรงแกะดอกจะแตกต่างออกไป คือ ความงามจะมีการตกแต่งด้วยลายแกะ ลายฉลุบนซี่กรงด้วย

3. การทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา

เมื่อพูดถึงกรงนกเขาชวา คนทั่วไปอาจคิดเป็นเพียงกรงนกที่ทำขึ้นมาจากเส้นหวาย สอดผ่านเส้นหวายวงกลมที่เจาะรูเป็นระยะเท่ากัน และมีพื้นสำหรับป้องกันไม่ให้นกหลุดรอดออกจากกรงได้ และราคาก็ไม่น่าจะสูงนัก หากผ่านไปยั้งแหล่งค้าขายอุปกรณ์เกี่ยวกับนก จะสามารถซื้อกรงนกเขาได้ในราคาเพียงหลักสิบหรือเต็มที่ไม่เกินหลักร้อย แต่สำหรับชาวภาคใต้ที่เลี้ยงนกเขากันอย่างจริงจัง และมุ่งสู่การประกวดเป็นสำคัญ กรงนกที่สั่งทำจะมีราคาขั้นต่ำอยู่ที่ 5,000 บาท ไปจนถึงหลายแสนบาท ราคาของกรงนกที่สั่งทำนี้อาจสูงกว่านั้นหากต้องมีวัสดุมีค่า เช่น ทองคำ เงิน หรือถ้วยเบญจรงค์ เข้าไปเป็นส่วนประกอบ ซึ่งส่วนเหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นถึงความมั่งคั่งของเจ้าของ และเป็นค่านิยมอีกอย่างหนึ่งการทำกรงนก ช่างผู้ทำต้องยึดหลักความต้องการใช้งานของผู้สั่งเป็นสำคัญ ว่าหากลูกค้าต้องการนำกรงไปประกวด ช่างจะต้องทำขึ้นให้มีรายละเอียดส่วนต่าง ๆ ว่าจะสามารถที่จะชนะกรงของผู้อื่นได้ และหากต้องการนำไปวางโชว์ช่างจะทำให้มีขนาดเล็กลงมา เพื่อสะดวกต่อการจัดตำแหน่งที่วางได้อย่างเหมาะสมกับสถานที่ และหากต้องการนำไปเก็บเป็นที่ระลึกช่างจะทำให้มีลักษณะพิเศษออกไป

แวสาและ แวดือรามัน ผู้เชี่ยวชาญการทำกรงนกเขาชวาวัดตานี ได้กล่าวถึงการทำเปลือกกรง หรือตัวกรงนกว่า การทำเปลือกกรงจำเป็นต้องคำนึงถึงความสำคัญของวัตถุดิบที่นำมาใช้ เช่น เส้นหวายที่นำมาขดเป็นวง สำหรับร้อยเส้นที่กรง จะใช้หวายตะคร้ำทอง ซึ่งเป็นหวายชนิดเดียวกับที่นำมาทำเป็นรูปตะกร้อในสมัยก่อน สำหรับที่กรงที่ใช้โดยมากจะเป็นไม้ไผ่สีสุกแช่น้ำทะเล แม้กระนั้นที่กรงยังมีการใช้ไม้อีกหลายประเภทตามราคาการสั่งทำของผู้ซื้อ เช่น ไม้มะเกลือ และไม้ชิงชัน (วิญญู บุญยงค์. 2545: 26; อ้างอิงจาก แวสาและ แวดือรามัน)

ส่วน คูมา ตายี และสมชาย สะอะ ช่างทำกรงนกเขาชวาในอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา กล่าวถึงการทำที่กรงนก ว่า

การทำที่กรง จะใช้ไม้ไผ่ไทย หรือไม้ไผ่บ้านที่มีอายุไม่แก่ หรืออ่อนจนเกินไป เพราะถ้าใช้ไม้ไผ่ที่อ่อนจะผุ และหักง่าย เวลาตัดเข้าโค้งจะไม่เป็นรูปทรงที่สวยงาม แต่ถ้าใช้ไม้ไผ่ที่แก่เกินไป เนื้อไม้จะกรอบ ไม่สามารถดัดได้ วิธีการสังเกตเนื้อไม้ไผ่ว่าอ่อน หรือแก่เกินไป คือ ใช้ใบมีดขูดบริเวณผิวไม้ไผ่ ถ้ามีเนื้อไม้เป็นสีขาว และมีขุยแสดงว่าเนื้อไม้ไผ่นั้นยังอ่อน แต่ถ้าขูดผิวแล้วเนื้อไม้เป็นสีแดง ก็แสดงว่าเนื้อไม้ไผ่แก่เกินไป เนื้อไม้ไผ่ที่มีขนาดพอเหมาะ คือ มีสีน้ำตาลอ่อน ๆ ซึ่งเหมาะสำหรับทำที่กรงเพราะมีความทนทาน และสามารถดัดเป็นรูปทรงที่ต้องการได้ง่าย และสวยงาม ส่วนหวายจะใช้หวายลิง เพราะมีความคงทน ดัดง่ายไม่กรอบ หวายจะใช้ทำเป็นขอบรอบกรง

การเตรียมที่กรง หลังจากเลือกไม้ไผ่ที่มีความพอดี ไม่อ่อนหรือแก่จนเกินไปแล้ว จะต้องตัดไม้ไผ่ออกเป็นท่อน ๆ โดยแต่ละท่อนจะมีความยาวประมาณ 110 เซนติเมตร โดยจะต้องให้แต่ละท่อนมีปล้องไม้ไผ่ติดอยู่ตรงกลางเพื่อความทนทาน แล้วผ่าไม้ไผ่ออกเป็นชิ้นเล็ก ๆ ตามขนาดที่ต้องการ คือ ส่วนที่เป็น

ซี่กรงธรรมชาติจะมีขนาดประมาณ 0.5 เซนติเมตร ส่วนที่จะทำซี่แกะดอกจะกว้างประมาณ 1 นิ้ว แล้วนำไปฝังไปฝังแดดจนแห้งสนิท ซี่กรงแกะดอกจะทำเป็นซี่ที่ทำด้วยความประณีตเป็นรูปต่าง ๆ เช่น เป็นรูปดอกพิกุล รูปฉัตรบนเรือสุพรรณหงส์ รูปหัวเสื่อ หรือรูปต่าง ๆ ตามที่ผู้สั่งทำจะสร้างเพื่อเป็นสัญลักษณ์ของตนเอง

การทำลวดลายซี่กรง เพื่อแกะดอกต้องวาดรูปลวดลายต่างๆ ลงบนกระดาษก่อน แล้วตัดกระดาษซึ่งมีรูปลวดลายต่าง ๆ ติดลงบนแผ่นพลาสติก แล้วใช้เลื่อยฉลุ ฉลุพลาสติกนั้นตามรูปลวดลายที่วาดไว้เพื่อทำเป็นแม่พิมพ์ จากนั้นนำแม่พิมพ์จุ่มลงบนแป้งหมึก แล้วประทับลงบนกระดาษก็จะเป็นรูปลวดลายปรากฏขึ้น แล้วตัดลวดลายต่าง ๆ ไปติดบนไม้ไผ่ที่จะแกะสลักลวดลาย จากนั้นใช้เครื่องมือ เช่น มีดเหลา มีดแกะ ตะไบ เลื่อยเหล็ก ทำการฉลุลายที่ปรากฏบนไม้ไผ่ที่จะทำเป็นซี่กรง ก็จะได้ภาพแกะดอกตามต้องการ ส่วนซี่กรงที่นอกเหนือจากรูปแกะดอกจะเหลาซี่ให้เรียบ และกลมมีขนาดเหมือนกับซี่กรงธรรมชาติ (จิรพันธุ์ สุขปาละ. 2538: 114-120; อ้างอิงจาก อูมา ตายี และสมชาย สะอะ)

การทำซี่กรง ช่างจะทำการเหลาให้ได้ขนาดและความยาวตามต้องการอย่างพิถีพิถัน ซึ่งตลอดความยาวของเส้นซี่กรง ส่วนซี่กรงแกะดอกช่างจะทำการวางลวดลายดอกขึ้นมาก่อนจะมีการแกะดอก ดอกลายนี้เป็นส่วนหนึ่งที่บ่งบอกฝีมือของช่างผู้ทำว่ามีฝีมืออยู่ในระดับใด และลายดอกบนซี่กรงที่ยอมรับกันว่าสวยและดี ต้องมีขนาดพอดีไม่เล็กหรือใหญ่เกินไป รอยแกะดอกต้องชัดเจน แต่ต้องไม่มีความคม เพราะจะทำให้บาดแสบขาหรือปีกของนกได้

แวงสาและ ผู้เชี่ยวชาญการทำกรงนกเขาชาวชาวปัตตานี ได้กล่าวถึงการเตรียมหวาย ว่าสำหรับหวายจะถูกนำมาแช่กับท่อนไม้กลมขนาดใหญ่เพื่อให้หวายเป็นวงทั้งไว้ประมาณ 10-15 วัน โดยตากแดดทิ้งไว้ ก่อนจะนำมาวัดระยะ เพื่อเจาะสำหรับร้อยซี่กรง เส้นหวายนี้จะถูกวางระยะห่างเป็นช่วง ๆ ตั้งแต่ขอบล่าง เหว ตัว ไหล่ และช่วงบนของกรง แต่ละช่วงจะมีวงเล็กใหญ่ต่างกันตามสัดส่วนของกรง (วิญญู บุญยงค์ . 2545: 26; อ้างอิงจาก แวงสาและ แวดือรามัน)

ส่วน สรายุทธ นิไลใบ ช่างทำกรงนกในชุมชนป้อมมหากาฬ กล่าวถึงวิธีการเตรียมหวายว่า สิ่งแรกที่จะต้องทำคือเตรียมลอบข้อหวาย เพราะปกติหวายจะไม่เท่ากัน นำหวายไปแช่น้ำ 2-3 วัน เพื่อลดความแข็ง แล้วนำไปตากแดด (ผู้จัดการออนไลน์. 2547: ออนไลน์)

ส่วนการประกอบตัวกรงนกนั้น แวงสาและ ผู้เชี่ยวชาญการทำกรงนกเขาชาวชาวปัตตานี ได้กล่าวถึงวิธีการทำว่า

จะเริ่มร้อยซี่กรงจากหวายบนลงมาด้านล่าง คล้ายก้านร่ม แล้วดึงซี่กรงลงตามรูหวาย กระยะจะจับปรับให้เหมาะสมตามรูปทรงของกรงจนครบทุกตำแหน่ง จากนั้นจึงถักเส้นเอ็น และด้ายตามตำแหน่งต่าง ๆ เปลือกกรงที่ทำเสร็จขั้นตอนนี้สามารถส่งให้ลูกค้าได้ทันที

ในส่วนประกอบของกรง และการจัดวางลวดลายต่าง ๆ ช่างผู้ทำบางคนอาจใช้มุก หรืองาฝังลงไปบนเนื้อไม้ ซึ่งการฝังมุก และงานั้น ทำได้โดยเจาะเนื้อไม้ แล้วฝังลงไป โดยใช้กาวตราช่างเป็นตัวช่วยยึด แล้วขัดให้เรียบด้วยแผ่นกระดาษทรายเหล็ก (วิญญู บุญยงค์. 2545: 26; อ้างอิงจาก แวงสาและ แวดือรามัน)

นอกจากนี้ สราวุธ นิลใบ ก็ได้กล่าวถึง มุกที่ใช้ประดับกรงนกว่า

ปัจจุบัน มุกที่ใช้จะเป็นมุกหอยแมลงภู่ แต่ถ้าเป็นสมัยก่อนจะเป็นมุกหอยนางรม ซึ่งมีราคาแพงกว่า ราคาของมุกก็เหมือนพระเครื่อง ยิ่งเก่ายิ่งแพง กรงที่แพงที่สุดที่เคยทำขายราคาประมาณ 5 หมื่นกว่าบาท เพราะคอนกับหัวทำด้วยงาช้าง คอนกับหัวนั้นมันจะต้องเข้าชุดกัน ถ้าเป็นไม้ประดู่ คอนก็ต้องทำจากไม้ประดู่ ลายตุ้มกับลายผ้าก็ต้องเข้ากัน ตะขอกับห่วงใส่ถ้อยนกก็ต้องเป็นสแตนเลสเหมือนกัน งานอย่างนี้ถ้าคนใจไม่เย็นพอทำไม่ได้ การเจาะตะขอเข้าหัว ก็ต้องให้พอดีเพราะถ้าเจาะพลาด ก็จะเสียหายไปเลย (ผู้จัดการออนไลน์.2547: ออนไลน์)

การทำกรงนกเป็นศาสตร์อย่างหนึ่ง ที่ต้องใช้ความพยายามเป็นอย่างมากในการเรียนรู้ ช่างผู้ทำจะต้องมีความอดทนสูงจริง ๆ เพราะกว่าจะได้กรงแต่ละใบ ไม่ใช่เรื่องที่จะใช้เวลาอย่างรวดเร็วได้ งานประเภทนี้ ช่างผู้ทำต้องมีความเชื่อมั่นในฝีมือ และขณะเดียวกันก็ต้องยอมรับงานของผู้อื่นด้วย และการทำเปลือกกรงนี้ยังนำไปสู่งานช่างอื่น ๆ อีกหลายแขนง ซึ่งแวสาและผู้เชี่ยวชาญการทำกรงนกเขาสวาทชาวปัตตานี ได้กล่าวว่า

ผลพวงจากการทำเปลือกกรงนี้ นำไปสู่งานของช่างอื่น ๆ ตั้งแต่ช่างทำหัวกรง และช่างทำพื้นกรง นอกจากนั้นยังมีอุปกรณ์นอกกรง ที่ขึ้นอยู่กับลูกค้าแต่ละรายจะเน้นคุณภาพของอุปกรณ์เป็นสำคัญ ลูกค้าบางรายใช้ผ้าคลุมกรงประเภทผ้าชีพ๊อ ซึ่งนำเข้ามาจากจีน โดยจ้างให้ช่างตัดเย็บอีกทอดหนึ่ง ส่วนพื้นกรงอาจมีการบุด้วยผ้าหุ้มพลาสติกอย่างดี ตะขอเกี่ยวพื้นกรง ส่วนหัวกรงและตุ้มขึ้นอยู่กับฐานะของเจ้าของปกติมิใช้กันทั้งสแตนเลสและทองคำ โดยมีการกำหนดลวดลายเพื่อเพิ่มความสวยงามให้มากขึ้น ลายที่นิยมได้แก่ ลายหงส์ ลายพญานาค ลายมังกร ลายอิเหนา และลายไก่ เป็นต้น

ส่วนอุปกรณ์ในกรงมีตั้งแต่คอนเกาะ ทำด้วยไม้หรือทองเหลือง ห่วงแก้วน้ำทำด้วยทองเหลืองหรือทองคำ สำหรับถ้วยใส่น้ำ ถ้วยใส่ข้าวเปลือก มีตั้งแต่ถ้วยพลาสติกไปจนถึงเบญจรงค์ นอกจากนี้ยังมีถ้วยล้างสำหรับใส่ดอกหญ้าและทราย แวสาและ กล่าวว่าการที่เขาสร้างสวรรค์อยู่นี้ จะเป็นส่วนหนึ่งของการสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อยู่ในวิถีชีวิตของชาวภาคใต้ที่ดำเนินมาอย่างยาวนาน และพร้อมที่จะถ่ายทอดผลงานทางฝีมือของเขาสู่คนรุ่นใหม่ (วิญญู บุญยงค์ . 2545: 26; อ้างอิงจาก แวสาและ แวดือรามัน)

อุปกรณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นส่วนเสริมให้กรงนกมีความสวยงาม และเพิ่มคุณค่าตามความต้องการของผู้เป็นเจ้าของ ซึ่งผลพวงนี้ได้กลายมาเป็นอาชีพที่รองรับได้อย่างลงตัว

4. กระบวนการผลิตงานหัตถกรรมกรงนกเขาสาว อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

การทำกรงนกเขาสาวในอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา นิยมทำกันมาพอ ๆ กับการเลี้ยงนกเขาสาว ซึ่งนิยมทำชีกรงด้วยไม้ไผ่ไชนง ยึดรูปทรงของกรงนิยมใช้หวาย เมื่อก่อนหากใครเลี้ยงนกก็จะทำกรงนกไปด้วย ต่อมามีคนที่มีฝีมือ ก็เลยได้รับการจ้างวานให้ทำกรงนก ซึ่งเป็นเหตุให้มีการทำกรงนกขึ้นเพื่อจำหน่าย แก่ผู้นิยมเลี้ยงนก

หัตถกรรมกรงนกเขาสาว เป็นงานหัตถกรรมที่ไม่ได้ทำเสร็จสมบูรณ์จากช่างคนเดียว แต่จะมีช่างที่ทำส่วนประกอบต่าง ๆ ของกรงนก เช่น ช่างทำตัวกรง ช่างทำหัวกรงนก ช่างทำตะขอแขวน ช่างประกอบกรงนก เป็นต้น

4.1 วัสดุ และอุปกรณ์ในการผลิตตัวกรงนก

1. ไม้ไผ่ สำหรับทำชีกรงจะใช้ไม้ไผ่ไทยหรือไม้ไผ่บ้าน เพราะมีลักษณะเหนียว โค้งงอได้ดี สามารถตัดเป็นรูปทรงที่ต้องการได้ง่ายและสวยงาม ซึ่งไม้ไผ่นี้ซื้อจากคนตัดไม้ไผ่ขาย ซึ่งนำมาส่งให้ที่บ้าน

ภาพประกอบ 2 ไม้ไผ่

2. หวาย นิยมใช้หวายخم หวายหิน หวายตะค้าทอง ซึ่งหวายบางชนิดเป็นหวายที่หายาก ก็จะใช้หวายที่หาง่ายกว่า ซึ่งมีทั้งหวายจากประเทศมาเลเซีย เรียกว่า หวายมาเล กิโลกรัมละ 200 บาท และหวายจากไทย กิโลกรัมละ 20 บาท ซึ่งข้อแตกต่างของหวายมาเล กับหวายไทยนั้น เย้าะ และซาปีเย้าะ อนันท์บริพงษ์ กล่าวว่า หวายมาเล จะมีความมันวาวมากกว่า เนื่องจากเคลือบน้ำยามาแล้ว ส่วนหวายไทยไม่ได้เคลือบน้ำยาจึงมีความมันวาวน้อยกว่า (เย้าะ และซาปีเย้าะ อนันท์บริพงษ์.2549: สัมภาษณ์) การเลือกใช้หวายนั้นขึ้นอยู่กับประเภทของกรงนก ถ้าเป็นกรงนกที่มีราคาถูกก็จะใช้หวายที่มีราคาถูก แต่ถ้าเป็นกรงนกที่มีราคาสูงจะใช้หวายที่ราคาสูงกว่า

ภาพประกอบ 3 หวาย

3. มีดเหลา และมีดแกะ มีดเหลาใช้เหลาไม้ไผ่เพื่อทำซี่กรง ส่วนมีดแกะ ใช้สำหรับแกะดอกซี่กรง ซึ่งช่างจะทำขึ้นเอง

ภาพประกอบ 4 มีดเหลา และมีดแกะ

4. มรรค (ที่กะระยะหวาย) ใช้สำหรับทำเครื่องหมายเพื่อเจาะรูใส่ซี่กรง มีขนาดต่าง ๆ ตั้งแต่ เบอร์ 1-6

ภาพประกอบ 5 มรรค

5. เลื่อยฉลุ และคีม เลื่อยฉลุ ใช้เลื่อยตกแต่งลงวดลาย ส่วนคีมใช้สำหรับดึงสลัก

ภาพประกอบ 6 เลื่อยฉลุ และคีม

6. เอ็น เชือกไนลอน และบิด เอ็น และเชือกไนลอนใช้สำหรับผูกซี่กรงกับ
วงหวาย ส่วนบิด ใช้ใส่เชือกไนลอนเพื่อผูกซี่กรง

ภาพประกอบ 7 เอ็น เชือกไนลอน และบิดเชือกไนลอน

7. แม่พิมพ์ ใช้พิมพ์ลายเพื่อทำซี่กรงแกะดอก ซึ่ง สะอะรี สะอะ ช่างทำกรง
นก (กรงแกะดอก) และผสมนก กล่าวว่ ในส่วนของลายนั้นจะคิดขึ้นเองโดยการประยุกต์มาจากลาย
เก่า มีหลายลายด้วยกัน เช่น ลายชฎา ลายนกบิน ลายไก่แจ้ ลายไทย ลายช้างสามเศียร ลายถ้วยทอง
ลายดอกมะลิ ลายชฎาทหารเรือ เป็นต้น (สะอะรี สะอะ. 2549: สัมภาษณ์)

ภาพประกอบ 8 แม่พิมพ์

8. ราวชัก หรือแป้นชัก ทำด้วยแผ่นเหล็ก หรืออุปกรณ์เหลือใช้ที่เป็นเหล็ก เช่น ใบเลื่อย เจาะรูขนาดต่าง ๆ ใช้เพื่อตกแต่งซี่กรงให้มีขนาดเท่ากันตลอด และมีความกลมตามขนาดที่ต้องการ

ภาพประกอบ 9 ราวชัก หรือแป้นชัก

9. สว่านยนต์ และสว่านมือ ใช้สำหรับเจาะหวายเพื่อใส่ซี่กรง ซึ่งเมื่อก่อนจะใช้สว่านมือในการเจาะ

ภาพประกอบ 10 ส่วนยนต์

10. กาวลาเท็กซ์ วานิช มีดพัว

4.2 วัสดุ และอุปกรณ์ในการผลิตหัวกรงนก

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 3 ได้กล่าวถึง การทำหัวกรงนก ในอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ว่า

การทำหัวกรงนกในอำเภอจะนะ เริ่มทำไล่เลี่ยกันกับกรงนก เพราะเป็นของคู่กัน ช่วงแรก ๆ นั้น จะใช้ไม้ทำแบบง่าย ๆ ซึ่งจะใช้มีดพัว หรือขวานฟันพอเป็นรูปร่าง และใช้เหล็กกดทำตะขอ แขนวนเป็นใช้ได้ ต่อมาหลังจากที่การผสมนกได้สำเร็จ ความนิยมการเลี้ยงนกเขาชวาในเขตอำเภอจะนะ และใกล้เคียงมากยิ่งขึ้น ทำให้กรงนกเป็นที่ต้องการมากขึ้น ก็เลยคิดค้นวิธีการทำหัวกรงนกขึ้น โดยเฉพาะคุณลำเต๊ะ hmeelli ผู้ซึ่งริเริ่มการทำกรงนก ได้ทดลองทำหัวกรงนก โดยทำแท่นกลิ้งแบบง่าย ๆ ใช้ไม้ทำเป็นแท่น และใช้เฟลารถจักรยานเป็นแกนหมุน ใช้เชือกผูกกับคันโยกพันกับไม้ที่ต้องการกลิ้ง แล้วนำไปผูกกับไม้ข้างล่างใช้เท้าเหยียบ ซึ่งคุณลำเต๊ะ hmeelli ใช้ได้ทุนบ้านของตนเองเป็นสถานที่กลิ้ง ขณะนั้นประมาณปี พ.ศ. 2513 ต่อมาก็ได้มีการพัฒนาขึ้นมา โดยใช้มอเตอร์เป็นตัวหมุน ซึ่งเป็นต้นแบบของการกลิ้งหัวกรงนกมาจนถึงปัจจุบัน

การทำหัวกรงนกในปัจจุบัน เป็นการทำแบบอุตสาหกรรมในครัวเรือน ซึ่งทำกันทั้งครอบครัว ตั้งแต่พ่อ แม่ ลูก ช่วยกันทำ ช่วงแรก ๆ นั้น จะนิยมใช้แกนมะม่วง ต่อมาใช้แกนประตู และในปัจจุบันใช้ไม้มะม่วง กระถินณรงค์ กระถินเทพา เป็นต้น

เครื่องมือในการกลิ้งหัวกรงนกในช่วงแรก ๆ ที่ใช้คันโยกนั้น เป็นเครื่องมือที่ดัดแปลงมาจากเครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น ลีว มีดกรีดยาง มีดพัว เหล็กเส้น เป็นต้น ต่อมาได้มีการพัฒนาขึ้นมา โดยใช้มีดกลิ้งเหล็ก และใช้อุปกรณ์เพิ่มขึ้นกว่าเดิม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 3. 2548: 41)

ในการทำหัวกรงนกนั้นจะใช้วัสดุในการทำหลายอย่าง เช่น ไม้ พลาสติก เป็นต้น ซึ่งแล้วแต่ช่างผู้ผลิตจะเลือกใช้

1. ไม้ทำหัวกรง ช่วงแรก ๆ นั้นนิยมใช้แก่นมะม่วง ต่อมาใช้แก่นประดู่ และในปัจจุบันใช้ไม้มะม่วง กระถินณรงค์ กระถินเทพา เป็นต้น ไม้ทำหัวกรงจะมีขนาด $3.5 \times 3.5 \times 10$ นิ้ว

ภาพประกอบ 11 ไม้ทำหัวกรง (ไม้กระถินเทพา)

ภาพประกอบ 12 แผ่นพลาสติกสำหรับทำหัวกรงพลาสติก

2. ไม้ทำแป้น ใช้ไม้ชนิดเดียวกับไม้ที่ทำหัวกรง มีขนาด 7 x 7 x1 นิ้ว

ภาพประกอบ 13 ไม้ทำแป้น

3. เครื่องมือสำหรับกลึงไม้

ภาพประกอบ 14 เครื่องมือสำหรับกลึงไม้

4. กระดาษทราย แลกเกอร์ และวานิช

ภาพประกอบ 15 แลกเกอร์ และวานิช

4.3 วัสดุ และอุปกรณ์ ในการผลิตตะขอแขวน

ตะขอแขวนกรงนก มีมากมายหลายแบบทั้งที่เป็นแบบธรรมดา ไปจนถึงแบบที่มีลวดลาย ประณีตสวยงาม มีการใช้วัสดุหลายอย่าง เช่น เงิน ทองเหลือง เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับช่างผู้ผลิตว่าจะเลือกใช้วัสดุชนิดใด ถ้าเป็นวัสดุที่มีราคาสูง ชิ้นงานจะมีราคาสูงไปด้วย

1. แผ่นทองเหลือง มีทั้งที่เป็นแผ่น และเป็นเส้น

ภาพประกอบ 16 แผ่นทองเหลือง

2. แบบ หรือมลิ สะอะ ซึ่งเป็นช่างทำตะขอแขวน กล่าวว่า ในส่วนของแบบนี้ คิด และประยุกต์ขึ้นเอง โดยการนำส่วนประกอบลวดลายของแบบหลาย ๆ แบบมารวมกันเป็นหนึ่งแบบ ซึ่งช่างแต่ละคนจะมีเอกลักษณ์ของตัวเอง เช่น ทางภาคเหนือ และภาคใต้ แต่คนส่วนใหญ่จะนิยมแบบทางใต้มากกว่า (หรือมลิ สะอะ. 2549: สัมภาษณ์)

ภาพประกอบ 17 แบบตะขอแขวน

3. ค้อน ใช้ประกอบกับเครื่องมือแกะ

ภาพประกอบ 18 ค้อน

4. เครื่องมือแกะ ใช้แกะ และตกแต่งตะขอ มีขนาดต่าง ๆ กัน

ภาพประกอบ 19 เครื่องมือแกะขนาดต่าง ๆ

5. ตะไบ ขนาดต่าง ๆ ใช้ตกแต่งผิวให้เรียบ

ภาพประกอบ 20 ตะไบขนาดต่าง ๆ

6. คีม ขนาดต่าง ๆ ใช้ตัดลวด และแผ่นเหล็ก

ภาพประกอบ 21 คีมขนาดต่าง ๆ

7. เครื่องมือเชื่อม ใช้สำหรับเชื่อมต่อส่วนประกอบของตะขอแขวนให้ติดกัน

ภาพประกอบ 22 เครื่องมือเชื่อม

8. ส่วนนยนต์ ใช้สำหรับเจาะรู

ภาพประกอบ 23 ส่วนนยนต์

9. เครื่องมือสำหรับเจีย และตกแต่งผิวให้เรียบ

ภาพประกอบ 24 เครื่องมือสำหรับเจีย

4.4 กรรมวิธีในการผลิตหัตถกรรมกรงนกเขาสวา (ตัวกรง)

1. ตัดไม้ไผ่ยาว 22 นิ้ว โดยให้ข้อของไม้ไผ่อยู่ระหว่างกึ่งกลาง เพื่อความทนทาน แล้วผ่าเป็นซี่เล็ก ๆ ส่วนที่เป็นซี่กรงธรรมดาจะมีขนาดประมาณ 0.5 เซนติเมตร ส่วนซี่กรงเกาะดอกจะมีขนาดประมาณ 1 นิ้ว อีกส่วนหนึ่งตัดไม้ไผ่ยาวประมาณ 120 เซนติเมตร ซึ่งต้องใช้ 7 เส้น ต่อกรง 1 ใบ

ภาพประกอบ 25 การผ่าไม้ไผ่

ภาพประกอบ 26 ไม้ไผ่ที่ผ่าสำหรับทำซี่กรงแกะดอก

2. เสร็จแล้วเหลาด้วยมีดตอกให้ได้ขนาด และรูปทรงที่ต้องการ เพื่อให้ซี่กรงมีความเรียบสม่ำเสมอตลอด จะใช้แป้นชัก ซึ่งเป็นแผ่นเหล็กเจาะรูไว้หลายขนาด ใส่ซี่กรงเข้าไปในรู แล้วดึงซี่กรงไปมาให้ได้ขนาดตามที่ต้องการ

ภาพประกอบ 27 การเหลาซี่ไม้ไผ่ด้วยมีดตอก

ภาพประกอบ 28 การเหลาไม้ไผ่ด้วยแป้นชัก

ภาพประกอบ 29 ซี่ไม้ไผ่ที่เหลาเสร็จแล้ว

3. การทำซี้กรงแกะดอก ซี้กรงแกะดอกเป็นซี้ที่ทำด้วยความประณีต มีลวดลายในซี้กรงเป็นรูปต่าง ๆ เช่น ลายดอกมะลิ ลายถ้วยทอง ลายไทย เป็นต้น ซึ่งมีขั้นตอนการทำดังนี้ คือ วาดรูปลวดลายต่าง ๆ ลงบนกระดาษ แล้วตัดกระดาษที่มีลวดลายติดลงบนแผ่นพลาสติก ใช้เลื่อยฉลุ ฉลุตามลวดลายเพื่อทำเป็นแม่พิมพ์ นำแม่พิมพ์จุ่มลงบนแป้งหมัก แล้วทาบลงบนกระดาษ ตัดลวดลายนั้นติดบนไม้ไผ่ ใช้เครื่องมือในการแกะฉลุลายที่ปรากฏบนไม้ไผ่ ก็จะได้ภาพแกะดอกตามต้องการ

ภาพประกอบ 30 ซี้กรงแกะดอก

4. นำไม้ไผ่ที่เหลาเสร็จแล้วไปรมควัน เพื่อให้มีสีสุก (สีเหลือง) และเพื่อความทนทาน ซึ่งจะใช้ฟางในการเผา

ภาพประกอบ 31 การนำฟางใส่ในเตาเผา

ภาพประกอบ 32 การนำไม้ไผ่ไปรมควัน

ภาพประกอบ 33 ไม้ไผ่ที่รมควันเสร็จแล้ว

ภาพประกอบ 34 ไม้ไผ่ที่ยังไม่รมควัน (ซ้าย) และไม้ไผ่ที่รมควันแล้ว (ขวา)

5. เลือกหวายตามขนาดที่ต้องการ นำไปขดให้กลมโดยใช้แป้น ซึ่งอาจจะใช้ลำต้นของต้นหมาก หรือท่อพีวีซีก็ได้

ภาพประกอบ 35 การขดหวาย

6. หลังจากนั้นก็นำหวายไปกระยะเพื่อเจาะรู โดยใช้มรรคกระยะ ซึ่งใช้หวาย 4 เส้น ขนาดที่ต่างกัน เช่น เส้นที่ 1 คือ ล่างสุดมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 12 - 13 นิ้ว (ในกรณีที่เป็นทรงขนาดเล็ก) เส้นที่ 2 เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 11.5 - 12.5 นิ้ว เส้นที่ 3 และ 4 (บางคนอาจจะใช้ 5 เส้น โดยเส้นที่ 5 นั้น จะมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 7.5 นิ้ว) จะให้ห่างกันประมาณ 1 นิ้ว วิธีเจาะหวายก็ต่างกัน คือ หวายเส้นที่ 1 - 2 นั้น เจาะด้านบน และ 3 - 5 นั้น เจาะด้านล่าง การต่อหวายจะใช้มีดปาดหวายทั้ง 2 ข้าง เป็นปากฉลาม ใช้กาวลาเท็กซ์ทาเอามาทาบใช้ยางเส้นผูก การเจาะหวายจะเจาะด้วยสว่านยนต์ ซึ่งเจาะตามขนาดของซี่กรง ส่วนใหญ่นิยมเจาะเป็นเลขชี้ เช่น 91, 93, 95 เป็นต้น

ภาพประกอบ 36 การกระยะหวาย

ภาพประกอบ 37 การเจาะหวายด้วยสว่านยนต์

ภาพประกอบ 38 หวายที่เจาะรูเสร็จแล้ว

7. นำหวายที่เจาะเรียบร้อยแล้วใส่ซี่ที่รมควันแล้ว โดยการเรียงตามลำดับของหวาย คือ เส้นที่ 1 อยู่ล่างสุด และเส้นที่ 2 ขึ้นมาห่างจากเส้นที่ 1 ประมาณ 2 – 2.5 นิ้ว

ภาพประกอบ 39 การนำหวายใส่ซี่กรง

8. หลังจากนั้นนำเหล็กที่ทำเป็นวงกลม เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 15 – 16 นิ้ว ใส่ตรงกึ่งกลางของชี้นำหวายเส้นที่ 3 – 4 หรือ 5 เรียงลำดับใส่ส่วนปลายของชีสอดเข้าไปในรูของหวายที่เจาะแล้ว โดยวางให้หวายแต่ละเส้นห่างกันประมาณ 1 นิ้ว ให้ชีพันหวายเส้นที่ 4 หรือ 5 เข้าไปประมาณ 3 – 4 นิ้ว

ภาพประกอบ 40 การนำเหล็กวงกลมใส่ตรงกึ่งกลางของกรง

9. ใส่สลักหวายเส้นที่ 1 และ 2 เพื่อให้หวายอยู่คงที่

ภาพประกอบ 41 การใส่สลักหวาย

10. ผูกซี่กับไม้ไผ่ที่เหลาไว้ยาว 120 เซนติเมตร โดยการนำเอาซี่ที่ยาวใส่ข้างในแล้วผูกกับเชือกไนลอน ซึ่งมีทั้งหมด 7 – 8 เส้น

ภาพประกอบ 42 การผูกซี่กับไม้ไผ่

11. ใส่ซี่ลูกเข้าไปในระหว่างกลางของซี่ที่ใส่ไปก่อน และผูกซี่ด้วยไม้ไผ่ แต่จะใช้สายเอ็นผูกแทนด้วยไนลอน และจะผูกด้วยเอ็นที่สวยงาม เช่น เอ็นกระดุกปลาไหล

ภาพประกอบ 43 การผูกซี่กรง

12. เสร็จแล้วทาวานิช ทัวกรง ก็จะได้ตัวกรงนก

ภาพประกอบ 44 ตัวกรงนกที่เสร็จแล้ว

ภาพประกอบ 45 ตัวกรงแกะดอกที่เสร็จแล้ว

ภาพประกอบ 46 ตัวกรงนกขนาดเล็กสำหรับทำเป็นของที่ระลึก และดอกไม้ไฟ

4.5 กรรมวิธีในการผลิตหัวกรงนก

ในการทำหัวกรงนก จะใช้วัสดุในการทำหลายอย่าง เช่น ไม้พลาสติก งาม้าช้าง เป็นต้น ซึ่งแล้วแต่ช่างผู้ผลิตจะเลือกใช้ ในส่วนของวิธีการทำก็เหมือนกัน ดังนี้

1. นำไม้ทำหัว ซึ่งเป็นท่อนสี่เหลี่ยมไปกลึงลบเหลี่ยมที่มุมทั้งสี่มุม

ภาพประกอบ 47 การลบเหลี่ยมมุม

ภาพประกอบ 48 ไม้ทำหัวที่ลบเหลี่ยมเสร็จแล้ว

2. หลังจากนั้นนำไม้ที่ลบเหลี่ยมเสร็จแล้ว ไปกลึงเป็นหัวกรง และเมื่อกลึงหัวเสร็จแล้วก็ใส่ตะขอแขวน

ภาพประกอบ 49 การกลึงหัวกรงนก

ภาพประกอบ 50 หัวกรงที่กลึงเสร็จแล้ว

ภาพประกอบ 51 หัวกรงที่ใส่ตะขอแขวนแล้ว

3. นำไม้ทำแป้นไปกลึงให้ได้รูป เมื่อกลึงแล้วนำไปตากแห้งให้เรียบร้อย
แล้วนำไปประกอบกับหัวกรง แล้วเคลือบเงาด้วยวานิช

ภาพประกอบ 52 การเจาะรูแป้น

ภาพประกอบ 53 การตกแต่งแป้น

ภาพประกอบ 54 แป้นที่ตกแต่งเสร็จแล้ว

ภาพประกอบ 55 การเคลือบเงาด้วยวานิช

ภาพประกอบ 56 ห้วงรงนกที่เสร็จสมบูรณ์

ส่วนการทำห้วงรงนกด้วยพลาสติกนั้น ขั้นตอน วิธีการทำก็เหมือนกับการทำห้วงรง ด้วยไม้ที่ต่างกัน คือ ห้วงรงที่ทำด้วยพลาสติกนั้น จะตัดแผ่นพลาสติกออกเป็นแผ่นตามขนาดที่ต้องการ หลายขนาด แล้วนำมาซ้อนกันให้มีความหนาตามที่ต้องการ หลังจากนั้นก็นำแผ่นพลาสติกที่ซ้อนกัน ขนาดต่าง ๆ มาประกอบเป็นห้วงรง เสร็จแล้วก็นำไปกลิ้งลบเหลี่ยมตกแต่งให้สวยงาม แล้วใส่ตะขอแขวน ซึ่ง หวันเต๊ะ สะอะ ช่างทำห้วงรงนกด้วยพลาสติก กล่าวว่า การทำให้งานออกมาดีนั้นต้องใช้เวลานาน และงานมักทำไม่ค่อยทัน จึงไม่ค่อยให้ใครเข้าไปดูขณะทำงาน โดยเฉพาะเวลารีบ ๆ ก็จะปิดประตูเลย (หวันเต๊ะ สะอะ. 2549: สัมภาษณ์)

ภาพประกอบ 57 แผ่นพลาสติกที่ซ้อนกันมีหลายขนาด

ภาพประกอบ 58 หัวกรงที่นำแผ่นพลาสติกมาประกอบเข้าด้วยกัน

ภาพประกอบ 59 หัวกรงพลาสติกที่กลึงเสร็จแล้ว

ภาพประกอบ 60 หัวทรงพลาสติกที่ตกแต่งแล้วพร้อมใส่ตะขอแขวน

4.6 กรรมวิธีในการทำตะขอแขวน

ห่อหมลี สะอะ ช่างทำตะขอแขวน ซึ่งเคยเป็นช่างตีเหล็กมาก่อน กล่าวว่า การทำตะขอแขวนจะทำตามลูกค้าสั่ง แต่ส่วนใหญ่ช่างจะทำเป็นเอกลักษณ์ของตัวเองมากกว่า เช่น ช่างทางภาคเหนือจะเป็นอีกแบบ ช่างทางภาคใต้จะเป็นอีกแบบ วัสดุ และส่วนประกอบต่าง ๆ ทุกอย่างต้องดี ในการทำต้องมีสมาธิ และใช้เวลานาน มีหลายแบบ และหลายราคา (ห่อหมลี สะอะ. 2549: สัมภาษณ์) มีขั้นตอนการทำดังนี้

1. นำแบบติดลงบนแผ่นทองเหลือง

ภาพประกอบ 61 การติดแบบบนแผ่นทองเหลือง

2. หลังจากนั้นก็นำไปฉลุตามแบบ แล้วเชื่อมกับทองเหลืองที่เป็นเส้นทำเป็นตะขอเพื่อเป็นแกนข้างใน หลังจากนั้นก็ฉลุ และแกะลวดลายตามแบบ ตกแต่งให้เรียบร้อย เมื่อเสร็จแล้วนำไปประกอบกับหัวกรง

ภาพประกอบ 62 แบบต่าง ๆ ที่ฉลุเป็นรูปแล้ว

ภาพประกอบ 63 ตะขอแขวนที่เป็นแกนข้างใน

ภาพประกอบ 64 การเชื่อมตะขอแขวนเพื่อเป็นแกนข้างใน

ภาพประกอบ 65 ตะขอแขวนที่ฉลุ และแกะลวดลายแล้ว

ภาพประกอบ 66 ตะขอแขวนที่เสร็จแล้ว

4.7 การทำส่วนประกอบ และตกแต่งกรงนกเขาสาว

ร้านจำหน่ายกรงนก อุปกรณ์กรงนก จะรับซื้อตัวกรงนกจากชาวบ้าน มาประกอบเข้ากับส่วนต่าง ๆ ของกรงนกเองเพื่อจำหน่าย คนแรกที่ประกอบกรงนกไม่ทราบว่าเป็นผู้ใด ในอำเภอจะนะมีคุณวาทับ ล่ำเต๊ะ เป็นคนริเริ่มในการประกอบ ซึ่งได้เห็นตัวอย่างจากจังหวัดปัตตานี ก็เลยทดลองประกอบดู และเป็นที่ยอมรับมาจนถึงทุกวันนี้ วัดอุประสงค์ในการประกอบ หรือตกแต่งกรงก็เพื่อป้องกันแสงแดด และเพื่อความสวยงาม วัสดุอุปกรณ์ในการประกอบ และตกแต่งกรงนก มีดังนี้ คือ ผ้า ลูกไม้ แก้วน้ำ 2 ใบ แก้วดอกหญ้า 2 ใบ แผ่นพาดาน แผ่นท้ายเพื่อรองมูลนก ไม้คอน ห่วงแก้ว สปริงจับท้ายกรง พลาสติก และลูกตุ้ม

1. การทำผ้าคลุมกรงนก ตัดผ้าขนาด 12 x 12 นิ้ว หรือแล้วแต่ขนาดของกรงแต่ละแบบ พับผ้าขนาดดังกล่าว พับทบ 2 ครั้ง แล้วตั้งแบบที่เตรียมไว้ ตัดผ้าตามแบบ เย็บติดลูกไม้ให้สวยงาม

ภาพประกอบ 67 การตัดผ้าตามขนาดของกรงนก

ภาพประกอบ 68 การเย็บติดกับลูกไม้

ภาพประกอบ 69 ผ้าคลุมกรงนกที่เย็บเสร็จแล้ว

2. การทำแผ่นพาดาน และแผ่นท้ายรองมูลนก นำลวดเบอร์ 12 ขดเป็นวงกลม มีรัศมีขนาดเท่ากับกรงที่ต้องการ ซึ่งจะใช้ลวดนี้ 2 เส้น เส้นที่ 1 ที่พาดานส่วนบนของกรง และส่วนท้ายคือส่วนที่อยู่ด้านล่าง หลังจากนั้นใช้ผ้าเย็บให้ลวดอยู่ด้านใน ส่วนที่เป็นท้ายกรงนั้นจะใส่พลาสติกด้านหนึ่ง เพื่อรองมูลนก และป้องกันผ้าไม่ให้เปื้อน

ภาพประกอบ 70 แผ่นพาดาน และแผ่นท้ายรองมูลนก

3. การทำท้ายกรง โดยเอาหวายวัดกับวงในของกันกรง แล้วเอามาต่อให้กลมใช้ไม้ที่เลื่อยเล็ก ๆ ซึ่งใหญ่ประมาณ 0.5 เซนติเมตร ซึ่งจะนำมาทำกัน และจะมีประตูล้อมด้วย

ภาพประกอบ 71 ท้ายกรง

4. การประกอบส่วนต่าง ๆ เข้ากับกรง ขั้นตอนแรก นำผ้าคลุม คลุมกรงนกแล้ว ใส่หัวกรงนก เสร็จแล้วจึงใส่เพดานกรงนก และใส่คอนสำหรับนกจับ พร้อมห่วงแก้ว 2 อัน แล้วนำมาติดกับกรงนก ซึ่งจะใช้ตะปูเป็นตัวยึด หลังจากนั้นใส่ส่วนที่เป็นท้ายกรง ด้วยการนำลวดทำเป็นห่วงจับ และขั้นตอนสุดท้าย ใส่ลูกตุ้ม 4 ลูกที่ชายผ้า

ภาพประกอบ 72 การนำผ้าคลุม คลุมกรงนก

ภาพประกอบ 73 การเจาะรูเพื่อใส่คอนสำหรับนกจับ

ภาพประกอบ 74 การใส่คอน และห่วงแก้ว

ภาพประกอบ 75 ทาวานิซหัวท้ายกรงที่ใส่คอน และห่วงแก้วแล้ว

ภาพประกอบ 76 ทำายกรงที่ใส่คอน และห่วงที่ใส่แก้ว

ภาพประกอบ 77 กรงนกที่ประกอบเสร็จเรียบร้อยแล้ว

4.8 รูปแบบหัตถกรรมกรงนกเขาสวาท อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

การทำกรงนกเขาสวาทในอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา นิยมทำกันมาพอ ๆ กับการเลี้ยงนกเขาสวาท เมื่อก่อนหากใครเลี้ยงนกก็จะทำกรงนกไปด้วย ต่อมาบางคนที่มีฝีมือ ก็เลยได้รับการจ้างวานให้ทำกรงนก ซึ่งเป็นเหตุให้มีการทำกรงนกขึ้นเพื่อจำหน่าย แก่ผู้นิยมเลี้ยงนก ปัจจุบันกรงนกในอำเภอจะนะมีมากมายหลายชนิด หลายแบบ เช่น กรงนกเขาสวาท กรงนกปรอดจุก กรงนกทางเขน เป็นต้น ซึ่งมีทั้งกรงนกที่ทำขึ้นโดยช่างในพื้นที่อำเภอจะนะ และรับเข้ามาจากจังหวัดต่าง ๆ เช่น กรุงเทพมหานคร นครศรีธรรมราช ปัตตานี ยะลา เป็นต้น และกรงนกที่ทำขึ้นในพื้นที่อำเภอจะนะ ที่เป็นอาชีพหลักของคนในพื้นที่ และเป็นสัญลักษณ์ของอำเภอ คือ กรงนกเขาสวาท มีด้วยกันหลายแบบหลายขนาด แต่ที่นิยมก็มีด้วยกัน 3 ขนาด คือ

1. กรงขนาดใหญ่ เส้นผ่าศูนย์กลางก้นกรง 15.5-16 นิ้ว ส่วนสูงจากก้นกรง ถึงหัวกรงตรงกลางหม่อม 19-20 นิ้ว
2. กรงขนาดกลาง เส้นผ่าศูนย์กลางก้นกรง 14-15 นิ้ว ส่วนสูงจากก้นกรง ถึงหัวกรงตรงกลางหม่อม 17.5-18.5 นิ้ว
3. กรงขนาดเล็ก เส้นผ่าศูนย์กลางก้นกรง 12-13 นิ้ว ส่วนสูงจากก้นกรง ถึงหัวกรงตรงกลางหม่อม 15-16 นิ้ว

กรงนกเขาสวาทมีอยู่ด้วยกัน 3 แบบ คือ กรงแบบไขนงหวาย กรงผูก และกรงลูก แต่ละแบบจะมีหลายรูปทรง และหลายขนาด

1. กรงไขนงหวาย จะมีหวายที่ทำเป็นไขนงหลายเส้น ตั้งแต่ 12-15 เส้น และที่นิยมทำกันมาก ก็คือ กรงไขนงหวายสวย กรงไขนงหวายธรรมดา กรงไขนงหวายทองแดง ฯลฯ ซึ่งซึ่งกรงจะมี

ขนาดเล็กมาก มีด้วยกัน 2 ขนาด คือ ขนาด 1/16 หุน และขนาด 5/64 หุน และช่องไฟก็จะแน่นมาก นอกจากจะสวยงามแล้วยังสามารถป้องกันพวกแมลงได้ด้วย เช่น ผึ้ง ตัวต่อ ฯลฯ

2. กรงผูก มีรูปทรงลักษณะแตกต่างไปจากกรงไขนงหวาย คือ จะใช้หวายตั้งแต่ 5-7 เส้น เท่านั้น แต่จะเน้นไปที่การผูกไม้ไผ่ให้กรงได้รูปทรงตามที่ต้องการ มีหลายรูปทรง เช่น ทรงเสตง ทรงโกหยี ทรงธรรมดา (โหล) กรงแกะสลัก (กรงดอก) ซึ่งกรงชนิดนี้นิยมเหลาแบบส่วนปลายเรียว ส่วนกลางโต และส่วนโคนก็เรียวเล็กลงมา ซึ่งส่วนใหญ่โคนจะขนาด 3/32 หุน ส่วนกลางเหลาขนาด 9/34 หุน และส่วนปลายเหลาขนาด 7/64 หุน เป็นกรงที่มีความนิยมสูง เพราะสามารถดัดแปลงกรงในรูปแบบต่าง ๆ ได้

3. กรงลูก มีรูปทรงคล้ายกับกรงไขนงหวาย จะแตกต่างกันก็ตรงที่ซี่กรงที่ใหญ่กว่า ขนาดของหวาย การวางหวายเพื่อเป็นไขนงก็ต่างระยะกัน ซึ่งจะเหลาแบบขนาดเกือบเท่ากันหมด ยกเว้นเฉพาะช่วงปลายเท่านั้นที่จะเหลาให้เล็กกว่า เพื่อง่ายแก่การประกอบ

กรงไขนงหวายเริ่มแรกมีการทำมาจากรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย ต่อมาก็เริ่มทำที่อำเภอจะนะ และบางปู อำเภอยะหริ่ง จังหวัด ปัตตานี ซึ่งจะเป็นกรงที่มีฝีมือประณีต และลำเต๊ะ หมะ หลี ผู้ริเริ่มทดลองทำกรงนกในอำเภอจะนะ กล่าวว่า ตนริเริ่มทำกรงนกประมาณปี พ.ศ. 2502 ซึ่งเลียนแบบกรงไขนงหวาย ต่อมาก็มีการแพร่หลาย

ส่วนกรงเสตงนั้นเดิมทีทำมาจากบ้านเสตง จังหวัดยะลา โดยหมะ ซึ่งเป็นช่างตัดผม ขณะการประกวดในปี พ.ศ. 2500 ซึ่งดัดแปลงมาจากผู้เป็นพ่อของตน ซึ่งเปลี่ยนจากซี่กลมคล้ายงู คือ ช่วงล่างเรียวเล็ก ช่วงกลางจะกลมโตคล้ายท้องงู แล้วค่อย ๆ เล็กเรียวลงไปทีละน้อยจนสุดไม้ไผ่ เรียกว่า กรงเสตง รุ่น 1 ต่อมานายหมะ ลูกชาย ได้เปลี่ยนจากซี่กลมเป็นซี่แบนเม็ดแตง เรียกว่า กรงเสตง รุ่น 2 ต่อกันหลังจากนั้นเริ่มเบื่อ เลยเปลี่ยนรูปทรง เรียกว่าทรงเสตงรุ่น 3 จนถึงปัจจุบันเปลี่ยนไปหลายรุ่นแล้ว

สำหรับความนิยมใช้กรงนกในรูปแบบต่าง ๆ ด้วยเหตุผลที่ต่างกัน เช่น ลูกนก ก็นิยมใช้กรงลูก เพราะกรงลูกนั้นจะนิยมทำประตูข้าง สะดวกในการจับลูกนกเข้า และออก สะดวกในการป้อนอาหาร

ส่วนกรงไขนงหวาย นิยมใส่นกที่ชอบแขวนไว้ตามระเบียงบ้าน หรือแขวนที่ต่ำ ๆ เพื่อฟังเสียง ทั้งนี้เพราะกรงไขนงหวายนั่นช่องไฟจะถี่มาก และสม่ำเสมอ สามารถป้องกันไม่ให้เข้าไปทำร้ายนกได้ เช่น งูเขียว ผึ้ง ตัวต่อ เป็นต้น

ส่วนกรงผูกนั้น นิยมใส่นกที่จะเข้าแข่งขัน เพราะกรงผูกนั้นมีรูปทรงที่ช่วงล่างเล็ก ช่วงกลางใหญ่ ทำให้นกมีพื้นที่มากพอที่จะกระพือปีกเพื่อกำลังทำให้นกแข็งแรง

ภาพประกอบ 78 กรงผูก (ทรงโกหยี่)

ภาพประกอบ 79 กรงผูกซี่เล็ก (ทรงโกหยี่)

ภาพประกอบ 80 กรงผูก แบบแกะดอก

ภาพประกอบ 81 กรงไขนงหวาย

ภาพประกอบ 82 กรงไขนงหวายซี่เล็ก

ภาพประกอบ 83 กรงลูก (ประตู่ข้าง)

ภาพประกอบ 84 กรงนกขนาดเล็กเป็นโคมไฟ

ภาพประกอบ 85 กรงนกขนาดเล็กสำหรับเป็นของที่ระลึก

ภาคผนวก ข

- หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลในการวิจัย
- หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ
- หนังสือเชิญวิทยากรภายนอก

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำเหตุการณ์
ทรงนกเขาชวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- แบบประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
- แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
เรื่อง เหตุการณ์ทรงนกเขาชวา
- มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชา และ
หน่วยการเรียนรู้
- แผนการจัดการเรียนรู้

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ
การนำหลักสูตรรณรงค์เกษตรกรมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

แบบสอบถามความคิดเห็น
เกี่ยวกับการนำหัตถกรรมกรงนกเขาสวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
สำหรับครู

1. แบบสอบถามชุดนี้ เป็นแบบสอบถามที่ทำขึ้นเพื่อ สอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการนำหัตถกรรมกรงนกเขาสวา มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
2. ขอความกรุณาตอบแบบสอบถาม ตามความเป็นจริง ซึ่งในการตอบแบบสอบถามนี้ จะไม่มีผลกระทบต่อนานอย่างไร และข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาว ศศิธร วิศพันธุ์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้มีจุดประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหัตถกรรมกรงนกเขาสวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
2. แบบสอบถามชุดนี้มี 2 ตอน
 ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหัตถกรรมกรงนกเขาสวามาใช้ในการเรียนการสอน
3. รูปแบบของแบบสอบถามจะมีทั้งที่เป็นแบบเลือกตอบได้คำตอบเดียว และเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ
4. โปรดกาเครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความจริง

แบบสอบถามความคิดเห็น
เกี่ยวกับการนำหัตถกรรมกรงนกเขาชวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
สำหรับครู

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. อายุ

☐ 21 - 30 ปี

☐ 31 - 40 ปี

☐ 41 - 50 ปี

☐ 51 - 60 ปี

3. วุฒิการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี

☐ ปริญญาตรี

☐ สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหัตถกรรมกรงนกเขาชวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

1. ท่านต้องการให้มีการนำหัตถกรรมกรงนกเขาชวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนหรือไม่ เพราะเหตุใด

☐ ต้องการ

☐ ไม่ต้องการ

เพราะ.....

.....

.....

2. ท่านต้องการสนับสนุนหรือให้ความร่วมมือในการนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องหัตถกรรมกรงนกเขาชวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนหรือไม่ (ถ้าไม่ต้องการไม่ต้องตอบข้อ 3)

☐ ต้องการ

☐ ไม่ต้องการ

3. ท่านต้องการจะให้ความร่วมมือในการนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องหัตถกรรมกรงนกเขามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ในด้านใด

- ☐ งบประมาณ
- ☐ เป็นวิทยากร
- ☐ เป็นที่ปรึกษา
- ☐ ให้การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการสอน
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. ท่านต้องการให้ใครเป็นผู้สอน เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขามา เพราะเหตุใด

- ☐ ครู
- ☐ ผู้มีประสบการณ์ในท้องถิ่น
- ☐ ครู และผู้มีประสบการณ์ในท้องถิ่น

เพราะ.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่าควรมีการสอนการทำหัตถกรรมกรงนกเขามาที่ใดจึงจะเหมาะสม เพราะเหตุใด

- ☐ โรงเรียน ☐ หมู่บ้าน
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

เพราะ.....

.....

.....

6. ท่านมีข้อเสนอแนะในการนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องหัตถกรรมกรงนกเขามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามความคิดเห็น
เกี่ยวกับการนำหัตถกรรมกรงนกเขามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
สำหรับผู้ปกครองนักเรียน

1. แบบสอบถามชุดนี้ เป็นแบบสอบถามที่ทำขึ้นเพื่อ สอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน เกี่ยวกับการนำหัตถกรรมกรงนกเขามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
2. ขอความกรุณาตอบแบบสอบถาม ตามความเป็นจริง ซึ่งในการตอบแบบสอบถามนี้ จะไม่มี ผลกระทบต่อท่านอย่างไร และข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาว ศศิธร วิศพันธุ์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้มีจุดประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นการเกี่ยวกับการนำหัตถกรรมกรงนกเขามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
2. แบบสอบถามชุดนี้มี 2 ตอน
 ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหัตถกรรมกรงนกเขามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
3. รูปแบบของแบบสอบถามจะมีทั้งที่เป็นแบบเลือกตอบได้คำตอบเดียว และเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ
4. โปรดกาเครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความจริง

แบบสอบถามความคิดเห็น
เกี่ยวกับนำหัตถกรรมกรงนกเขาสวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
สำหรับผู้ปกครองนักเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. อายุ

☐ 21 - 30 ปี

☐ 31 - 40 ปี

☐ 41 - 50 ปี

☐ 51 - 60 ปี

☐ มากกว่า 60 ปี

3. อาชีพ

☐ ทำสวน

☐ ค้าขาย

☐ รับจ้าง

☐ รับราชการ

☐ ทำหัตถกรรมกรงนกเขาสวา

☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการทำหัตถกรรมกรงนกเขาสวามากน้อยเพียงใด

☐ ไม่มีความรู้เลย

☐ มีความรู้น้อย

☐ มีความรู้ปานกลาง

☐ มีความรู้มาก

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหัตถกรรมกรงนกเขาสวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

1. ท่านต้องการให้มีการนำหัตถกรรมกรงนกเขาสวามาใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียนหรือไม่ เพราะเหตุใด

☐ ต้องการ

☐ ไม่ต้องการ

เพราะ.....

.....

.....

2. ท่านต้องการสนับสนุนหรือให้ความร่วมมือในการนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องหัตถกรรม
กรรมกรงนกเขามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนหรือไม่ (ถ้าไม่ต้องการไม่ต้องตอบข้อ 3)

☐ ต้องการ

☐ ไม่ต้องการ

3. ท่านต้องการจะให้ความร่วมมือในการนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องหัตถกรรมกรรมกรงนกเขามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ในด้านใด

☐ งบประมาณ

☐ เป็นผู้สอน

☐ วัสดุอุปกรณ์

☐ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการผลิต

☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. ท่านต้องการให้ใครเป็นผู้สอน เรื่อง หัตถกรรมกรรมกรงนกเขามา เพราะเหตุใด

☐ ครู

☐ ผู้มีประสบการณ์ในท้องถิ่น

☐ ครู และผู้มีประสบการณ์ในท้องถิ่น

เพราะ.....

.....

5. ท่านคิดว่าควรมีการสอนการทำหัตถกรรมกรรมกรงนกเขามาที่ใดจึงจะเหมาะสม เพราะเหตุใด

☐ โรงเรียน

☐ หมู่บ้าน

☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

เพราะ.....

.....

6. ท่านมีข้อเสนอแนะในการนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องหัตถกรรมกรรมกรงนกเขามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามความคิดเห็น
เกี่ยวกับการนำหัตถกรรมกรงนกเขาวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. แบบสอบถามชุดนี้ เป็นแบบสอบถามที่ทำขึ้นเพื่อ สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับการนำหัตถกรรมกรงนกเขาวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
2. ขอความกรุณาตอบแบบสอบถาม ตามความเป็นจริง ซึ่งในการตอบแบบสอบถามนี้ จะไม่มีผลกระทบต่อนักเรียนอย่างไร และข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาว ศศิธร วิศพันธุ์
 นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้มีจุดประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหัตถกรรมกรงนกเขาวามาใช้ในการเรียนรู้
2. แบบสอบถามชุดนี้มี 2 ตอน
 ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหัตถกรรมกรงนกเขาวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
3. รูปแบบของแบบสอบถามจะมีทั้งที่เป็นแบบเลือกตอบได้คำตอบเดียว และเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ
4. โปรดกาเครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความจริง

แบบสอบถามความคิดเห็น
เกี่ยวกับการนำหัตถกรรมกรงนกเขาสวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

3. ความรู้เกี่ยวกับหัตถกรรมกรงนกเขาสวา

☐ ไม่มีความรู้เลย

☐ มีความรู้เล็กน้อย

☐ มีความรู้มาก

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหัตถกรรมกรงนกเขาสวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

1. นักเรียนต้องการให้มีการนำหัตถกรรมกรงนกเขาสวามาใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียนหรือไม่ เพราะเหตุใด

☐ ต้องการ

☐ ไม่ต้องการ

เพราะ.....

.....

2. นักเรียนคิดว่าใครน่าจะเป็นผู้สอน เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาสวา เพราะเหตุใด

☐ ครู

☐ ผู้มีประสบการณ์ในท้องถิ่น

☐ ครู และผู้มีประสบการณ์ในท้องถิ่น

เพราะ.....

.....

3. นักเรียนคิดว่าควรมีการสอนการทำหัตถกรรมทรงนกเขาชาวไทได้จึงจะเหมาะสม เพราะเหตุใด

☐ โรงเรียน

☐ หมู่บ้าน

☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

เพราะ.....

.....

4. นักเรียนต้องการให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่อง หัตถกรรมทรงนกเขาชาวไทในลักษณะใด เพราะเหตุใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ การบรรยายโดยครู

☐ การบรรยายโดยผู้เชี่ยวชาญ

☐ การจับกลุ่มแสดงความคิดเห็น

☐ การปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม

☐ การสาธิต

☐ การทดลองปฏิบัติ

☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

เพราะ.....

.....

.....

5. นักเรียนคิดว่าควรใช้วิธีการทดสอบความรู้ เรื่อง หัตถกรรมทรงนกเขาชาวไทอย่างไร เพราะเหตุใด

☐ ทดสอบความรู้อย่างเดียว

☐ ทดสอบโดยการปฏิบัติอย่างเดียว

☐ ทดสอบทั้งความรู้ และการปฏิบัติ

เพราะ.....

.....

.....

.....

แบบประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาขาว

แบบประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น โดยมีจุดประสงค์ให้ท่านซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ ได้กรุณาพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องของสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวาว่ามีความเหมาะสมและความสอดคล้องเพียงใด โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา เป็นการพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องของมาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชาและสาระการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ และความเหมาะสมและความสอดคล้องของรายละเอียดในแผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

ตอนที่ 2 ประเมินความคิดเห็นเพิ่มเติม มีจุดประสงค์ให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นให้ดีขึ้นก่อนที่จะนำไปทดลองใช้

ตอนที่ 1 แบบประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

คำชี้แจง : ให้ท่านพิจารณาว่าแผนการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมทรงนกเขา
ชาว ในแง่มุมต่อไปนี้มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใดและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องการประเมินให้
ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1.	ความเหมาะสมของมาตรฐานการเรียนรู้					
2.	ความเหมาะสมของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง					
3.	ความเหมาะสมของคำอธิบายรายวิชา					
4.	ความเหมาะสมของสาระการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้					
5.	ความสอดคล้องของมาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชาและการจัดหน่วยการเรียนรู้					
6.	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1					
7.	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 2					

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
8.	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 3					
9.	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 4					
10.	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 5					
11.	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 6					
12.	ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอน					

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

คำชี้แจง : ขอให้ท่านโปรดแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นให้ดีขึ้นก่อนที่จะนำไปทดลองใช้ต่อไป

1. มาตรฐานการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

.....

.....

.....

.....

3. คำอธิบายรายวิชา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. หน่วยการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. แผนการจัดการเรียนรู้

5.1 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

.....

.....

.....

.....

.....

5.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

5.3 สาระการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

5.4 กระบวนการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

5.5 สื่อและแหล่งการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

5.6 กระบวนการวัดและประเมินผล

.....

.....

.....

.....

.....

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา

คำชี้แจง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. การทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวามีความสำคัญอย่างไร
 - ก. เป็นการสร้างชื่อเสียงให้กับชุมชน
 - ข. เป็นการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน
 - ค. เป็นการนำวัสดุในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์
 - ง. เป็นหน้าเป็นตาให้กับเจ้าของนก
2. ข้อใดไม่ใช่อาชีพที่เกิดจากการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา
 - ก. รับจ้าง
 - ข. เย็บผ้า
 - ค. หาดหวาย
 - ง. ทำหัตถกรรม
3. หัตถกรรมกรงนกเขาชวาในอำเภอจะนะ มีทั้งหมดกี่แบบ
 - ก. 2 แบบ
 - ข. 3 แบบ
 - ค. 4 แบบ
 - ง. 5 แบบ
4. ข้อใดไม่ใช่แบบของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา
 - ก. กรงผูก
 - ข. กรงโขนงหวาย
 - ค. กรงมาตรฐาน
 - ง. กรงลูก
5. กรงแบบใดมีหวายทำเป็นโขนง 12-15 เส้น
 - ก. กรงผูก
 - ข. กรงโขนงหวาย
 - ค. กรงมาตรฐาน
 - ง. กรงลูก

6. เหตุใด กรงโขงหวายจึงนิยมใส่เหล็กที่ขอบ แล้วแขวนไว้ในระเบียงบ้าน หรือแขวนที่ต่ำ ๆ
 - ก. มีประตูข้าง สะดวกในการจับเข้าออก และป้อนอาหาร
 - ข. มีช่องไฟถี่มาก และสม่ำเสมอ สามารถป้องกันอันตรายให้กับนกได้
 - ค. มีรูปทรงที่ช่วงกลางใหญ่ ทำให้มีพื้นที่มากพอให้นกกระพือปีก
 - ง. มีรูปทรงที่ช่วงล่างเล็ก ช่วงกลางใหญ่ ง่ายต่อการรักษา
7. ข้อใดไม่ใช่ส่วนประกอบของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา
 - ก. หัวกรงนก
 - ข. ฝาคูลมกรงนก
 - ค. ถ้วยใส่อาหาร
 - ง. มรรค
8. ลูกตุ้มแก้วสีต่าง ๆ สำหรับห้อยที่ชายฝาคูลมกรงนกมีประโยชน์ในแง่ใด
 - ก. ช่วยล่อแมลง
 - ข. ป้องกันเหยี่ยวนกเขา
 - ค. ช่วยบังร่มจากแสงแดด
 - ง. ป้องกันไม่ให้นกหวาดกลัว
9. ข้อใดไม่ใช่วัสดุอุปกรณ์ในการทำหัวกรงนก
 - ก. ไม้ทำแป้น
 - ข. กระดาษทราย
 - ค. เชือกไนลอน
 - ง. แท่นกลิ้ง
10. หัวกรงนก แบ่งสัดส่วนออกเป็นกี่ส่วน
 - ก. 2 ส่วน
 - ข. 3 ส่วน
 - ค. 4 ส่วน
 - ง. 5 ส่วน
11. ข้อใดไม่ใช่เครื่องมือในการทำตะขอแขวนกรงนก
 - ก. ค้อน
 - ข. มีดแกะ
 - ค. รวชัก
 - ง. ตะไบ

12. ข้อใดคือวัสดุในการทำตะขอแขวนกรงนก
 - ก. เงิน
 - ข. เหล็ก
 - ค. ทองเหลือง
 - ง. ญกทุกข้อ
13. เหตุใดจึงใช้ไม้ไผ่ไทย หรือไม้ไผ่บ้านทำซี่กรงนก
 - ก. หาได้ง่าย
 - ข. เหนียว โค้งงอได้ดี
 - ค. แข็งแรง ทนทาน
 - ง. ลำต้นสวยงาม
14. ข้อใดไม่ใช่อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง)
 - ก. มรรค
 - ข. มีดตอก
 - ค. รวซัท
 - ง. เหล็กหมาด
15. อุปกรณ์ชนิดใด ใช้สำหรับทำเครื่องหมายเพื่อเจาะรูใส่ซี่กรง
 - ก. ชุน
 - ข. มรรค
 - ค. มีดแกะ
 - ง. เหล็กหมาด
16. เหตุใดจึงนำไม้ไผ่ที่เหลาเป็นซี่ ๆ แล้วไปรมควัน
 - ก. เพื่อให้ง่ายต่อการดัดเป็นรูปทรงต่าง ๆ
 - ข. เพื่อให้มีสีสวยงาม และเหนียวโค้งงอได้ดี
 - ค. เพื่อให้มีความทนทาน เมื่อดัดเป็นรูปทรงต่าง ๆ
 - ง. เพื่อให้ได้สีที่สวยงาม และความทนทาน
17. หลังจากที่น่าหวายไปขุดให้กลมแล้ว ขั้นตอนต่อไปคืออะไร
 - ก. นำไปแช่น้ำ
 - ข. นำไปเคลือบน้ำยา
 - ค. นำไปกระยะเพื่อเจาะรู
 - ง. นำไปตากแดด

18. ข้อใดไม่ใช่วัสดุอุปกรณ์ในการทำส่วนประกอบตกแต่งหัตถกรรมกรงนกเขาชวา

- ก. ฝ้า
- ข. ลูกไม้
- ค. ลูกแก้ว
- ง. กระจาด

19. ข้อใดไม่ใช่วัสดุในการทำผ้าคลุมกรงนก

- ก. ฝ้า
- ข. ลูกไม้
- ค. ลูกตุ้ม
- ง. ลูกแก้ว

จงใช้ข้อความต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 20

- 1. ใส่หัวกรงนก
- 2. ใส่เพดาน
- 3. ใส่ส่วนที่เป็นท้ายกรง
- 4. นำผ้าคลุม คลุมกรงนก
- 5. ใส่ลูกตุ้ม 4 ลูกที่ชายผ้า
- 6. ใส่คอนสำหรับนกจับ พร้อมห่วงแก้ว 2 อัน

20. จงเรียงลำดับขั้นตอนในการทำส่วนประกอบตกแต่งหัตถกรรมกรงนกเขาชวา

- ก. 1 2 6 3 5 6
- ข. 1 2 3 6 4 5
- ค. 4 1 2 6 3 5
- ง. 4 2 1 3 5 6

เฉลยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.	ข	11.	ค
2.	ก	12.	ง
3.	ข	13.	ข
4.	ค	14.	ง
5.	ข	15.	ข
6.	ข	16.	ง
7.	ง	17.	ค
8.	ข	18.	ง
9.	ค	19.	ง
10.	ข	20.	ค

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน
หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนหลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา

1. จากการที่มีการนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน นักเรียนคิดว่าตัวนักเรียนเองมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเองหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

2. นักเรียนคิดว่าหลังจากที่เรียนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้นหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

3. นักเรียนคิดว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันส่งเสริมเป็นอาชีพหลัก และอาชีพเสริมได้หรือไม่

.....

.....

.....

4. นักเรียนต้องการให้มีการนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นในเรื่องอื่น ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชา
และหน่วยการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้

เข้าใจความเป็นมาและความสำคัญของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา สืบทอดการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา ที่ควรอนุรักษ์ให้คงอยู่ในท้องถิ่นต่อไป

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. รู้ความเป็นมาและความสำคัญของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา
2. รู้จักรูปแบบ ส่วนประกอบและการประกอบตกแต่งหัตถกรรมกรงนกเขาชวา
3. รู้ขั้นตอนวิธีการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง) และทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง) ได้

คำอธิบายรายวิชา

คำอธิบายรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รายวิชา หัตถกรรมกรงนกเขาชวา
จำนวน 20 ชั่วโมง

การศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา รูปแบบ ความนิยมในการใช้หัตถกรรมกรงนกเขาชวาแบบต่าง ๆ ส่วนประกอบและการประกอบตกแต่งหัตถกรรมกรงนกเขาชวา วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือและขั้นตอนวิธีการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง) ตลอดจนทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง)

เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เป็นการปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความรักในท้องถิ่น เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่ควรอนุรักษ์และเผยแพร่ต่อไป

หน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1	ร่วมรู้สึบเสาะ - ความเป็นมาและความสำคัญของหัตถกรรม กรงนกเขาชวา	1
2	รูปแบบหัตถกรรมกรงนกเขาชวา - รูปแบบของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา - ความนิยมในการใช้หัตถกรรมกรงนกเขาชวา รูปแบบต่าง ๆ - ราคาของหัตถกรรมกรงนกเขาชวาแต่ละรูปแบบ	2
3	ส่วนประกอบของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา - ส่วนประกอบของหัตถกรรมกรงนกเขาชวา - หัวกรงนก - ตะขอแขวนกรงนก	4
4	เลือกเหมาะสำหรับใช้ - วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องในการทำหัตถกรรม กรงนกเขาชวา	1
5	การทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวา (ตัวกรง) - การเตรียมวัสดุ - การขึ้นกรง - การผูกกรง	8
6	การประกอบตกแต่งหัตถกรรมกรงนกเขาชวา - ส่วนประกอบ - ขั้นตอนการประกอบตกแต่งหัตถกรรมกรง นกเขาชวา	4
	รวม	20

ตัวอย่าง
แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

รายวิชา หัตถกรรมทรงนกเขาชวา

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 รวบรวมวัสดุ

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จำนวนเวลา 1 ชั่วโมง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

รู้ความเป็นมาและความสำคัญของงานหัตถกรรมทรงนกเขาชวา

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความเป็นมาและความสำคัญของหัตถกรรมทรงนกเขาชวาได้
2. บอกอาชีพที่เกิดจากการทำหัตถกรรมทรงนกเขาชวาได้

สาระการเรียนรู้

1. ประวัติความเป็นมา และความสำคัญของหัตถกรรมทรงนกเขาชวา
2. อาชีพที่เกิดจากการทำหัตถกรรมทรงนกเขาชวา

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครู และนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ที่มีในชุมชนทั้งที่เป็นอาชีพและอาชีพเสริม

ขั้นสอน

2. ครูนำแผนภาพเกี่ยวกับการประกอบอาชีพต่าง ๆ ที่มีในชุมชนมาให้ให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนช่วยกันบอกว่าอาชีพต่าง ๆ เหล่านี้มีความสำคัญ และประโยชน์อย่างไร
3. ครูขออาสาสมัครนักเรียนออกมาเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการทำงานในอาชีพต่าง ๆ ที่นักเรียนเคยช่วยเหลือผู้ปกครอง
4. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน
5. ให้สมาชิกภายในกลุ่มเลือกประธาน และเลขานุการประจำกลุ่ม
6. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาปฏิบัติงาน
7. สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาใบงานแล้วร่วมกันอภิปรายภายในกลุ่ม

8. เมื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายตามใบงานเสร็จแล้ว ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียน
 9. ครูให้ข้อเสนอแนะและแจกใบความรู้ให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมจากการอภิปราย
- ขั้นสรุป**
10. ครูและนักเรียน ร่วมกันสรุปเกี่ยวกับความเป็นมาและความสำคัญของหัตถกรรมทรงนกเขา
 11. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด

กระบวนการวัด และประเมินผล

เครื่องมือ	วิธีการ
1. ใบงาน	1. ตรวจใบงาน
2. แบบสังเกตพฤติกรรม	2. การสังเกต
3. แบบฝึกหัด	3. ตรวจแบบฝึกหัด

สื่อ และแหล่งการเรียนรู้

1. แผ่นภาพอาชีพต่างๆ
2. ใบงาน
3. ใบความรู้
4. แบบฝึกหัด

ใบงาน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ร่วมรู้สืบเสาะ

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน
2. ให้แต่ละกลุ่มเลือกประธาน และเลขานุการประจำกลุ่ม
3. ให้ประธานแต่ละกลุ่มดำเนินการอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้
 - หัตถกรรมทรงนกเขาชาวมีความเป็นมาอย่างไร
 - หัตถกรรมทรงนกเขาชาวมีความสำคัญอย่างไร
4. ให้สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็น
5. เลขานุการมีหน้าที่ในการจดบันทึกผลการอภิปราย
6. ให้เวลาในการปฏิบัติกิจกรรม 20 นาที
7. แต่ละกลุ่มเลือกตัวแทนนำเสนอผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียน

บันทึกผลการอภิปราย

กลุ่มที่.....

ความเป็นมาของหัตถกรรมทรงนกเขาชาว

.....

.....

.....

.....

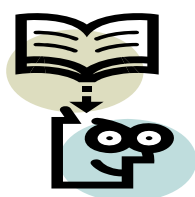
ความสำคัญของหัตถกรรมทรงนกเขาชาว

.....

.....

.....

.....

ช่วยกันคิดนะจ๊ะ

ลงชื่อ.....

ผู้บันทึก

แบบฝึกหัด
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ร่วมรู้สืบเสาะ

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....กลุ่มที่.....

คำชี้แจง

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. หัตถกรรมกรงนกเขาสาวมีความเป็นมาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. จงบอกอาชีพที่เกิดจากการทำหัตถกรรมกรงนกเขาสาวอย่างน้อย 5 ข้อ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบความรู้

เรื่อง ความเป็นมาและความสำคัญของหัตถกรรมกรงนกเขาสาว

สาเหตุที่บริเวณภาคใต้มีการทำกรงนกกันมาก เพราะชาวภาคใต้นิยมเลี้ยงนกมานานแล้ว และสืบทอดมาสู่รุ่นลูกหลาน เรียกได้ว่าเป็นวัฒนธรรมพื้นบ้าน จนกลายเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตอย่างไม่อาจแยกกันได้ นิยมเลี้ยงนกไว้ดูเล่น ฟังเสียง เพื่อความเป็นสิริมงคล ประกวอดประชัน และเพื่อขาย เมื่อมีความนิยมชมชอบเลี้ยงนก ก็ต้องทำกรงนกไว้ขัง ไม่ทำแต่พอใช้สอยเท่านั้น แต่ทำเอาสวยงาม ชวนดูไปด้วยกันทั้งนกทั้งกรง

การทำกรงนกเขาสาวในอำเภอจะนะ นิยมทำกันมาพอ ๆ กับการเลี้ยงนกเขาสาว เมื่อก่อนหากใครเลี้ยงนกก็จะทำกรงนกไปด้วย ต่อมาบางคนที่มีฝีมือก็เลยได้รับการจ้างวานให้ทำกรงนก ซึ่งเป็นเหตุให้มีการทำกรงนกขึ้นเพื่อจำหน่ายแก่ผู้นิยมเลี้ยงนก

งานหัตถกรรมกรงนกเขาสาว สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนมาช้านาน ในอดีตการผลิตหัตถกรรมกรงนกเขาสาวเพื่อใช้เอง และผลิตเพื่อจำหน่ายแลกเปลี่ยนภายในชุมชน และชุมชนใกล้เคียง ต่อมาได้มีการผลิตกันมากขึ้น ทำให้อำเภอจะนะ เป็นแหล่งที่สำคัญมีชื่อเสียงทั้งในเรื่องในการผสมพันธุ์นกเขาสาว ซื่อขายนก อุปกรณ์กรงนก และกรงนก

กรงนกลูกเดียวสามารถสร้างอาชีพได้ หลากหลายอาชีพ เช่น

- หาหวาย
- หาไม้ไผ่
- เหลาซี่กรงนก
- ทำตัวกรงนก
- ทำหัวกรงนก
- ทำตะขอแขวน
- ทำลูกตุ้ม
- ทำขอบแก้ว
- ทำคอนสำหรับนกเกาะ
- ทำแก้วน้ำ
- ทำสปริงตัวเกี่ยว
- เย็บผ้าคลุมกรงนก
- ประกอบกรงนกและตกแต่งกรงนก

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

ชื่อ - สกุล	รายการ					สรุป
	แบ่งหน้าที่รับผิดชอบชัดเจน	ปฏิบัติตามหน้าที่ภายในกลุ่ม	ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	มีวินัย	
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						
9.						
10.						
11.						
12.						
13.						
14.						
15.						
16.						
17.						
18.						
19.						
20.						

เกณฑ์การประเมิน มีรายการพฤติกรรมที่สังเกต จำนวน 3 รายการขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์

ภาคผนวก ง

- ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของ
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน

ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตาราง 19 ค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (D) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อที่	P	D	ข้อที่	P	D
1	0.50	0.20	11	0.20	0.20
2	0.55	0.30	12	0.70	0.20
3	0.35	0.50	13	0.30	0.20
4	0.50	0.20	14	0.45	0.30
5	0.75	0.30	15	0.35	0.30
6	0.25	0.30	16	0.25	0.30
7	0.70	0.40	17	0.35	0.30
8	0.35	0.30	18	0.55	0.30
9	0.55	0.50	19	0.35	0.30
10	0.60	0.20	20	0.35	0.30

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เท่ากับ 0.64

ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน

ตาราง 20 ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	IOC
1	+1	+1	+1	1.00
2	+1	+1	+1	1.00
3	+1	+1	+1	1.00
4	+1	+1	+1	1.00
5	+1	+1	+1	1.00
6	+1	+1	+1	1.00
7	+1	+1	+1	1.00
8	+1	+1	+1	1.00
9	+1	+1	+1	1.00
10	+1	+1	+1	1.00
11	+1	+1	+1	1.00
12	+1	+1	-1	0.33
13	+1	+1	+1	1.00
14	+1	+1	+1	1.00
15	+1	+1	+1	1.00
16	+1	+1	+1	1.00
17	+1	+1	+1	1.00
18	+1	+1	+1	1.00
19	+1	+1	+1	1.00
20	+1	+1	+1	1.00

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อที่	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	IOC
21	+1	+1	+1	1.00
22	+1	+1	+1	1.00
23	+1	+1	+1	1.00
24	+1	+1	+1	1.00
25	+1	+1	+1	1.00
26	+1	+1	+1	1.00
27	+1	+1	+1	1.00
28	+1	+1	+1	1.00
29	+1	+1	+1	1.00
30	+1	+1	+1	1.00

ภาคผนวก จ

- คะแนนแบบฝึกหัด คะแนนทักษะการปฏิบัติงาน / ผลงาน และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- ภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง หัตถกรรมวงนกเขาชวา
- สภาพแวดล้อมในชุมชน ตำบลบ้านนา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

คะแนนแบบฝึกหัด

คะแนนแบบฝึกหัด

คนที่	หน่วยที่ 1(10)	หน่วยที่ 2(10)	หน่วยที่ 3(10)	หน่วยที่ 4(10)	หน่วยที่ 6(10)	เฉลี่ยร้อยละ	คนที่	หน่วยที่ 1(10)	หน่วยที่ 2(10)	หน่วยที่ 3(10)	หน่วยที่ 4(10)	หน่วยที่ 6(10)	เฉลี่ยร้อยละ
1	8	8	8	9	10	86.00	21	9	8	7	9	8	82.00
2	10	10	8	7	8	86.00	22	10	10	9	9	8	92.00
3	9	9	7	9	10	88.00	23	8	8	8	9	9	84.00
4	8	8	10	8	9	86.00	24	10	10	7	8	8	86.00
5	8	10	8	9	8	86.00	25	10	10	7	9	8	88.00
6	9	7	10	9	9	88.00	26	9	7	8	7	9	80.00
7	9	8	7	8	10	84.00	27	8	6	7	8	8	74.00
8	9	6	7	8	10	80.00	28	9	7	7	8	9	80.00
9	8	7	10	9	8	84.00	29	9	10	7	8	10	88.00
10	8	8	7	10	8	82.00	30	8	10	7	10	9	86.00
11	8	7	8	9	9	82.00	31	9	7	7	10	8	82.00
12	10	6	7	9	8	80.00	32	8	8	7	9	8	80.00
13	8	9	7	10	8	84.00	33	8	8	7	10	9	84.00
14	10	8	7	8	9	84.00	34	8	10	7	8	9	84.00
15	8	7	7	10	10	84.00	35	10	10	7	9	8	88.00
16	8	7	7	8	9	76.00	36	10	8	7	10	8	86.00
17	9	7	7	10	10	86.00	37	9	7	7	8	8	78.00
18	7	8	7	9	9	80.00	38	8	8	8	9	9	84.00
19	8	8	7	9	8	80.00	39	9	8	7	10	8	80.00
20	8	10	8	8	10	88.00	40	8	9	8	9	9	86.00
$\bar{x}$								8.68	8.18	7.50	8.83	8.75	
เฉลี่ยร้อยละ								86.80	81.80	75.00	88.30	87.50	
S.D.								0.83	1.28	0.88	0.84	0.78	

คะแนนทักษะการปฏิบัติงาน / ผลงาน

คะแนนทักษะการปฏิบัติงาน / ผลงาน

คนที่	เหล่านี้ (10)	เจาะหาย (5)	ขึ้นกรง (10)	ผูกกรง (10)	ถูกต้อง ประเมินได้ (15)	เฉลี่ยร้อยละ	คนที่	เหล่านี้ (10)	เจาะหาย (5)	ขึ้นกรง (10)	ผูกกรง (10)	ถูกต้อง ประเมินได้ (15)	เฉลี่ยร้อยละ
1	8	3	8	9	12	80.00	21	8	3	8	9	12	80.00
2	7	4	8	9	13	82.00	22	9	4	9	8	12	84.00
3	8	4	8	9	14	86.00	23	8	3	8	9	12	80.00
4	8	4	8	9	14	86.00	24	9	4	9	8	12	84.00
5	8	3	8	9	12	80.00	25	8	5	8	8	13	84.00
6	7	4	8	9	13	82.00	26	8	5	8	8	14	86.00
7	9	4	9	8	12	84.00	27	7	4	8	9	13	82.00
8	8	3	8	9	12	80.00	28	8	4	8	8	13	82.00
9	7	4	8	9	13	82.00	29	7	4	8	9	13	82.00
10	8	3	8	9	12	80.00	30	8	4	8	9	14	86.00
11	8	5	8	8	14	86.00	31	8	5	8	8	13	84.00
12	8	3	8	9	12	80.00	32	9	4	9	8	12	84.00
13	8	4	8	9	14	86.00	33	7	4	8	9	13	82.00
14	8	5	8	8	14	86.00	34	8	4	8	8	13	82.00
15	8	5	8	8	13	84.00	35	9	4	9	8	12	84.00
16	8	5	8	8	13	84.00	36	7	4	8	9	13	82.00
17	8	3	8	9	12	80.00	37	8	5	8	8	14	86.00
18	8	3	8	9	12	80.00	38	8	4	8	8	13	82.00
19	8	4	8	9	14	86.00	39	8	5	8	8	14	86.00

คะแนนทักษะการปฏิบัติงาน / ผลงาน (ต่อ)

คนที่	เหลาชี (10)	เจาะหวาย (5)	ขึ้นกรง (10)	ผูกกรง (10)	ถูกต้อง ประเมิน (15)	เฉลี่ยร้อยละ	คนที่	เหลาชี (10)	เจาะหวาย (5)	ขึ้นกรง (10)	ผูกกรง (10)	ถูกต้อง ประเมิน (15)	เฉลี่ยร้อยละ
20	8	3	8	9	12	80.00	40	8	5	8	8	13	84.00
$\bar{x}$								7.95	4.00	8.13	8.55	12.88	
เฉลี่ยร้อยละ								79.50	80.00	82.25	85.50	85.83	
S.D.								0.55	0.72	0.34	0.50	0.79	

คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

คนที่	ก่อนเรียน (pretest) (20 คะแนน)		หลังเรียน (posttest) (20 คะแนน)	
	คะแนน	เฉลี่ยร้อยละ	คะแนน	เฉลี่ยร้อยละ
1	9	45.00	14	70.00
2	12	60.00	17	85.00
3	7	35.00	15	75.00
4	7	35.00	14	70.00
5	9	45.00	15	75.00
6	12	60.00	16	80.00
7	5	25.00	14	70.00
8	6	30.00	15	75.00
9	8	40.00	14	70.00
10	9	45.00	15	75.00
11	9	45.00	15	75.00
12	8	40.00	16	80.00
13	10	50.00	16	80.00
14	10	50.00	15	75.00
15	7	35.00	13	65.00
16	7	35.00	14	70.00
17	12	60.00	17	85.00
18	7	35.00	13	65.00
19	9	45.00	15	75.00
20	5	25.00	13	65.00
21	12	60.00	15	75.00
22	16	80.00	17	85.00
23	6	30.00	14	70.00
24	9	45.00	15	75.00
25	7	35.00	15	75.00

คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ต่อ)

คนที่	ก่อนเรียน (pretest) (20 คะแนน)		หลังเรียน (posttest) (20 คะแนน)	
	คะแนน	เฉลี่ยร้อยละ	คะแนน	เฉลี่ยร้อยละ
26	6	30.00	14	70.00
27	7	35.00	16	80.00
28	6	30.00	15	75.00
29	8	40.00	16	80.00
30	5	25.00	14	70.00
31	6	30.00	15	75.00
32	8	40.00	17	85.00
33	12	60.00	16	80.00
34	12	60.00	17	85.00
35	8	40.00	16	80.00
36	7	35.00	16	80.00
37	11	55.00	16	80.00
38	6	30.00	15	75.00
39	7	35.00	15	75.00
40	8	40.00	17	85.00
$\bar{x}$	8.38		15.18	
เฉลี่ยร้อยละ		41.88		75.88
S.D.	2.47		1.15	

ภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา

ภาพประกอบ 86 วิจัยการบรรยายความเป็นมาของหัตถกรรมกรงนกเขาชาว

ภาพประกอบ 87 วิจัยการสาธิตการเตรียมไม้ไฟทำซีกรง

ภาพประกอบ 88 นักเรียนเตรียมไม้ไผ่เพื่อทำซีกรง

ภาพประกอบ 89 วิชยกรสธิตกรเหลาชี้กรง

ภาพประกอบ 90 นักเรียนกำลังฝึกเหลาชี้กรง

ภาพประกอบ 91 นักเรียนกำลังช่วยกันมัดหวาย

ภาพประกอบ 92 นักเรียนกำลังกะยะระหวาย

ภาพประกอบ 93 วิจัยการให้คำแนะนำในการขึ้นกรง

ภาพประกอบ 94 นักเรียนกำลังไผ่ซี่กรงนก

ภาพประกอบ 95 วิชยากรแนะนำการผูกกรง

ภาพประกอบ 96 นักเรียนภาคภูมิใจในผลงาน

สภาพแวดล้อมในชุมชน
ตำบลบ้านนา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

ภาพประกอบ 97 สัญลักษณ์ของอำเภอจะนะ

ภาพประกอบ 98 ร้านจำหน่ายกรงนก อุปกรณ์กรงนก และอาหารนก

ภาพประกอบ 99 ตัวกรงนกที่ผลิตในชุมชน และต่างจังหวัด
ส่งให้กับร้านจำหน่ายกรงนก และอุปกรณ์กรงนก

ภาพประกอบ 100 โรงเรียนบ้านนา ตำบลบ้านนา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นางสาวศศิธร วิศพันธุ์
วันเดือนปีเกิด	22 สิงหาคม 2525
สถานที่เกิด	ตำบลทับช้าง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	-
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	115 หมู่ที่ 2 ตำบลทับช้าง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา 90160

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.	2537	ประถมศึกษา
		จากโรงเรียนบ้านนาทวี อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา
พ.ศ.	2541	มัธยมศึกษาตอนต้น
		จากโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา
		อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
พ.ศ.	2544	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) แผนกจิตรศิลป์
		จากวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
พ.ศ.	2547	ปริญญาตรี ศษ.บ. (ศิลปศึกษา)
		จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
พ.ศ.	2551	ปริญญาโท กศ.ม. (ศิลปศึกษา)
		จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร